

OBSAH

ÚVOD	8
1 Teoreticko-metodologická východiska	10
1.1 Podnikání	10
1.1.1 Definice podnikání, podnikatele, podniku.....	10
1.1.2 Členění podniků.....	12
1.1.3 Malé a střední podniky.....	13
1.2 Podnikatelské prostředí	15
1.2.1 Typologie podnikatelského prostředí.....	16
1.2.2 Nositelé podnikatelského prostředí.....	18
1.3 Podpora podnikání	19
1.3.1 Základní filozofie podpory podnikání.....	19
1.3.2 Organizace na podporu podnikání.....	20
1.3.3 Struktura programů podpor podnikání.....	22
1.4 Bariéry podnikání	31
1.5 Použité metody	33
1.5.1 Analýza SWOT.....	33
1.5.2 Monitoring podnikatelského prostředí.....	34
1.5.3 Marketingový výzkum.....	34
1.5.4 Metoda dotazování.....	35
2 Charakteristika města	38
2.1 Základní údaje	38
2.2 Geografická poloha	38
2.3 Význam města	40
2.4 Prostorové a administrativní členění, územní rozvoj	41
2.5 Dopravní infrastruktura	42
2.5.1 Silniční doprava.....	42
2.5.2 Letecká doprava.....	45
2.5.3 Železniční doprava	46
2.5.4 Vodní doprava	47
2.6 Technická infrastruktura	47

2.6.1	Voda.....	47
2.6.2	Kanalizace.....	48
2.6.3	Elektřina.....	48
2.6.4	Zemní plyn.....	48
2.6.5	Teplo.....	49
2.6.6	Telekomunikace.....	49
2.6.7	Vedení sítí.....	49
2.7	Obyvatelstvo.....	49
2.7.1	Populační vývoj.....	50
2.7.2	Věková struktura.....	50
2.7.3	Přirozený přírůstek.....	53
2.7.4	Migrace	54
2.7.5	Národnostní struktura	56
2.7.6	Vzdělávání a vzdělanostní struktura	57
2.8	Trh práce	59
2.8.1	Nezaměstnanost	60
2.8.2	Zaměstnanost	62
2.9	Hospodářství	69
2.9.1	Historický vývoj průmyslu ve městě až do současnosti	69
2.9.2	Struktura ekonomických subjektů, nejvýznamnější odvětví	71
2.9.3	Nejvýznamnější subjekty.....	75
2.9.4	Investoři, pobídky pro investory.....	76
2.9.5	Podnikatelská infrastruktura.....	78
2.9.6	Poradenství a služby pro podnikatele.....	84
2.9.7	Výzkum, vývoj, inovace.....	87
2.9.8	Hodnocení (rating) města.....	91
2.9.9	Bariéry podnikání.....	92
2.10	Kvalita života, životní prostředí.....	93
2.10.1	Zdravotnické služby.....	93
2.10.2	Sociální služby.....	94
2.10.3	Volný čas.....	95
2.10.4	Bydlení.....	96
2.10.5	Bezpečnost.....	97

2.10.6	Životní prostředí.....	97
2.11	Cestovní ruch.....	100
3	Analýza podnikatelského prostředí.....	103
3.1	SWOT analýzy jednotlivých oblastí.....	103
3.1.1	SWOT analýza geografické polohy, významu, prostorového a administrativního členění, územního rozvoje a propagace města.....	103
3.1.2	SWOT analýza dopravní a technické infrastruktury města.....	105
3.1.3	SWOT analýza demografického stavu a trhu práce ve městě.....	107
3.1.4	SWOT analýza hospodářství města.....	110
3.1.5	SWOT analýza kvality života a životního prostředí ve městě.....	113
3.1.6	SWOT analýza cestovního ruchu ve městě.....	116
3.2	Marketingový výzkum podmínek podnikání firem ve městě.....	118
3.2.1	Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření.....	118
3.2.2	Shrnutí výsledků marketingového výzkumu.....	125
4	Vlastní návrhy a doporučení.....	128
4.1	Oblast územního rozvoje a propagace města.....	128
4.2	Oblast dopravy.....	129
4.3	Oblast lidských zdrojů a trhu práce.....	130
4.4	Oblast hospodářství.....	131
4.5	Oblast kvality života a životního prostředí.....	132
4.6	Oblast cestovního ruchu.....	133
	ZÁVĚR.....	134
	RESUMÉ.....	137
	ANOTACE.....	139
	SEZNAM TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ.....	141
	SEZNAM ZKRATEK.....	143
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	145
	SEZNAM PŘÍLOH.....	149

ÚVOD

Podnikání je hybnou silou ekonomického rozvoje v tržním hospodářství. Kromě ekonomických přínosů vytváří také společenská pozitiva. Rozvoj podnikání pomáhá zvyšovat kvalitu života obyvatel, vytvářet nová pracovní místa, zajišťovat seberealizaci podnikatelů, podporovat celkový rozvoj území apod. Tento proces je tedy velmi důležitý, a proto je potřeba odstraňovat překážky, které rozvoji podnikání zabraňují a naopak vytvářet co nejpříznivější podnikatelské prostředí, které mu bude napomáhat.

K podpoře podnikání ve městě Ostrava se snaží přispět také tato diplomová práce, a to především identifikací potřeb místních podnikatelských subjektů a konkrétními návrhy na zlepšení podnikatelského prostředí. Území statutárního města jsem si vybrala proto, že zde již od narození žiji a mohu tak lépe pozorovat a hodnotit stav a změny místního podnikatelského prostředí, jeho slabá i silná místa. Informace, které jsem během vypracovávání diplomové práce získala, stejně jako její závěry jsou pro mne osobně velmi užitečné, ať už jako pro občana nebo jako pro potenciálního podnikatele. Věřím, že tato práce poslouží také dalším občanům města, zájemcům o podnikání, začínajícím a stávajícím podnikatelům či pracovníkům státní správy a místní samosprávy.

Hlavním cílem této diplomové práce je poznání jednotlivých oblastí podnikatelského prostředí na území města Ostravy, identifikace jejich slabých míst a problémů a doporučení opatření, která by podpořila příznivý rozvoj jak tohoto prostředí, tak i samotného podnikání. **Dílčím cílem** práce je pak pomocí marketingového výzkumu zmapovat kvalitu spolupráce institucí na podporu podnikání a úřadů s místními podnikateli, a také přehled a potřeby těchto podnikatelů v oblasti podpory podnikání. Co se týče časového vymezení, stav podnikání a podnikatelského prostředí byl monitorován do konce roku 2007, kdy sledované jevy ještě neovlivňovala světová finanční krize. Také marketingový výzkum byl proveden na počátku roku 2008, váže se tedy k obdobnému časovému vymezení.

První kapitola diplomové práce se věnuje teoretickému vymezení a stručné charakteristice hlavních pojmů: podnikání, podnikatele, podniku, malého a středního podnikání, podnikatelského prostředí, nositelů podnikatelského prostředí, podpory podnikání, organizací na podporu podnikání a bariér podnikání. Tato kapitola se dále věnuje členění podniků, organizací na podporu podnikání a programů podpory podnikání. V této části diplomové práce rovněž

popisují použité vědecké metody: SWOT analýzu, monitoring podnikatelského prostředí, marketingový výzkum a metodu dotazování.

Druhá kapitola se zabývá popisem podnikatelského prostředí v Ostravě a jeho rozvoje. Věnuje se následujícím oblastem: základním informacím o městě, jeho geografické poloze, významu města, prostorovému a administrativnímu členění a územnímu rozvoji města, dopravní infrastrukturu, technické infrastrukturu, obyvatelstvu, trhu práce, hospodářství, kvalitě života a životnímu prostředí a cestovnímu ruchu.

Třetí kapitola je jednou z ryze praktických částí diplomové práce. Zabývá se analýzou jednotlivých oblastí podnikatelského prostředí ve městě, zveřejněním a vyhodnocením výsledků marketingového výzkumu zaměřeného na zjištění úrovně spolupráce institucí a úřadů s místními podnikatelskými subjekty a na zjištění úrovně znalostí a identifikaci potřeb zmíněných podniků v oblasti podpory podnikání.

Na základě poznání podnikatelského prostředí, přístupu a hodnocení místních podnikatelů oblasti podpory podnikání jsem **ve čtvrté kapitole** vyjádřila vlastní návrhy a doporučení pro zlepšení a rozvoj podnikatelského prostředí a podnikání ve městě Ostrava.

1 TEORETICKO – METODOLOGICKÁ VÝCHODISKA

V této kapitole se budu věnovat teoretickému vymezení a stručné charakteristice hlavních pojmů: podnikání, podnikatele, podniku, malého a střední podnikání, podnikatelského prostředí, nositelů podnikatelského prostředí, podpory podnikání, organizací na podporu podnikání a bariér podnikání. Dále zde uvádím základní způsoby členění podniků, organizací na podporu podnikání a programů podpory podnikání. V této části diplomové práce rovněž popisují použité vědecké metody: SWOT analýzu, monitoring podnikatelského prostředí, marketingový výzkum a metodu dotazování.

1.1 Podnikání

1.1.1 Definice podnikání, podnikatele, podniku

Obchodní zákoník ČR, jako základní právní zdroj této oblasti, definuje **podnikání** jako soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.¹ Existují však i další vysvětlení pojmu podnikání. Podle ekonomického pojetí lze podnikání charakterizovat jako „*zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Je to dynamický proces vytváření přidané hodnoty*“.² Podle psychologického pojetí je to „*činnost motivovaná potřebou něco získat, něčeho dosáhnout, vyzkoušet si něco, něco splnit. Podnikání v tomto pohledu je prostředek k dosažení seberealizace, zbavení se závislosti, postavení se na vlastní nohy apod.*“³ Ze sociologického hlediska je podnikání vytvářením blahobytu pro všechny zainteresované, hledáním cesty k dokonalejšímu využití zdrojů, vytvářením pracovních míst a příležitostí.⁴

Smyslem podnikání je „*ochota, odvaha a umění převzít odpovědnost za samostatnou tvorbu společensky potřebných hodnot, a tím generovat zisk. Hrubý zisk pak slouží nejen k obživě rodiny podnikatele, ale i k rozvoji podniku a k poskytnutí pravidelného příspěvku pro potřeby obcí, regionů i státu formou daní. V procesu podnikání dochází také k uspokojování potřeb zákazníků a k vytváření pracovních míst, což přispívá ke kvalitě života. Odhodlanost podnikat nese s sebou vedle možnosti dosáhnout zisk i dovednost vystihnout potřeby trhu, hledat zdokonalení výrobků nebo služeb a překonávat bariéry podnikatelského prostředí. A zde*

¹ <http://www.kurzy.cz/zakony/513-1991-obchodni-zakonik/cast-1-hlava-1-dil-1/> [cit. 3. 2. 2009]

² VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 15

³ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 15

⁴ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 15

pokračuje cyklus vytváření podmínek k podnikání veřejnou správou – představitelkou společnosti v obcích, regionech i v centru. Přírodní, lidské i finanční zdroje (kapitál) se tak stávají produktivním uplatněním funkce podnikání v poskytování výrobků, služeb a myšlenek ve prospěch zákazníka. Přidaná hodnota formou daní plyne ve prospěch všech stupňů veřejné správy. Veřejná správa podporuje podnikání hlavně utvářením podnikatelského prostředí a úrovní infrastruktury.“⁵

Mezi podnikatelskými subjekty a veřejnými rozpočty existuje vzájemný vztah, kdy na jedné straně proudí finance od podniků do přerozdělovacích procesů (daně, odvody sociálního a zdravotního pojištění) a na straně druhé dochází různými formami financování k podpoře podniků z veřejných prostředků.⁶

Podnikatel je v Obchodním zákoníku ČR specifikován jako:

- a) „osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštních předpisů.“⁷

Podnikatele lze rozdělit podle jejich právní formy. Jednotlivé typy právních forem upravují obchodní a živnostenský zákoník. Mezi základní formy podnikání v ČR patří:⁸

- fyzická osoba,
- právnická osoba.

Podnik či firma je podle VEBERA a SRPOVÉ charakterizována následujícími způsoby:⁹

- jako „subjekt, ve kterém dochází k přeměně zdrojů (vstupů) ve statky (výstupy)“,
- jako „uspořádaný soubor prostředků, zdrojů, práv a jiných majetkových hodnot (at' vlastních či pronajatých), které slouží podnikateli k provozování podnikatelských aktivit“,
- nebo jako „soubor hmotných, jakož i osobních a nehmotných složek podnikání“.

⁵ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 19

⁶ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 19

⁷ <http://www.kurzy.cz/zakony/513-1991-obchodni-zakonik/cast-1-hlava-1-dil-1/> [cit. 4. 2. 2009]

⁸ <http://www.ipodnikatel.cz/z-ceho-lze-vybirat.html> [cit. 4. 2. 2009]; <http://www.czech.cz/cz/ekonomika-podnikani-veda/podnikani/formy-podnikani/pravni-formy-podnikani?i=1?i=1> [cit. 4. 2. 2009]

⁹ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 16

1.1.2 Členění podniků

Podnikatelské subjekty můžeme dělit dle různých kritérií, v této práci využiji třídění podle MALACHA¹⁰, a to:

- a) podle oboru hlavní činnosti podniků,
- b) podle velikosti podniků.

V prvním případě se do konce roku 2007 používala klasifikace OKEČ (Odvětvová klasifikace ekonomických činností), která dělila **obory činnosti** podniků následovně:¹¹

- A. Zemědělství, myslivost, lesnictví
- B. Rybolov a chov ryb
- C. Těžba nerostných surovin
- D. Zpracovatelský průmysl
- E. Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody
- F. Stavebnictví
- G. Obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost
- H. Ubytování a stravování
- I. Doprava, skladování a spoje
- J. Finanční zprostředkování
- K. Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti
- L. Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení
- M. Vzdělávání
- N. Zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti
- O. Ostatní veřejné, sociální a osobní služby
- P. Činnosti domácností
- Q. Exteritoriální organizace a instituce

Členění podniků podle jejich **velikosti** není jednotné. Následující způsoby členění jsou převzaty podle VEBERA a SRPOVÉ:¹²

- Dle **českého statistického pojetí**, které je od roku 1997 harmonizováno s pojetím **statistického úřadu EU** (Eurostatu):

¹⁰ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 28

¹¹ [http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/odvetvova_klasifikace_ekonomickyh_cinnosti_\(okec\)](http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/odvetvova_klasifikace_ekonomickyh_cinnosti_(okec)) [cit. 6. 2. 2009]

¹² VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 19 - 20

- a) malé firmy = do 20 zaměstnanců,
- b) střední firmy = do 100 zaměstnanců,
- c) velké firmy = 100 a více zaměstnanců.

Malé firmy nemají všeobecnou statistickou povinnost, šetření se zde provádějí pouze výběrovým způsobem.

- Dle **doporučení Komise EU**, která člení podniky pomocí čtyř kritérií - počtu zaměstnanců, ročních tržeb nebo příjmů, hodnoty aktiv nebo majetku a nezávislosti:
 - a) mikrofirma = do 10 zaměstnanců, obrat do 2 mil. EUR, aktiva do 2 mil. EUR, nezávislost,
 - b) malá firma = do 50 zaměstnanců, obrat do 10 mil. EUR, aktiva do 10 mil. EUR, nezávislost,
 - c) střední firma = do 250 zaměstnanců, obrat do 50 mil. EUR, aktiva do 43 mil. EUR, nezávislost

Toto členění se shoduje s rozdělením podnikatelských subjektů dle **zákona na podporu podnikání** (č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání).

- Dle klasifikace **České správy sociálního zabezpečení**:
 - a) malé organizace = do 25 zaměstnanců,
 - b) organizace = 25 a více zaměstnanců.
- Dle členění **Mezinárodní organizace práce**, které se používá od června roku 2002:
 - a) mikrofirma = 1 - 9 zaměstnanců,
 - b) malá firma = 10 - 49 zaměstnanců,
 - c) střední firma = 50 – 249 zaměstnanců,
 - d) velká firma = 250 a více zaměstnanců.

1.1.3 Malé a střední podniky

Tyto podniky hrají významnou roli v ekonomice EU i ČR. V Evropské unii existuje cca 19 milionů malých a středních podniků, což představuje asi 99,8% celkového počtu firem v EU,

a ty zaměstnávají přes 74 milionů lidí.¹³ V České republice tvoří malé a střední podniky více než 40% HDP a zaměstnávají přibližně 60% aktivních obyvatel.¹⁴

Jejich ekonomický a společenský přínos tkví například ve zmírňování negativních důsledků strukturálních změn, v jejich roli subdodavatelů velkých podniků, ve vytváření podmínek pro zavádění a vývoj nových technologií, v jejich roli protipólů monopolů či ve vytváření pracovních příležitostí za nízkých kapitálových výdajů.¹⁵ Podnikatelé se v těchto firmách učí zodpovědnosti, protože neúspěch pro ně znamená vlastní, osobní ztrátu. Malé a střední podniky reprezentují místní kapitál a vlastnické poměry, obvykle nedisponují zahraničním kapitálem. Efekty z jejich ekonomické činnosti tak zůstávají v daném regionu či státu. Malé provozovny navíc udržují historickou architekturu a osobitý ráz měst a vesnic.¹⁶

K výhodám malých a středních firem patří:¹⁷

- pružné reagování na výkyvy trhu,
- inovační kreativita,
- vytváření nových pracovních příležitostí díky nižším nákladům na zřízení pracovního místa,
- odolnost proti hospodářské recesi nebo
- rychlost přijímání podnikatelských rozhodnutí.

Malé a střední podniky mají však také několik nevýhod oproti velkým podnikům. Řadí se mezi ně:¹⁸

- omezené možnosti zaměstnávání odborníků ve správě a řízení,
- obtížný přístup ke kapitálu,
- vyšší intenzita práce a méně příznivé pracovní podmínky,
- omezené možnosti získávání výhod z rozsahu produkce nebo
- omezené prostředky na propagaci a reklamu.

V rámci celé ČR existují překážky, které na vývoj tohoto druhu podnikání působí negativně. Jedná se například o konkurenci ze strany velkých podniků, vysoká administrativní

¹³ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 20

¹⁴ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 36

¹⁵ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 33

¹⁶ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 20 - 21

¹⁷ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 32

¹⁸ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 32

zátěž podnikatelů, malá ekonomická síla a omezená výrobní kapacita MSP či jejich slabá pozice ve veřejných soutěžích o státní zakázky.¹⁹ (Viz kapitola 1.4 Bariéry podnikání).

Politika rozvoje MSP by tudíž měla vytvářet co nejpříznivější prostředí pro podnikatele a ovlivňovat negativní faktory jejich rozvoje.²⁰ *„Dlouhodobým cílem vládní politiky je umožnit fungování sektoru malých a středních podniků tak, aby přispíval ke zvyšování výkonnosti národního hospodářství, jeho technologické úrovni a konkurenceschopnosti, ke snižování nezaměstnanosti a k regionální, sociální a ekonomické diferenciaci jako základním předpokladům ekonomického rozvoje společnosti. Střednědobé cíle zahrnují zvýšení podílu malých a středních podniků na obnovení růstu ekonomiky, na její exportní výkonnosti, na snižování nezaměstnanosti a na hospodářském oživení strukturálně postižených a ekonomicky slabých regionů.“*²¹ Stát podporuje také zvýšení technologické úrovně a konkurenceschopnosti malých a středních podniků, spolupráce inovačních firem výzkumnými centry, usnadnění vstupu občanů do podnikání apod.²²

1.2 Podnikatelské prostředí²³

*„Podnikatelské prostředí definujeme jako souhrn podstatných vlivů působících na podnikatele, podnik a podnikání.“*²⁴ Vedle ekonomických a přírodních vlivů nabývají v současnosti na významu také nehmotné složky, např. kultura, právo, sociální vztahy apod. Je potřeba si navíc uvědomit, že podnikatel může být ovlivněn zcela jiným prostředím než jeho podnik či podnikatelské aktivity. *„Rozvinuté podnikatelské prostředí se vyznačuje vlastní identitou, vlastní filozofií života, vlastními zájmy, vlastní aktivitou, vývojovými fázemi apod.“*²⁵

¹⁹ Profil města Ostravy, s. 74, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²⁰ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 33

²¹ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 36

²² MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 36

²³ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 23 - 26

²⁴ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 23

²⁵ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 23

1.2.1 Typologie podnikatelského prostředí

Podnikatelské prostředí lze popsat pomocí faktorů, které se v něm uplatňují. Podle toho, zda se tyto faktory nacházejí uvnitř nebo vně podnikatelského subjektu, rozděluje LUDVÍK²⁶ podnikatelské prostředí na vnější a vnitřní.

U vnějšího podnikatelského prostředí existují dvě úrovně:

- **makropodnikatelské prostředí**, které reprezentuje celospolečenské podnikatelské klima,
- **mezzopodnikatelské prostředí**, které je ovlivněno konkrétními regionálními, mikroregionálními a lokálními faktory.

Vnitřní podnikatelské prostředí se označuje jako **mikropodnikatelské prostředí**.

Nyní si jednotlivé úrovně podnikatelského prostředí přiblížme.

a) makropodnikatelské prostředí

„Mozaika makropodnikatelského prostředí je vytvářena z těchto základních faktorů:

- *růst nebo pokles výkonu ekonomiky, např. vyjádřený v podobě hrubého domácího produktu, průmyslové, stavební aj. výroby apod.,*
- *růst nebo pokles inflace, a tedy i vliv na cenu zboží, služeb, peněz apod.,*
- *růst nebo pokles zaměstnanosti, a s tím související sociální aspekty,*
- *udržení nebo narušení vyrovnanosti státního rozpočtu (případně obchodní bilance se zahraničím),*
- *upevňování nebo narušení politické stability a dalších mimoekonomických parametrů země, skupiny zemí atd. (kupř. vůle a ochota obyvatel ke vstupu do integračního seskupení, mezinárodní pověst apod.),*
- *reziduální faktor coby označení pro ostatní vlivy makrocharakteru, které v konkrétních podmínkách mohou být specifikovány a vyčleněny (např. progres či regres v technologické politice země, zlepšování či zhoršování základní infrastruktury státu apod.).“²⁷*

²⁶ LUDVÍK, L. Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 24

²⁷ LUDVÍK, L. Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 24 - 25

b) mezzopodnikatelské prostředí

„Základní skelet mezzopodnikatelského prostředí představuje následující soubor faktorů:

- *přírodně ekologické prvky, které se projevují při interakci podniku, resp. podnikatele s konkrétním přírodním prostředím (hornatost krajiny, vodní plochy, lesy, přírodní zvláštnosti apod.),*
- *technická a dopravní infrastruktura, ve které se hodnotí stav technické a dopravní vybavenosti příslušného prostoru s ohledem na podnikatelské aktivity a která má podstatný vliv na rozhodnutí o umístění firmy v dané lokalitě,*
- *všeobecná a ekonomická kultura – vzdělanost, kulturnost, pracovitost obyvatelstva ve vymezeném území s ohledem na potřeby rozvoje podnikání,*
- *ekonomická a podnikatelská infrastruktura, což je např. rozvinutost služeb pošty, bank, poradenských firem, hotelů, agentur atd.,*
- *pilotní (vůdčí) podnikatelské (resp. jiné) subjekty, které za sebou strhávají ostatní subjekty a které jsou schopny se propojovat a vytvářet sítě nebo jinak výrazně ovlivňují podnikatelské prostředí,*
- *reziduální faktor coby označení pro ostatní vlivy mezzocharakteru, které v konkrétních podmínkách mohou být specifikovány a vyčleněny (např. sociální infrastruktura).“²⁸*

Mezzopodnikatelské prostředí se dále rozčleňuje do tří úrovní, a to na:

- regionální²⁹ podnikatelské prostředí,
- mikroregionální³⁰ podnikatelské prostředí,
- lokální³¹ podnikatelské prostředí.

²⁸ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 25

²⁹ „Region je zde chápán jako území vymezené na základě společných znaků (hospodářských, dopravních, kulturních, ekologických, geografických, správních apod.) charakterizujících relativně uzavřený (autonomní) celek odlišující se od jiných specifickými funkcemi a rolemi.“ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 26

³⁰ „Mikroregion představuje územně ucelenou část regionu vymezenou zpravidla přírodními hranicemi (hřeben hor, povodí řeky apod.), technickými hranicemi atd.“ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 26

³¹ „Lokalita je označení pro relativně malé území, kde se vyskytují specifické prvky (sídla firem, bydlení, jazykové zvyklosti apod.).“ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 26

c) mikropodnikatelské prostředí

„Mikropodnikatelské prostředí je vymezeno klimatem, kulturou a dalšími znaky, které vytvářejí v podniku pro jednotlivé subjekty pracovní, provozní, resp. životní prostředí. Za rozhodující faktory tohoto prostředí považují:

- *umění podnikatele (vlastníka) vlastnit, tzn. optimalizovat, resp. harmonizovat vlastnické podnikatelské portfolio,*
- *umění vést lidi, což znamená rozvíjet vztahy mezi vlastníky a managementem, mezi managementem a podřízenými apod.,*
- *umění uspokojit potřeby, tedy prolnout marketingovou filozofii dovnitř i navenek firmy,*
- *umění komunikovat s podnikatelským makro a mezzoprostředím včetně mimoekonomických aktivit (kupř. různá forma spoluúčasti, dary, soutěže apod.),*
- *umění formulovat podnikatelskou filozofii, zajistit identitu a integritu firmy, tzn. umění sjednotit zájmy, představy, hodnoty a přístupy vlastníků, managementu a ostatních zaměstnanců firmy,*
- *reziduální faktor coby označení pro ostatní vlivy mikrocharakteru, které v konkrétních podmínkách mohou být specifikovány a vyčleněny.³²*

1.2.2 Nositelé podnikatelského prostředí

Pro formování a rozvoj podnikatelského prostředí má význam určení jeho klíčových prvků – nositelů. Mezi základní nositele podnikatelského prostředí patří:

- *„státní centrum reprezentované parlamentem, vládou, ministerstvy apod.,*
- *centra nadstátních útvarů a globální správy světa jako jsou kupř. OSN, Evropská rada aj.,*
- *municipality, tzn. obce, vyšší územní samosprávné celky (kraje) apod.,*
- *obyvatelstvo chápané v roli spotřebitelů, zaměstnanců, voličů, vlastníků, apod.,*
- *reprezentanti sféry podnikatelských či jiných subjektů coby odběratelů, dodavatelů, škol, nemocnic, bank, grantových agentur, rozvojových agentur apod.,*
- *reziduální sféra coby označení pro ostatní reprezentanty specifického podnikatelského prostředí s vazbou na kulturní, náboženské, politické vlivy,*

³² LUDVÍK, L. Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 27

ekologické aspekty apod. (např. etnické organizace, ekologické aktivity, lobby, media apod.).³³

„Každý z těchto nositelů reprezentuje určité zájmy, vstupuje do vzájemných vztahů a sehrává určitou roli. Podstatou formování a rozvoje podnikatelského prostředí je iniciování a rozvíjení dialogu klíčových hráčů. Kupř. na mikroregionální úrovni je to dialog představitelů sdružených obcí (starostů), místních podnikatelů, občanských podnikatelských iniciativ, iniciativ občanské veřejnosti, spolků apod., kteří mají k danému místu resp. mikroregionu bližší vztah. Velmi důležitý je dialog vně dané územní jednotky, např. z obce a mikroregionu na regionální a státní popř. další centra.³⁴

1.3 Podpora podnikání

1.3.1 Základní filozofie podpory podnikání

„Podnikání v současnosti je a i v příštích letech bude významným fenoménem. Aby mohlo podnikání plnit svou funkci, tedy být zdrojem společenského a ekonomického rozvoje, potřebuje určité impulzy ze strany společnosti, představované veřejnou správou. Tyto impulzy jsou důležité v určitých etapách, zejména v začátcích podnikání nebo při investování, exportování, zavádění inovací atd. Podporami jsou řešeny i určité disproporce (např. programy pro slabé regiony, venkov, oblasti s kulturními památkami) a po vstupu do EU jsou směřovány také ke zlepšení podnikatelského prostředí a k posílení konkurenceschopnosti podniků.³⁵

„Otázkám podpory podnikání je věnována pozornost ve všech vyspělých zemích světa. Podnikatelé jsou hybnou silou ekonomiky a to, jaké se těmto subjektům poskytne prostředí a podmínky pro jejich působení a rozvoj, se pak promítne do celkové situace země.³⁶

„Podpora podnikání zahrnuje celý soubor nástrojů, který pro podnikatele představuje možnost zlepšit či usnadnit podnikání. Je zabezpečována pomocí různých institucí, agentur, odborných organizací či organizací podnikatelské sféry (...).³⁷

³³ LUDVÍK, L. Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 28

³⁴ LUDVÍK, L. Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 28

³⁵ TILKOVÁ, L. Rozvoj a podpora podnikání v Moravskoslezském kraji. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2008, s. 25

³⁶ MALACH, A. a kol. Jak podnikat po vstupu do EU. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 181

³⁷ MALACH, A. a kol. Jak podnikat po vstupu do EU. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 181

Rozlišujeme následující základní typy podpor:³⁸

- přímá (např. formou dotace, půjčky), nepřímá (např. infrastruktura),
- unijní, národní, krajské a regionální, obecní.
- informační, materiální, finanční,
- dle poskytovatele podpory.

1.3.2 Organizace na podporu podnikání³⁹

„Prostředí permanentních změn ve vývoji ekonomiky vyžaduje, aby podnikatelé reagovali včas a odpovídajícím způsobem na nové situace, na dynamiku a tendence vývoje. Taková orientace není snadná. Vyžaduje znalost informačních kanálů, udržování stálých kontaktů, specializovanou přípravu k analýze informací a v práci s nimi. K tomu slouží v ČR síť podpůrných organizací. Význam podpůrných organizací pro podnikatele spočívá v tom, že podnikatel má možnost se obrátit na specializované instituce s požadavkem na poskytnutí služeb, které potřebuje. Při odborném zaměření však není výhodné se jimi zabývat. Tyto služby by měly být prostorově dostupné a cenově přiměřené. Některé služby, na nichž má stát zájem, dotuje tak, že mohou být poskytovány bezplatně nebo jen s částečnou úhradou. Obsahem těchto služeb může být informace, co má podnikatel dělat, aby mohl založit živnost, informace o podporách, které může získat, pomoc při vypracování podnikatelského záměru, při vyřízení úvěru, porada k právním, daňovým, účetnickým nebo exportním otázkám atd.“⁴⁰

Způsob rozdělení organizací podporujících podnikání jsem převzala podle VEBERA a SRPOVÉ⁴¹, kteří je člení podle původu, a to následovně:

- vládní organizace,
- nevládní organizace,
- podnikatelské inkubátory a vědecko-technické parky,
- komerční subjekty.

V následujících odstavcích vyjmenovávám konkrétní organizace podporující podnikání ve výše zmíněných kategoriích. (Bližší informace k jednotlivým vládním a nevládním organizacím uvádím v Příloze č. 1).

³⁸MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 183; VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 24

³⁹VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 24 - 31

⁴⁰MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 165

⁴¹VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 24

a) vládní organizace:

- CzechInvest
- CzechTrade
- Regionální poradenská a informační centra a Podnikatelská inovační centra
- Národní vzdělávací fond
- Centrum pro regionální rozvoj ČR
- informační portály:
 - Integrovaný systém informací pro podnikání a export – www.businessinfo.cz
 - Euro Info Centrum (EIC) Praha – www.euroinfocentrum.cz

b) nevládní organizace:

- Hospodářská a Agrární komora
- Svaz obchodu ČR a cestovního ruchu
- Svaz průmyslu a dopravy ČR
- Asociace malých a středních podnikatelů a živnostníků ČR
- Asociace pro poradenství v podnikání
- Centrum pro evropskou integraci
- Unie malých a středních podniků
- Asociace inovačního podnikání České republiky
- Společnost vědecko-technických parků

c) podnikatelské inkubátory a vědecko-technické parky

„Podnikatelské inkubátory vznikly v USA jako způsob, jak urychlit podnikání na základě výsledků vědecko-technického rozvoje. V České republice se první inkubátory začaly ujímat již od počátku devadesátých let minulého století, ale opravdový rozvoj zažívají teprve v současné době. Často je jejich zřízení spojeno s výstavbami průmyslových zón a vědecko-technických parků. Podnikatelské inkubátory lze nalézt i v rámci Podnikatelských inovačních center (BIC). Financovány jsou zpravidla z prostředků fondů EU, a to až ze 70 procent.“⁴² Podle VEBERA a SRPOVÉ⁴³ mají podnikatelské inkubátory sloužit především začínajícím podnikatelům. Těm poskytují mnoho bezplatných nebo zvýhodněných služeb, např.: zlevněné nájemné

⁴² VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 30

⁴³ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 30

v podnikatelských prostorech, poskytnutí základního vybavení kanceláří, poradenské a konzultační služby, přístup k vědeckému zařízení, vzdělávací akce nebo zprostředkování obchodních kontaktů. Tyto výhodné podmínky zapřičiňují také enormní zájem o vstup do těchto zařízení. Jejich kapacita je však omezena nejen kapacitně, ale také předmětem podnikání. Největší šanci zde mají podnikatelé s inovačními a neotřelými nápady. Zvýhodněné podmínky platí pro podnikatele po omezenou dobu. Po jejím uplynutí musí firma inkubátor opustit. V některých případech zde mohou i zůstat, avšak bez poskytnutí zvýhodněných a bezplatných služeb.

„Vědecko-technické parky (VTP) fungují na podobném principu jako podnikatelské inkubátory, ale jsou určeny již pro zaběhlé a fungující firmy. Obvykle zde již nebývají tak výhodné podmínky typu zlevněného nájmu, stále však lze požívat řady výhod jako přístup k vědeckému zázemí nebo možnost odborného poradenství.“⁴⁴

d) komerční subjekty specializující se na podporu podnikání

„Vedle vládních a neziskových organizací existuje na trhu velké množství podnikatelských subjektů, které nabízí začínajícím a fungujícím podnikatelským subjektům řadu služeb, jež zasahují do různých sfér podnikání. K početným typům poradenských služeb bezesporu patří vedení účetnictví, daňové poradenství, zabezpečení požadavků bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, právní konzultace apod.“⁴⁵

1.3.3 Struktura programů podpor podnikání

Způsob rozčlenění finančních programů podpor podnikání jsem převzala podle VEBERA a SRPOVÉ.⁴⁶ Tito autoři člení programy podpory podle jejich poskytovatele na:

- a) Národní programy podpory podnikání
- b) Resortní programy podpory podnikání
- c) Finanční instituce pro podporu podnikání
- d) Privátní služby

Nyní si jednotlivé kategorie přiblížme.

⁴⁴ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 30

⁴⁵ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 31

⁴⁶ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 31 - 50

a) Národní programy podpory podnikání⁴⁷

Tyto programy podpory schvaluje vláda ČR. Jsou zaměřeny na podporu podnikatelů formou záruk za bankovní úvěry pro malé a střední podnikatele a bezúročných úvěrů pro začínající podnikatele na území města Prahy a dále příspěvků a dotací pro podnikatele na celém území ČR. Národní programy podpory podnikání vyhláší Ministerstvo průmyslu a obchodu. V roce 2007 byly vyhlášeny následující programy:

- TRH
- CERTIFIKACE
- DESIGN
- ALIANCE
- VÝVOJ

b) Resortní programy podpory podnikání⁴⁸

„V rámci programů pro podporu podnikání tvoří programy vybraných resortů samostatnou kapitolu (...).“⁴⁹ Klíčovými vládními institucemi jsou zde Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, které nabízí zpravidla plošné programy podpory a Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, které se zaměřuje na podporu regionálního rozvoje.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

„Mezi resortní programy MPO se řadí například programy výzkumu a vývoje. Tato podpora je orientována především na rozvoj výzkumně-vývojového potenciálu kvalifikovaných lidských zdrojů, na vznik nových technologií a nových materiálů, na modernizaci tradiční výroby a výrobních technologií, podporuje také využití netradičních zdrojů energie a v neposlední řadě i zavádění moderních technologií a zařízení pro ochranu a zlepšování životního prostředí. Jedná se o programy TANDEM a IMPULS.“⁵⁰

Mezi další programy MPO patří „Program podnikatelských aktivit a prosazování rovnosti mužů a žen“, který podporuje projekty zaměřené na oblast poskytování poradenských a informačních služeb pro ženy – podnikatelky, dále na realizaci vzdělávacích aktivit, konferencí a

⁴⁷ Viz Příloha č. 2, <http://www.mpo.cz/dokument25616.html> [cit. 31. 3. 2009]

⁴⁸ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 24, s. 32 - 34

⁴⁹ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 32

⁵⁰ Viz Příloha č. 3, VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 32

seminářů, na oblast národní i mezinárodní spolupráce v prosazování rovnosti pohlaví v podnikání, na vydávání publikací a tiskovin s touto tematikou apod.

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo práce a sociálních věcí ve spolupráci s MPO a Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest realizuje tři druhy podpor zaměstnanosti:

- investiční pobídky pro podporu tvorby nových pracovních míst a podporu školení a rekvalifikace zaměstnanců,
- Rámcový program pro podporu rozvoje technologických center a strategických služeb, který podporuje projekty do progresivních technologií a aktivit s vysokou přidanou hodnotou. Cílem tohoto programu je zvýšení konkurenceschopnosti v oblasti inovací, informačních technologií a strategických služeb, formou vytváření nových pracovních míst, zvyšování kvalifikace a rekvalifikace zaměstnanců. Ministerstvo tedy poskytuje dotace na částečnou úhradu nákladů na školení a rekvalifikace zaměstnanců na nově vytvořených pracovních místech.
- Program pro podporu tvorby nových pracovních míst v oblastech ČR nejvíce postižených nezaměstnaností. S cílem vytvoření nových pracovních míst tento program podporuje projekty pro zpracovatelský průmysl a pro některé druhy strategických služeb.

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj realizuje regionální programy podpory zaměřené na rozvoj průmyslových podnikatelských subjektů za účelem vytvoření nových pracovních míst. To vede ke snižování nezaměstnanosti a zvyšování hospodářské výkonnosti regionů.

Ministerstvo zemědělství

Jelikož programy na ochranu životního prostředí má v kompetenci Státní fond životního prostředí, Ministerstvo zemědělství se soustřeďuje na programy podpory mimoprodukčních funkcí zemědělství, na uvádění půdy do klidu, na vývoj techniky a technologie zpracování a energetického využití biomasy apod. Z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu se financují projekty na zvýšení efektivity zemědělských a lesnických podniků a na zlepšení jejich struktury, a také projekty řešící přechodný nedostatek finančních zdrojů na vybrané provozní výdaje.

c) Finanční instituce pro podporu podnikání⁵¹

Mezi nejvýznamnější finanční instituce podporující podnikání v ČR patří:

- Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. „*napomáhá v souladu se záměry hospodářské politiky vlády ČR a regionů rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky vyžadujících veřejnou podporu. Byla založena roku 1992. Jejími akcionáři jsou ČR zastoupená Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem financí a Ministerstvem pro místní rozvoj (72% akcií), Komerční banka, a.s., Česká spořitelna, a.s. a Československá obchodní banka, a.s. Banka poskytuje především podpory malým a středním podnikatelům formou záruk a zvýhodněných úvěrů s využitím prostředků státního rozpočtu, strukturálních fondů a krajů.*“⁵²
- „*Česká exportní banka, a.s. je specializovanou bankovní institucí pro státní podporu vývozu.*“⁵³ Poskytuje a financuje vývozní úvěry a další služby související s vývozem, ale specializuje se na financování vývozních operací, které vyžadují dlouhodobé zdroje financování za úrokové sazby a v objemech, které by pro exportéry jinak byly ve stávajících tuzemských podmínkách nedosažitelné. Česká exportní banka nabízí jak produkty krátkodobého, tak i středně a dlouhodobého financování, avšak za poměrně přísných podmínek.
- Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. je státní úvěrová pojišťovna, která se zaměřuje na pojišťování vývozních úvěrů proti teritoriálním a komerčním rizikům. Své produkty poskytuje všem vývozcům českého zboží bez rozdílu. Za závazky EGAP vzniklé z pojistných smluv a pojištění vývozních úvěrových rizik ručí stát. EGAP nabízí také pojištění tuzemských pohledávek proti krátkodobým komerčním rizikům domácího či zahraničního zákazníka (nezaplacení v důsledku platební neschopnosti nebo platební nevěle), zde však již bez státní podpory.

d) Privátní služby⁵⁴

„Finanční produkty z privátních zdrojů jsou pochopitelně realizovány na komerčním principu a v rozhodující většině je nabízí banky se zaměřením na financování podnikatelských

⁵¹ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 34

⁵² VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 34

⁵³ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 34

⁵⁴ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 35 - 36

aktivit⁵⁵ malých a středních podnikatelů. Mezi nabízené produkty bankovních institucí patří vedení běžných účtů, poskytování kontokorentních, podnikatelských či vývozních úvěrů. Výjimečně jsou pro podporu podnikatelů k dispozici fondy rizikového kapitálu.

Za všechny soukromé organizace jmenuji alespoň dvě konkrétní:

- Czech Venture Partners s.r.o. je poradenská společnost, která se zabývá právě vyhledáváním investičních příležitostí pro investory rizikového kapitálu, analýzou a monitorováním projektů,
- Business Angels Czech má za úkol vyhledávat alternativní tuzemské či zahraniční zdroje financování rychle se rozvíjejících společností nebo projektů s velkým tržním potenciálem. Zaměřuje se především na pomoc malým a středním podnikům.

e) Podpora malého a středního podnikání z EU⁵⁶

Politika hospodářské a sociální soudržnosti

Tato regionální a strukturální politika je významnou součástí celkové hospodářské politiky Evropské unie. Jejím úkolem je sledovat a rozvíjet činnosti, které vedou k posilování hospodářské a sociální soudržnosti členských zemí EU. Zaměřuje se tedy na snižování rozdílů mezi jednotlivými euroregiony.

„Realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti se řídí principem programování, kdy projekty nejsou k financování vybírány nahodile, ale podle toho, zda pomáhají odstraňovat problémy identifikované ve strategických dokumentech.“⁵⁷ Nejvyšším takovým dokumentem jsou Strategické obecné zásady Společenství, které definují hlavní priority programovacího období. Členské státy si pak sestavují Národní rozvojový plán, kde jsou popsány nejdůležitější rozvojové problémy země. Z priorit vyplývajících z těchto dvou dokumentů se pak vytvoří společný průnik. Podobu realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v každém členském státu pak vymezuje Národní strategický referenční rámec. Ten vymezuje strategické cíle, způsob řízení a koordinace politiky v konkrétní zemi, popisuje systém finančních toků fondů EU a představuje operační programy pro realizaci politiky HSS. „V soustavě programových dokumentů jsou pro žadatele a realizátory projektů nejdůležitějšími dokumenty právě operační programy, které jsou tematicky a regionálně vymezené a specifikují cíle, kterých

⁵⁵ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 35

⁵⁶ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 39 - 50

⁵⁷ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 40

*chtějí pomocí realizovaných projektů dosáhnout.*⁵⁸ „Centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU v České republice je Ministerstvo pro místní rozvoj. Toto ministerstvo současně zodpovídá za tvorbu Národního rozvojového plánu, Národního strategického referenčního rámce a dalších dokumentů (...).“⁵⁹

Politika hospodářské a sociální soudržnosti EU je v letech 2007 – 2013 realizována finančními prostředky tří fondů. Jedná se o Fond soudržnosti a dva strukturální fondy – Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond. (Bližší informace o jednotlivých fondech EU se nacházejí v Příloze č. 4).

Mezi prioritní cíle politiky hospodářské a sociální soudržnosti patří:

➤ Cíl Konvergence

Tento cíl je financován ze všech tří výše zmíněných fondů EU. „Je určen k urychlení hospodářské konvergence nejméně rozvinutých regionů zemí EU. Je zaměřen na zlepšování podmínek pro růst zaměstnanosti díky investicím do materiálních a lidských zdrojů, na podporu výzkumu, vývoje a inovací a rozvoje znalostní ekonomiky, na ochranu životního prostředí a efektivitu státní administrativy.“⁶⁰ Cíl Konvergence je důležitý především pro nové členské země, které se potýkají s rozdíly ve vývoji v rámci EU. V České republice se tento cíl týká celého území kromě hlavního města Prahy.

➤ Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je finančně pokryt z Evropského fondu pro regionální rozvoj a z Evropského sociálního fondu. Týká se projektů pro ty územní oblasti, které nespádají do předchozího cíle Konvergence (např. město Praha). Tento cíl podporuje hospodářské a společenské změny, inovace, společnosti založené na znalostech, podnikavost, ochranu životního prostředí, rozvoj trhu práce, sociální začleňování občanů a prevenci rizik.

➤ Cíl Evropská územní spolupráce

Tento cíl je financován z Evropského fondu regionálního rozvoje. Jeho úkolem je podpořit vyvážený, harmonický a udržitelný rozvoj území EU. Zaměřuje se na zintenzivnění spolupráce na následujících úrovních:

⁵⁸ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 41

⁵⁹ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 41

⁶⁰ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 40

- příhraniční spolupráce regionů NUTS III realizovaná formou společných programů,
- nadnárodní spolupráce,
- meziregionální spolupráce formou vytváření sítí pro spolupráci a výměnu zkušeností v rámci celé EU.

Další finanční nástroje EU

Kromě politiky hospodářské a sociální soudržnosti existují také další finanční nástroje Evropské unie, například:

- Evropská investiční banka

Tato banka garantuje a poskytuje úvěry, především v oblasti průmyslu, infrastruktury, telekomunikací, ochrany životního prostředí a energetiky.

- Iniciativa JEREMIE⁶¹

Jedná se o společnou iniciativu Evropské komise, Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu, jehož cílem je zlepšení přístupu malých a středních podniků k finančním prostředkům. Věnuje se poradenství, technické pomoci, akciovému a rizikovému kapitálu a zárukám za půjčky pro MSP.

Operační programy

Co se týče operačních programů, Česká republika jich pro využívání fondů Evropské unie připravila 24. V současné době může stát čerpat finanční prostředky z evropských fondů pro druhé programovací období (2007 – 2013). K dispozici je přibližně 26,7 miliard EUR, což odpovídá cca 74% státního rozpočtu ČR v roce 2007. Operační programy se vztahují vždy k určitému cíli politiky HSS, a to následovně.

1) **Cíl Konvergence** zahrnuje tyto operační programy:

- Podnikání a inovace⁶²

Jeho cílem je podpora začínajících podnikatelů, inovací v podnikání a nových technologií, obnovitelných zdrojů energie, úspory energie, využití nových finančních nástrojů, rozvoj poradenských a marketingových služeb pro podnikání apod. Řídícím orgánem tohoto programu je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR.

⁶¹ z angl. Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises

⁶² Viz Příloha č. 5

- Životní prostředí

Tento operační program podporuje zlepšování vodohospodářské infrastruktury, snižování rizika povodní, snižování emisí a průmyslového znečištění, nakládání s odpady, zlepšování stavu přírody apod. Řídícím orgánem programu je Ministerstvo životního prostředí ČR.

- Vzdělávání

Program vzdělávání si klade za cíl zvyšování kvality počátečního, vyššího odborného a vysokoškolského vzdělávání, podporu výzkumu a vývoje v této oblasti, rozšiřování nabídky vzdělávání atd. Jeho řídícím orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

- Výzkum a vývoj pro inovace

Cílem tohoto programu je podporování výzkumných center, spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti výzkumu a vývoje, zvyšování kapacit vysokých škol apod. Řídícím orgánem programu je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.

- Doprava

Tento operační program se zaměřuje na modernizaci dopravní sítě, řídí jej Ministerstvo dopravy ČR.

- Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost podporuje zvyšování kvalifikace lidských zdrojů, mezinárodní spolupráci či rozvoj veřejných služeb. Řídícím orgánem je zde Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR.

- Integrovaný operační program

Tento program se orientuje na rozvoj IT ve veřejné správě, na služby v oblasti sociální integrace nebo veřejného zdraví, na podporu cestovního ruchu či využití kulturního bohatství. Řídí jej Ministerstvo pro místní rozvoj ČR.

- Regionální operační programy

V ČR existuje sedm takových programů. Zaměřují se na rozvoj regionální dopravní infrastruktury, cestovního ruchu, revitalizaci a rozvoj města venkova či na podporu podnikání. Řídícími orgány jsou regionální rady jednotlivých regionů soudržnosti⁶³.

⁶³ Regiony soudržnosti byly zřízeny pro potřeby koordinace a realizace hospodářské a sociální soudržnosti. Územní vymezení je totožné s územními statistických regionů NUTS II, tzn., že region soudržnosti Moravskoslezsko je

Území města Ostravy se nachází v regionu soudržnosti Moravskoslezsko, tudíž pro něj platí „Regionální operační program Moravskoslezsko (ROP)“. Tento operační program se zaměřuje „na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu vč. modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.“⁶⁴ Pro období 2007 – 2013 je na realizaci ROP Moravskoslezsko ze strukturálních fondů EU vyčleněno 716, 09 mil. EUR. České finanční zdroje přispějí navíc další částkou 126,37 mil. EUR.⁶⁵

2) Pod cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost spadají dva operační programy, a sice:

- Praha – Adaptibilita

Tento program podporuje rozvoj znalostní ekonomiky, začleňování znevýhodněných osob na trh práce, modernizace počátečního vzdělávání atd.

- Praha – Konkurenceschopnost

Program se zaměřuje na ekologickou veřejnou dopravu, dostupnost ICT služeb, revitalizaci problematických oblastí či partnerství mezi výzkumem a praxí.

3) Cíl Evropská územní spolupráce zahrnuje tyto operační programy:

- Programy Přeshraniční spolupráce

Zmíněné programy přispívají k hospodářské a sociální integraci příhraničních území formou odstraňování bariér a posilování rozvoje těchto oblastí. Programy Přeshraniční spolupráce podporují investiční projekty. Zaměřují se na vzájemné společenské, kulturní a hospodářské vztahy, rozvoj cestovního ruchu či trhu práce. Jsou spolufinancovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj. Pro období 2007 – 2013 je připraveno pět bilaterálních programů pro následující oblasti:

- ČR – Sasko,
- ČR – Bavorsko,
- ČR – Rakousko,
- ČR – Slovensko,

totožný s územím Moravskoslezského kraje. <http://www.rr-moravskoslezsko.cz/regionalni-rada/region-soudrznosti> [cit. 30. 1. 2009]

⁶⁴ <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/rop-moravskoslezsko/1001701/> [cit. 30. 1. 2009]

⁶⁵ <http://www.hkcr.cz> [cit. 5. 3. 2009]

➤ ČR – Polsko.

- INTERACT II.

Také tento program podporuje především přeshraniční spolupráci, konkrétně zlepšení efektivnosti územní spolupráce, zajištění přenosu inovací apod.

- ESPON II.

Název ESPON je zkratkou pro Monitorovací síť pro evropské územní plánování. Jak již tedy z názvu vyplývá, z tohoto nadnárodního programu je podporována oblast výzkumu v územním plánování a regionálního rozvoje.

- Meziregionální spolupráce

Tento operační program je společný pro všechny členské státy EU a navíc také pro Norsko a Švýcarsko. Je zaměřen na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni. Mezi hlavní oblasti spolupráce patří znalostní ekonomika, inovace, životní prostředí a ochrana před riziky.

- Nadnárodní spolupráce

Program je zaměřen na inovace, znalostní ekonomiku, životní prostředí a ochranu před riziky.

Operační programy INTERACT II., ESPON II., Meziregionální spolupráce a Nadnárodní spolupráce podporují neinvestiční projekty.

1.4 Bariéry podnikání

Bariéry podnikání jsou „*faktory, které způsobují, že člověk nechce, neumí nebo nemůže podnikat*“.⁶⁶ Lze je rozdělit na interní a externí. Interní bariéry jsou faktory působící ze strany podnikatele, např.: absence motivu k podnikání, obavy z rizik podnikání, nedostatečné předpoklady pro výkon role podnikatele, absence potřebných zdrojů a vhodných prostor apod. Externí bariéry jsou faktory nezávislé na podnikateli. Mohou být dány právním či ekonomickým prostředím, podnikatelskou infrastrukturou či veřejným míněním.⁶⁷

⁶⁶ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 17

⁶⁷ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 17 - 18

V rámci ČR existují bariéry podnikání, které mají plošný charakter. Patří mezi ně:⁶⁸

a) Nedokonalá legislativa

Na počátku 90. let minulého století vznikalo spolu s velkým počtem podnikatelských subjektů také velké množství zákonů, které měly vytvářet podmínky pro tržní ekonomiku a její fungování. Problém však vězí v interpretaci, dodržování a vymahatelnosti těchto zákonů, v ochraně věřitelů a jejich nároků apod.⁶⁹

b) Přemíra státní regulace a byrokracie

Rozvoj podnikání velmi omezuje také existence nepromyšlených, neprovázaných a s podnikatelskými organizacemi nekonzultovaných norem. Nadměrná státní regulace tak bývá překážkou např. u způsobu registrace a testování nových výrobků, u norem na ochranu spotřebitelů či u nařízení o ochraně životního prostředí.

c) Složitý daňový systém

Na podnikatelskou činnost působí jak výše daní v zemi, tak i byrokratičnost a složitost daňového systému. V současné době sice existuje trend ke snižování všeobecné daně ze zisku, nepřímé daně však zůstávají vysoké. Častá novelizace daňových zákonů navíc způsobuje komplikace jako neustálou nutnost studia těchto zákonů, konzultace s daňovými poradci či jednání na finančních úřadech. Změny s sebou samozřejmě nesou také zvýšenou administrativní zátěž.

d) Špatná dostupnost kapitálu

Špatná dostupnost finančních zdrojů je dalším závažným problémem v podnikání. Jsou to především začínající podnikatelé, kteří představují rizikové klienty pro komerční banky. Určitým řešením tohoto problému by mohly být programy pro malé a střední podniky, garantované státem. Tento problém se navíc pravděpodobně ještě zhorší kvůli očekávaným dopadům finanční a bankovní krize USA v České republice.

Lze však také identifikovat další obecné bariéry malého a středního podnikání v ČR, například:⁷⁰

- nízká znalost a využívání marketingových metod ze strany podnikatelů,

⁶⁸ MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. Praha: Grada Publishing, 2005, s. 35

⁶⁹ <http://st.vse.cz/~XNORS01/xnors01.doc>, s. 5 [cit. 1. 3. 2009]

⁷⁰ http://www.vupsv.cz/Krause-Kratka_zprava_MSP.pdf [cit. 1. 2. 2009]

- nedostatečná aktivita zaměstnanců v oblasti vzdělávání pracovníků,
- nedostatečné vazby podnikatelů na vědu a výzkum,
- výrazná izolovanost a malá aktivita podnikatelů v rozvíjení možností vzájemné spolupráce jak s jinými podniky, tak také s institucemi atd.

1.5 Použité metody

1.5.1 Analýza SWOT

„Analýza SWOT (z anglického *Strength – Weaknesses – Opportunities – Threats*, tj. *Silné stránky - Slabé stránky – Příležitosti – Ohrožení/Rizika*), je standardní metodou používanou v podnikovém a veřejně – správním managementu. Jejím principem je jednoduché, přesné a pokud možno upřímné pojmenování vlastních předností a slabin z hlediska vnitřních podmínek a posouzení vnějších podmínek z hlediska příležitostí a rizik. Je zřejmé, že zdůraznění silných stránek a odstraňováním slabých vzrůstá pravděpodobnost realizace příležitostí a omezují se rizika.“⁷¹

„**Silnou stránkou** je to, co podnikatelské prostředí a jeho subjekty dobře zvládají, co poskytuje ve srovnání s jinými výjimečné podmínky, čím lze těžit ze situace apod. K silným stránkám mikroregionálního podnikatelského prostředí může patřit existence místní pilotní firmy se zahraničními zkušenostmi, dobrá úroveň ekonomické infrastruktury, kvalifikovaná pracovní síla, zájem veřejnosti o podnikatelské dění v mikroregionu apod.“⁷²

„**Slabou stránkou** se rozumí to, co podnikatelské prostředí nezvládá, co způsobuje, že podnikatelské aktivity musejí fungovat v nevýhodných podmínkách, co činí, že podnikatelské prostředí je jakýmkoliv způsobem zranitelné. K typickým slabým stránkám mikroregionálního podnikatelského prostředí patří dopravní nedostupnost pro nákladní dopravu, nedostatek finančních prostředků pro rozvojové záměry, neexistence vhodných lokalit k podnikání, negativní postoj obyvatel k určitým podnikatelským aktivitám apod.“⁷³

⁷¹ BYSTRONOVÁ, M. *Rozvoj a podpora podnikání ve vybraném regionu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006, s. 35

⁷² LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 46

⁷³ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 46

„Příležitosti představují možnosti vnějších vlivů působících na podnikatelské prostředí mikroregionu. Jedná se kupř. o zájem zahraničních investorů, o možnosti spolupráce s rodáky působících mimo mikroregion, o štedřejší grantové agentury a fondy apod.“⁷⁴

„Hrozby jsou zase nebezpečím zvnějšku pro dané podnikatelské prostředí, kupř. recese v národním hospodářství či světové ekonomice, restriktivní ochrannářská opatření jiných mikroregionů či států, útlumové tendence podnikatelských oborů, okolní vandalismus a kriminalita apod.“⁷⁵

1.5.2 Monitoring podnikatelského prostředí⁷⁶

Monitoring je účelové sledování podnikatelského prostředí. Zásadní význam má pracovní postup přípravy monitoringu. Mezi formy monitoringu patří konjunkturální výzkumy českého statistického úřadu nebo plošný (regionální) marketingový výzkum. Tato metoda má význam jak pro výzkumná řešení, tak pro přípravu rozhodovacích kroků v podnikatelském prostředí.

1.5.3 Marketingový výzkum⁷⁷

Marketingový výzkum je charakterizován jako systematický a cílevědomý proces, který směřuje k získání určitých informací.

Lze jej rozlišit na dvě fáze:

- 1) příprava výzkumu
- 2) realizace výzkumu.

Přípravná fáze výzkumu obvykle zahrnuje tři činnosti:

- a) Identifikaci problému, tzn. definování problému, stanovení jeho specifických rysů a formulace hypotéz, které odpovídají na otázku obsaženou v problému.

⁷⁴ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 47

⁷⁵ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 47

⁷⁶ LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 48 - 49

⁷⁷ TILKOVÁ, L. *Rozvoj a podpora podnikání v Moravskoslezském kraji*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2008, s. 26 - 27

- b) Orientační analýzu situace, tzn. ověření hypotéz na základě předběžného shromáždění dostupných informací a názorů na příslušnou problematiku, hledání podstaty problému, oblast jeho možného řešení apod.
- c) Vytvoření plánu výzkumného projektu, který slouží jako systematický soubor instrukcí pro realizaci marketingového výzkumu a zároveň jako průběžná kontrola rozpočtu. Obsahuje specifikaci údajů, způsoby sběru informací, metody zpracování dat, rozpočet výzkumu či přiřazení konkrétních úkolů jednotlivým pracovníkům.

V **realizační fázi** marketingového výzkumu provádíme:

- a) sběr dat, tzn. shromažďování dat, a to jak z primárních, tak ze sekundárních zdrojů,
- b) zpracování shromážděných dat,
- c) interpretaci výsledků, tzn. stručné a jasné slovní konstatování fakt.

Konečným **cílem výzkumu** je formulace vlastních doporučení.

Konkrétně jsem se v rámci marketingového výzkumu zaměřila na průzkum podnikatelského prostředí. Smyslem průzkumu má být „*zjištění názorů, pocitů, postojů podnikatelských i nepodnikatelských subjektů mikroregionálního podnikatelského prostředí na vymezený problém nebo soubor problémů.*“⁷⁸ Výsledky průzkumu pak pomáhají určit a pochopit problémy a nežádoucí jevy podnikatelského prostředí.⁷⁹

1.5.4 Metoda dotazování

„*Dotazování je metodou získávání informací, která získává převážně empirická fakta o subjektivní stránce společenské skutečnosti. Dotazování se uskutečňuje na základě systematicky uspořádaných otázek. Základní technikou dotazování je technika dotazníku.*“⁸⁰

Charakteristika dotazníku

„*Dotazník je určen pro vyplnění konkrétním osobám (respondentům), od kterých se dotazníky vybírají, a to organizovaně. Prostřednictvím dotazníku jsou potřebné informace od dotazovaných získávány na základě písemné odpovědi na předložené otázky. Charakteristickým rysem této techniky je, že nedochází k přímému styku mezi výzkumníkem a dotazovaným.*“

⁷⁸ LUDVÍK, L. Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 46

⁷⁹ LUDVÍK, L. Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000, s. 46

⁸⁰ BYSTROŇOVÁ, M. Rozvoj a podpora podnikání ve vybraném regionu. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006, s. 39

*Použitím dotazníku je možno dosáhnout vysokého tempa shromažďování informací, vysokého stupně formalizace a standardizace.*⁸¹

Technika dotazníku má své výhody i nevýhody. Výhodou jeho použití je, že poskytuje respondentovi dostatek času na odpověď, lze díky němu získat informace v krátkém časovém úseku a nevyžaduje velké finanční náklady. Mezi nevýhody dotazníku patří fakt, že dotazovaný nemusí vždy pochopit smysl otázky, a také možnost zkreslení odpovědí.⁸²

Konstrukce dotazníku⁸³

Pro získání důvěryhodných údajů je důležité dotazník sestavit podle následujících pravidel:

- Úvodní strana dotazníku má na respondenta působit motivačně a obsahuje základní instrukce k vyplnění dotazníku.
- Rozsah dotazníku se přizpůsobuje výzkumným záměrům, stanoveným cílům, hloubce a šířce zkoumaných jevů. Optimální hranice je cca 40 – 50 otázek.
- Stylistická úprava je velmi důležitá, autor dotazníku musí používat výrazy, které nezkrslují srozumitelnost otázek a odpovědí.
- Doporučený formát dotazníku je A4.
- Uspořádání otázek v dotazníku by mělo podporovat zájem respondenta. Obvykle se na začátek dotazníku umisťují poutavé otázky umožňující jednoduchou odpověď.
- Je velmi důležité formulovat otázky jednoznačně a srozumitelně. Je třeba se vyvarovat situacím, ve kterých by sugestivně položená otázka napovídala směr odpovědi.

Klasifikace dotazníkových otázek⁸⁴

Dotazníkové otázky lze roztrdit podle jejich vnější formy na otevřené, uzavřené a polootevřené.

⁸¹ BYSTROŇOVÁ, M. *Rozvoj a podpora podnikání ve vybraném regionu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006, s. 39

⁸² BYSTROŇOVÁ, M. *Rozvoj a podpora podnikání ve vybraném regionu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006, s. 39

⁸³ BYSTROŇOVÁ, M. *Rozvoj a podpora podnikání ve vybraném regionu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006, s. 39 - 40

⁸⁴ BYSTROŇOVÁ, M. *Rozvoj a podpora podnikání ve vybraném regionu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006, s. 39 - 40; TILKOVÁ, L. *Rozvoj a podpora podnikání v Moravskoslezském kraji*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2008, s. 28 - 31

a) otázka otevřená

Otevřená otázka má podobu dotazu s možností volného vyjádření odpovědi. Používá se tam, kde je nutné znát celou šíři možných odpovědí, kde nemohou být odpovědi předem zformulovány. Její výhodou je snadná formulovatelnost. Otevřené otázky jsou podnětem k zamyšlení respondenta, odpovědi na ně nejsou nikterak podsouvány. Mezi nevýhody tohoto typu otázek patří časová náročnost vyplnění odpovědi, stejně jako její následné vyhodnocení a nedostatečná motivace respondenta k odpovědi.

b) otázka uzavřená

Uzavřená otázka obsahuje dotaz a varianty odpovědí. Taková otázka se snadno formuluje, zpracovává a analyzuje, snadno se na ni odpovídá. Při jejím použití však není možné zachytit nový, autorem dotazníku neidentifikovaný jev. Nevýhodou uzavřené otázky je nutnost znát všechny možné odpovědi při formulaci otázky, navíc nutí respondenta vybrat si jednu z odpovědí.

c) otázka polootevřená

V polootevřené otázce figuruje dotaz i varianty odpovědí, přičemž jedna z variant poskytuje respondentovi možnost volného vyjádření. Kombinuje tak výhody obou výše zmíněných forem. Jeho nevýhodou může být zvýšená časová náročnost na vyplnění a vyhodnocení odpovědi.

Dotazování může být prováděno následujícími formami:

- osobně,
- telefonicky nebo
- písemně (poštou nebo elektronickou formou).

2 Charakteristika města Ostravy

2.1 Základní údaje⁸⁵

- Počet obyvatel: 308 374
- Rozloha: 214,22 km²
- Hustota osídlení: 1484 osob/km²
- Průměrná nadmořská výška: 227 m n. m.

Druhy pozemků v obci Ostrava:

- orná půda: 5 260 ha
- chmelnice, vinice: 0 ha
- zahrady: 1 754 ha
- ovocné sady: 55 ha
- trvalé travní porosty: 1 394 ha
- zemědělská půda: 8 463 ha
- lesní půda: 2 429 ha
- vodní plochy: 962 ha
- zastavěné plochy: 2 004 ha
- ostatní plochy: 7 563 ha

2.2 Geografická poloha

Město Ostrava má výhodnou zeměpisnou polohu – nachází se v severovýchodní části ČR, v blízkosti státních hranic s Polskem (cca 15 km) a Slovenskem (cca 55 km). Vzdálenost města od státní hranice s Rakouskem je přibližně 210 km.⁸⁶

Převážná část města leží v Ostravské pánvi, pouze na západní straně přechází do Vítkovické vrchoviny. V jeho blízkosti se nacházejí Moravské Beskydy a Jeseníky. Území města

⁸⁵Údaje k 31. 12. 2007;

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821#pozn2 [cit. 1. 1. 2009];

Profil města Ostravy, s. 7, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

⁸⁶ <http://www.ostravainfo.cz/index.php?akce=guide&mid=4&id=4&lang=1%20%5b1> [cit. 2. 1. 2009]

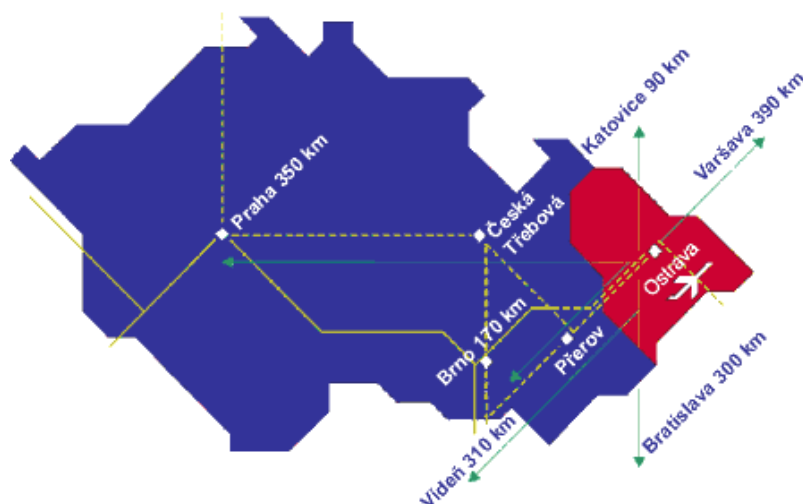
spadá do mírně teplé klimatické oblasti. Ostravou protékají řeky Ostravice, Odra, Opava a Lučina.⁸⁷

Geografická poloha je významným faktorem pro rozvoj daného území, hodnocení atraktivnosti umístění závisí především na vzdálenosti lokality od ekonomických center a její napojení na kvalitní dopravní infrastrukturu, a to jak v národním, tak i nadnárodním pojetí.⁸⁸

V rámci ČR lze polohu Ostravy hodnotit jako nevýhodnou, neboť se nachází až v samém východním cípu republiky. Vzdálenost Ostravy od nejvýznamnějších měst ČR je poměrně velká, od hlavního města Prahy cca 350 km (vzdušnou čarou cca 275 km), vzdálenost od druhého největšího města ČR, Brna, je cca 170 km. (Viz níže uvedený obrázek č. 1). Navíc zde po dlouhou dobu zcela chybělo kvalitní silniční napojení na tyto významné oblasti, zaostávala však také železniční a letecká doprava.

V nadnárodním pojetí je lokalizace města oceňována mnohem více, a to právě kvůli blízkosti státní hranice s Polskou a Slovenskou republikou. V mezinárodním měřítku je navíc ceněna existence dopravní infrastruktury, která je napojena na nadnárodní koridory. Jedná se především o existenci mezinárodního letiště, druhého a třetího železničního koridoru či o brzké dokončení dálnice D47, která se stane součástí větve B šestého multimodálního koridoru a bude také navazovat na čtvrtý dopravní koridor.⁸⁹

Obrázek č. 1 Vzdálenost města Ostravy od vybraných měst v ČR a v zahraničí⁹⁰



⁸⁷ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/o-meste> [cit. 2. 1. 2009]

⁸⁸ Profil města Ostravy, s. 8, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

⁸⁹ Viz kapitola č. 2.5 Dopravní infrastruktura

⁹⁰ <http://www.ostravainfo.cz/index.php?akce=guide&mid=4&id=4&lang=1> [cit. 2. 1. 2009]

2.3 Význam města

Ostrava je svou rozlohou i počtem obyvatel třetí největší obcí ČR. V rámci republiky je město především významným průmyslovým a univerzitním centrem, stále více roste také jeho kulturní význam. Statutární město Ostrava je také výchozím bodem pro cestování do okolních oblastí, především těch horských. Mezi přednosti města patří dostatek kvalifikované pracovní síly, minimální jazyková bariéra mezi obyvateli Ostravy, Polska a Slovenska a dobrá přístupnost trhů těchto zemí, rozvíjející se dopravní infrastruktura i občanské a podnikatelské zázemí či existence mezinárodního letiště.

Město Ostrava je administrativním, společenským, spádovým, obchodním, kulturním, vzdělávacím i průmyslovým centrem *Moravskoslezského kraje*. Tento kraj se nachází na pomezí Moravy a Slezska, je nejvýchodnějším krajem v ČR. Sestává z 6 okresů – Bruntál, Opava, Nový Jičín, Ostrava-město, Karviná a Frýdek-Místek. Na severu kraj sousedí s Polskou republikou, na východě se Slovenskou republikou, na jihu se Zlínským krajem a na západě s Olomouckým krajem. Moravskoslezský kraj je také nejlidnatějším krajem v ČR, k 31. 7. 2007 bylo evidováno 1 249 897 obyvatel. Rozmístění obyvatel je v této oblasti nerovnoměrné, mezi nejhustěji zabydlené oblasti patří Ostrava a Karviná. Rozloha kraje je 5427 km².⁹¹ Ačkoli město Ostrava zaujímá pouze 4% rozlohy kraje, žije v něm 25% celkového počtu obyvatel Moravskoslezského kraje.

Statutární město Ostrava je součástí významné průmyslové aglomerace. *Ostravská průmyslová aglomerace* bývá vymezována různě, podle širokého pojetí SUCHÁČKA⁹² ji lze rozčlenit na jádro, zázemí a periferii. Jádro aglomerace je podle něj tvořeno územím okresů Opava, Ostrava-město, Karviná, Nový Jičín a Frýdek-Místek. Zázemím pak je okres Bruntál, periferii tvoří ostatní sousedící okresy zmíněných oblastí.

Obec Ostrava je také metropolí okresu Ostrava-město. Do 31. 12. 2006 bylo jejich územní vymezení totožné. 1. 1. 2007 vstoupily v platnost změny v hranicích okresů. Současný *okres Ostrava – město* vznikl připojením 12 jiných obcí k obci Ostrava. Jednalo se o 4 obce z okresu Frýdek-Místek (Stará Ves nad Ondřejnicí, Šenov, Václavovice, Vratimov), 4 obce z okresu Nový Jičín (Klimkovice, Olbramice, Vřesina, Zbyslavice) a 4 obce z okresu Opava (Čavisov, Dolní Lhota, Horní Lhota, Velká Polom). V okrese Ostrava-město žilo k 31. 12. 2007

⁹¹ <http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/kapitola/13-8101-08-2008-01>, Postavení kraje v České republice ve vybraných ukazatelích v roce 2007 [cit. 3. 1. 2009]

⁹² <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2033882> [cit. 4. 1. 2009]

celkem 336 811 obyvatel. Jeho rozloha je 332 km².⁹³ Město Ostrava v tomto okrese zaujímá cca 65% rozlohy a disponuje 92% celkového počtu obyvatel.

2.4 Prostorové a administrativní členění města, územní rozvoj

Město Ostrava je prostorově nekompaktním a složitým městským systémem, jehož typickým rysem je existence vysokokapacitních obytných zón. Spolu s občanskou zástavbou jsou obytné zóny soustředěny do několika tzv. subcenter (centrum města, jižní a západní část), které jsou vzájemně odděleny nevyužitými prostory, výrobními areály či komunikacemi. Tento jev je důsledkem historického vývoje, především postupného připojování okolních obcí a chaotického rozvoje města na přelomu 18. a 19. století.

V posledních letech dochází, díky hospodářskému rozvoji Ostravy, k intenzivní výstavbě na volných plochách a ke snahám o využití nevyužívaných míst, což postupně vede k vytváření pospolitosti celého území města. Územní rezervy, revitalizované brownfields či přestavby stávajících objektů umožňují realizaci mnoha nových projektů. Ve fázi přípravy či výstavby jsou jak prostory pro podnikatele, tak pro občany města. Pro podnikatelské využití budou v blízké budoucnosti sloužit, případně již nově slouží:

- **multifunkční areály** (například v lokalitách Karolina, Dolní oblast Vítkovic, Ostrava-Svinov, Ostrava-Hrabová),
- **administrativní prostory** (např. Varenská, Avion Office Park, Orchard, Nordica Ostrava),
- **ubytovací prostory** (např. Jindřich Plaza Ostrava, The Orchard-Park Inn, Palace Center, Fénix Business Park Ostrava),
- **logistická centra** (Prologis Park Ostrava, Tulipan Park Ostrava, Real Walter Ostrava-Hošťálkovice) či
- **průmyslové zóny** (např. Former Hrušov Chemical Plant, Industrial a Business Zone „Nad Porubkou“).

Především občané pak mohou využívat:

- **nové obchodní domy** (např. Globus Plesná, Shopping centre Géčko, Interspar Poruba) nebo

⁹³ <http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/kapitola/13-8101-08-2008-01>, Vybrané ukazatele za okres Ostrava-město [cit. 5. 1. 2009]

- **bytové prostory** (např. Atrium Slezská, Podkova, Nová Poruba, Větrná).

Dalším výrazným jevem v Ostravě je existence průmyslových zón v blízkosti centra města, což způsobuje jak negativní estetické působení na obyvatele i návštěvníky Ostravy, tak omezené možnosti rozvoje centra města. V těchto zónách je prioritou omezení či úplné odstranění takové výroby, která by v případě nehody mohla ohrozit zdraví či bezpečnost místních obyvatel.⁹⁴

Co se týče administrativního členění, statutární město Ostrava má 23 obvodů: Hošťálkovice, Hrabová, Krásné Pole, Lhotka, Mariánské Hory a Hulváky, Martinov, Michálkovice, Moravská Ostrava a Přívoz, Nová Bělá, Nová Ves, Ostrava-Jih, Petřkovice, Plesná, Polanka nad Odrou, Poruba, Proskovice, Pustkovec, Radvanice a Bartovice, Slezská Ostrava, Stará Bělá, Svinov, Třebovice, Vítkovice. Největší rozlohu má obvod Slezská Ostrava (4174,3 ha), největší počet obyvatel obvod Ostrava – Jih (116 945 obyvatel).⁹⁵

2.5 Dopravní infrastruktura

2.5.1 Silniční doprava

Silniční a dálniční doprava

Ostrava je významným silničním uzlem Moravskoslezského kraje. Existuje zde hustá síť především silnic I. třídy, celková délka silniční sítě přesahuje 1 000 kilometrů.⁹⁶

Mezi hlavní tahy spojující město s okolím patří:⁹⁷

- **silnice I/11** (Vrčenín – Chlumec nad Cidlinou – Hradec Králové – Šumperk – Bruntál – Opava – Ostrava – Havířov – Český Těšín – Třinec – Jablunkov – SLOVENSKO),
- **silnice I/47** (Vyškov – Kroměříž – Hulín – Přerov – Lipník nad Bečvou – Hranice – Běloutín – Fulnek – Ostrava),

⁹⁴ Profil města Ostravy, s. 9, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

⁹⁵ Profil města Ostravy, s. 9, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

⁹⁶ Profil města Ostravy, s. 106, dostupný z:

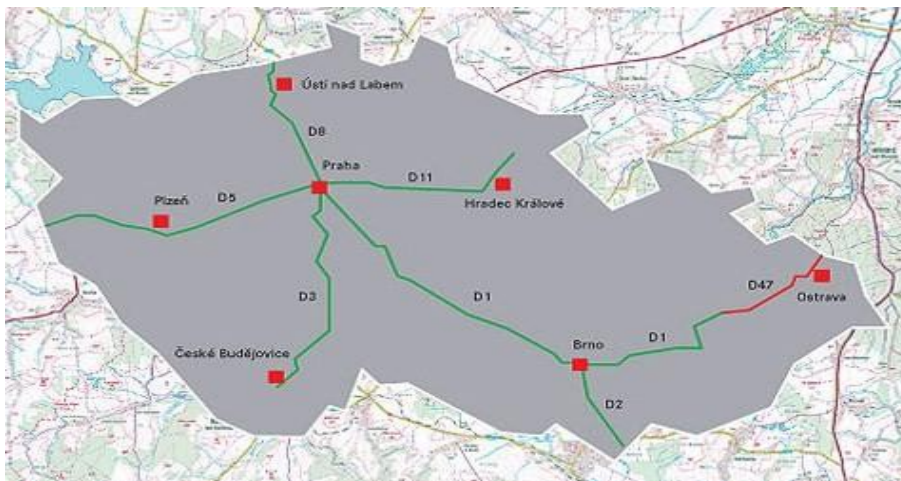
[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

⁹⁷ <http://www.rsd.cz/doc/Silnicni-a-dalnicni-sit/Silnice/silnice-itrid> [cit. 2. 2. 2009]

- **silnice I/56** (Opava – Hlučín – Ostrava; Frýdek-Místek – Frýdlant nad Ostravicí – Hlavatá), v úseku Ostrava – Frýdek-Místek přechází v rychlostní **silnici R56**⁹⁸,
- **silnice I/58** (Rožnov pod Radhoštěm – Frenštát pod Radhoštěm – Příbor – Ostrava – Bohumín – POLSKO),
- **silnice I/59** (Ostrava – Orlová – Karviná).

Většina těchto silnic je však přetížená a nevyhovující pro tranzitní dopravu. **Dálnice D47 (D1)**⁹⁹ má z velké části vyřešit tyto problémy a navíc připojí Ostravu ke stávající dálniční síti České Republiky (viz níže uvedený obrázek č. 2), což bude mít bezesporu za následek přilákání nových investorů, další oživení ekonomického rozvoje a tím také snížení nezaměstnanosti v této oblasti. Povede z Lipníku nad Bečvou až ke státní hranici s Polskem, její délka bude cca 80 km.¹⁰⁰ Dokončení celé stavby je naplánováno na rok 2009.¹⁰¹

Obrázek č. 2 Napojení dálnice D47 na stávající dálniční síť v ČR¹⁰²



Dálnice D47 má také mezinárodní význam (viz níže uvedený obrázek č. 3):¹⁰³

- Bude součástí *větvě B. VI. multimodálního koridoru Transevropské dopravní sítě TEN-T*¹⁰⁴, s trasou Katowice – Bohumín – Ostrava – Brno. V Polsku bude D47

⁹⁸ <http://www.ceskedalnice.cz/r56.htm> [cit. 31. 7. 2008]

⁹⁹ Zkratka D47 je používána pro označení stavebního projektu, od momentu zprovoznění dálnice bude začleněna pod značku D1. Proto se v textech užívá obojího značení.

¹⁰⁰ http://www.viamoravica.cz/index.php?menu=dalnice_d47.trasa_dalnice [cit. 2. 1. 2009]

¹⁰¹ <http://www.dalnice-silnice.cz/D47.htm> [cit. 2. 8. 2008]

¹⁰² http://www.viamoravica.cz/index.php?menu=trasa_dalnice.detail [cit. 2. 8. 2008]

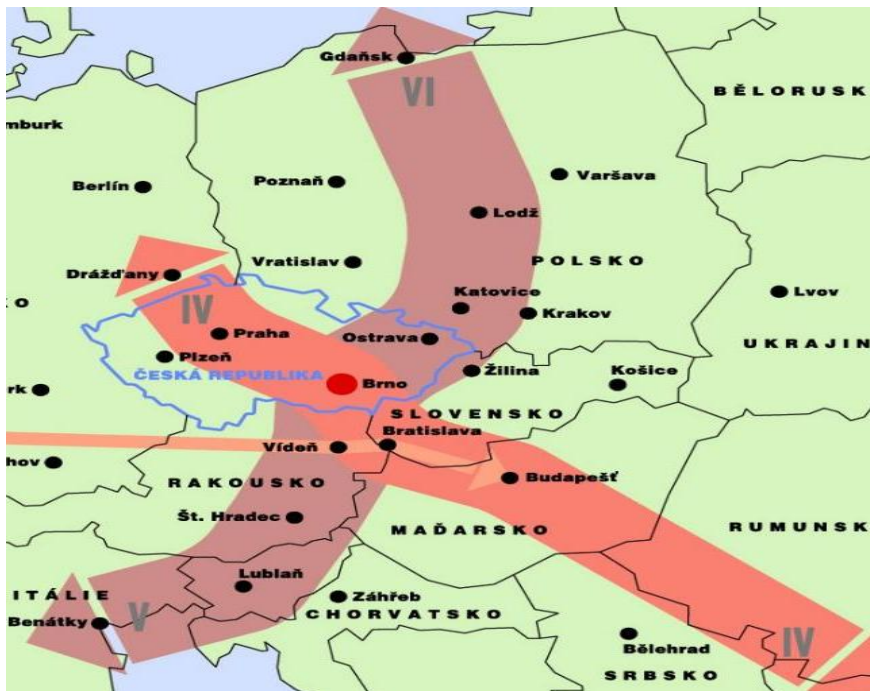
¹⁰³ http://www.viamoravica.cz/index.php?menu=dalnice_d47.duvody_vzniku [cit. 20. 12. 2008]

¹⁰⁴ Transevropská dopravní síť (angl. zkratka TEN-T) je síť silničních a železničních koridorů, mezinárodních letišť a vodních cest. Základním důvodem jejího zřízení bylo zlepšení dopravní infrastruktury v mezinárodní sféře. http://www.az-encyklopedie.info/t/20566_Transsevropsk%C3%A11_dopravn%C3%AD_s%C3%AD%C5%A5/ [cit. 20. 12. 2008]

navazovat na dálnici A1, která má vést přes Katowice a Varšavu až do města Gdaňsk. Dokončení tohoto napojení se předpokládá v roce 2010.¹⁰⁵

- V Brně bude navazovat na *IV. multimodální dopravní koridor TEN-T* na trase Norimberk – Drážďany – Praha – Brno – Břeclav – Bratislava – Sofie – Istanbul.¹⁰⁶

Obrázek č. 3 Transevropské dopravní koridory na území ČR a jejího okolí¹⁰⁷



Individuální automobilová doprava¹⁰⁸

Ve městě neustále dochází k nárůstu počtu motorových vozidel. V roce 2007 došlo oproti roku 2006 k navýšení tohoto počtu o téměř 7%, na 1000 obyvatel Ostravy tak připadlo cca 474 motorových vozidel a 330 osobních. Na všech typech komunikací dochází ke zvyšování intenzity dopravy, proto jsou nutné neustálé rekonstrukce a modernizace místní silniční sítě. V roce 2007 byl zaznamenán meziroční nárůst intenzity dopravy o 6%. Silniční doprava, a především ta automobilová, má negativní vliv na životní prostředí i na kvalitu života obyvatel. S jejím nárůstem se tak zhoršuje také kvalita ovzduší ve městě a hlukové zatížení obyvatel.

¹⁰⁵ <http://www.dalnice-silnice.cz/D47.htm> [cit. 20. 12. 2008]; <http://www.rsd.cz/doc/Stavime-pro-vas/Dalnice-aktualne/stavba-posledniho-useku-dalnice-d47-zahajena> [cit. 20. 12. 2008]

¹⁰⁶ Program rozvoje Moravskoslezského kraje, s. 100, dostupný z: http://www.partnerstvi-msk.cz/zip/rea_0114a.pdf [cit. 20. 12. 2008]

¹⁰⁷ <http://www.brno.cz/galerie/obrazky/1178719820-v.jpg> [cit. 6. 1. 2009]

¹⁰⁸ Profil města Ostravy, s. 107 - 108, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Městská hromadná doprava¹⁰⁹

Městskou hromadnou dopravu v Ostravě z převážné části zajišťuje Dopravní podnik města Ostravy, a.s. Existuje zde hustá a kvalitní síť, která měří přibližně 476 km a zahrnuje dopravu tramvajovou, autobusovou a trolejbusovou. MHD je součástí integrovaného dopravního systému ODIS, který v současnosti zahrnuje 8 dopravců a obsluhuje přes 170 obcí v Moravskoslezském kraji.

Cyklistická doprava¹¹⁰

Ostravou prochází cyklistický okruh „Radegast Slezsko“ a začíná zde „Radhošťská stezka“. Ve městě se však projevuje nedostatek ucelených a atraktivních cyklotras a absence tras vedoucích podél silnic a řek. V roce 2007 bylo v provozu celkem cca 189 km cyklistických tras. Jednou z priorit vedení města v této oblasti je napojení Ostravy na mezinárodní trasu ve směru Krakov – Vídeň.

2.5.2 Letecká doprava

Veřejné civilní letiště Leoše Janáčka v Ostravě-Mošnově, nacházející se 20 km jihozápadně od centra města¹¹¹, je největším regionálním letišťem v České republice. Provozuje pravidelné i nepravidelné, mezinárodní i vnitrostátní linky. K dispozici má vybavení pro odbavování leteckého nákladu, disponuje skladovacími prostory i manipulačním zařízením. Letiště je schopno odbavit všechny typy letadel a jakýkoli náklad bez omezení.¹¹² V jeho blízkosti se nachází podnikatelská a obchodní zóna. Letiště v Ostravě-Mošnově je jedním ze dvou mezinárodních letišť v ČR s nepřetržitým provozem. Až 90% cestujících na pravidelných linkách představují obchodníci.¹¹³

Od roku 2006 je v provozu nová odletová a nová odbavovací hala, díky kterým se kapacita odbavených osob zvýšila na 500 za hodinu. Výrazně se zlepšilo a zmodernizovalo také zázemí pro cestující, byly zde vybudovány nové obchody a kavárny. Letiště má již nyní v rámci

¹⁰⁹ Profil města Ostravy, s. 110 - 111, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹¹⁰ Profil města Ostravy, s. 112 - 113, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹¹¹ Přesněji 20 km od vlakového Hlavního nádraží.

<http://www.ostravainfo.cz/index.php?akce=guide&mid=21&oid=13&lang=1> [cit. 7. 1. 2009]

¹¹² <http://www.airport-ostava.cz/cz/page-nakladni-letecka-doprava/> [7. 1. 2009]

¹¹³ Program rozvoje Moravskoslezského kraje, s. 106, dostupný z: http://www.partnerstvi-msk.cz/zip/rea_0114a.pdf [cit. 22. 12. 2008]

ČR, Moravskoslezského kraje i ostravského regionu velmi významnou pozici, navíc dochází k jeho neustálému rozvoji – v několika následujících letech by mělo být vytvořeno železniční napojení letiště, rozšířeno zázemí pro cestující či zprovozněny další mezinárodní linky.¹¹⁴

2.5.3 Železniční doprava

Ostrava je také důležitým železničním uzlem v regionu, funguje zde jak příměstská, tak i dálková doprava, a to osobní i nákladní. Železniční síť v rámci Moravskoslezského kraje měří přes 730 km.¹¹⁵

Mezi nejvýznamnější železniční tratě procházející městem patří tyto následující:¹¹⁶

- **ČD 270:** Praha - Česká Třebová - Olomouc (Přerov) – Bohumín, která je součástí II. železničního koridoru ve směru Rakousko - Břeclav - Přerov - Ostrava - Bohumín - Polsko a je součástí větve B VI. transevropského dopravního koridoru,¹¹⁷
- **ČD 316:** Ostrava-Svinov - Opava-východ,
- **ČD 321:** Ostrava-Svinov - Český Těšín,
- **ČD 323:** Ostrava - Frýdek-Místek – Kojetín.

V současné době se realizuje modernizace železničních tratí III. železničního tranzitního koridoru (Francie – Německo – Cheb – Plzeň – Praha – Ostrava – Slovensko – Ukrajina), a také elektrizace a zvýšení kapacity trati Ostrava-Kunčice – Frýdek-Místek – Český Těšín. S cílem připojení Letiště Leoše Janáčka na II. železniční koridor pokračuje rekonstrukce a zkapacitnění trati Studénka – Mošnov.¹¹⁸

¹¹⁴ <http://www.konstrukce.cz/clanek/1139-letiste-leose-janacka-ostrava-prestava-byt-periferii/> [cit. 15. 9. 2008]

¹¹⁵ Profil města Ostravy, s. 113 - 114, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹¹⁶ Profil města Ostravy, s. 113 - 114, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹¹⁷ http://www.iri.cz/ugd_olk/text/A/pdf/iv.pdf, s. 40 - 41 [cit. 3. 1. 2009]; Profil města Ostravy, s. 114, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹¹⁸ Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje, s. 84, dostupný z: http://www.kr-t.cz/zip/dop_01_dopravnikoncepce_uplnazprava.pdf [cit. 5. 1. 2009]

Železniční síť v Ostravě a jeho okolí je hustá, složená z tratí koridorových i regionálních. Pro nákladní dopravu má velký význam také rozsáhlá síť vleček, které vlastní jednotlivé podniky (např. OKD, a.s., ArcelorMittal Ostrava, a.s. nebo Evraz Vítkovice Steel, a.s.).¹¹⁹

Ostrava má v současné době pět železničních stanic (Ostrava - hlavní nádraží, Ostrava-Kunčice, Ostrava – střed, Ostrava-Svinov, Ostrava-Vítkovice) a čtyři zastávky. V roce 2007 byla nově vybudována železniční zastávka Ostrava – Centrum (Stodolní), která se nachází v těsné blízkosti známé ostravské zábavní čtvrti. Od roku 2005 spojuje Ostravu s Prahou několik párů spojů vlaků Supercity s názvem „Pendolino“. Současná jízdní doba mezi těmito městy tak činí cca 3 hodiny. V roce 2007 byly uvedeny do provozu moderní dvoupodlažní vlaky „CityElefant“, které zajišťují dopravu především na trase Opava – Ostrava – Český Těšín.¹²⁰

2.5.4 Vodní doprava

Ostravská průmyslová aglomerace je jednou z mála takovýchto oblastí, která není napojena na vodní dopravu. V blízké budoucnosti se však plánuje výstavba kanálu Dunaj – Odra – Labe pro lodní dopravu.¹²¹

2.6 Technická infrastruktura¹²²

Ve městě existuje dostatečně hustá a kvalitní síť technické infrastruktury, která umožňuje navýšení stávajících odběrů bez potřeby dalších investic.

2.6.1 Voda

Spotřeba vody v domácnostech i ve výrobě v současné době neroste. Průměrná spotřeba vody činí průměrně 35 mil. m³ za rok. Vodovodní síť má délku 1314 km a zahrnuje vodárenská

¹¹⁹ Profil města Ostravy, s. 114, s. 117, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹²⁰ Profil města Ostravy, s. 114, s. 116 dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹²¹ Profil města Ostravy, s. 121, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹²² Profil města Ostravy, s. 121 - 126, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

zařízení, která slouží k výrobě, akumulaci a distribuci pitné vody k odběratelům. Převážná část (65 – 70%) potřeb pitné vody je zajišťována z povrchových zdrojů, a to z nádrží Kružberk a Šance. Zbývající část zajišťují místní podzemní zdroje. Průmyslová spotřeba vody je pokryta z řek Odry, Opava a Ostravice a z nádrže Žermanice.¹²³

2.6.2 Kanalizace

Město Ostrava disponuje jak jednotnou, tak i oddílnou¹²⁴ kanalizační sítí, v celkové délce cca 970 km. Ústřední čistírna odpadních vod nacházející se v Ostravě-Přívoze čistí až 99% odpadních vod Ostravy. Další tři čistírny jsou pak lokalizovány ve čtvrtích Heřmanice a Michálkovice.¹²⁵

2.6.3 Elektřina

Výrobu a dodávku elektrické energie v Ostravě zajišťuje několik různých firem. Místní zdroje jsou schopny pokrýt spotřebu elektrické energie města pouze z 35%, zbylou část zajišťuje celostátní rozvodná síť. Město také hojně využívá solární energii. V nových projektech výstavby se již projevuje nedostatečná kapacita rozvodné sítě elektrické energie.¹²⁶

2.6.4 Zemní plyn

„Zásobování zemním plynem je zajištěno z tranzitního plynovodu přes jednotlivé regulační stanice VVTL/VTL (Štramberk, Děhylov). Z těchto regulačních stanic je do Ostravy přivedeno několik VTL přívodů DN 300-500. Zemní plyn je distribuován pomocí rozvodných sítí - vysokotlakých, středotlakých a nízkotlakých rozvodů.“¹²⁷

¹²³ Profil města Ostravy, s. 159, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹²⁴ Tzn. dva systémy, jedním odtéká splašková voda, druhým voda dešťová.

<http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/499864-kanalizace> [cit. 4. 2. 2009]

¹²⁵ <http://www.ovak.cz/index.php?structure=12&lang=1> [cit. 4. 2. 2009]

¹²⁶ Profil města Ostravy, s. 15, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹²⁷ Profil města Ostravy, s. 124, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

2.6.5 Teplo

„Základní teplárenské zdroje na území města Ostravy jsou Elektrárna Třebovice, Teplárna Přívoz a Výtopna Mariánské Hory. Celkově je na území města provozováno více než 400 km tras tepelných sítí, jak primárních, tak sekundárních, které dodávají teplo pro byty, vybavenost a podnikatelské aktivity.“¹²⁸

2.6.6 Telekomunikace

„Město je kvalitně pokryto i sítěmi mobilních operátorů Telefónica O2, T-Mobile a Vodafone. Tohoto pokrytí dosahuje téměř 100% obyvatelstva. Pokrytí území města rozhlasovým a televizním signálem je velmi dobré. Ve městě působí několik provozovatelů kabelové televizní sítě. Rychle se rozvíjí pokrytí kraje vysokorychlostním připojením k internetu pomocí ADSL i bezdrátovým připojením.“¹²⁹

2.6.7 Vedení sítí

„Převážná část vedení sítí je stále tradiční (v zemi), část vedení je nadzemní (zpravidla energetické, mimo souvislou zástavbu) a nepatrná část v kolektorech. Z významnějších kolektorů lze uvést: Frýdlantské mosty, Poděbradova, Českobratrská, Sokolská, Centrum, Nová Ves – Svinov a Hrušov.“¹³⁰

2.7 Obyvatelstvo

Struktura obyvatel, jejich počet a vývoj je dalším důležitým kritériem pro rozvoj území. Jak se dále v textu přesvědčíme, mezi typické demografické projevy v Ostravě patří dlouhodobý pokles celkového počtu obyvatel, stárnutí či emigrace obyvatel.

¹²⁸ Profil města Ostravy, s. 125, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹²⁹ Profil města Ostravy, s. 125, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹³⁰ Profil města Ostravy, s. 126, dostupný z:

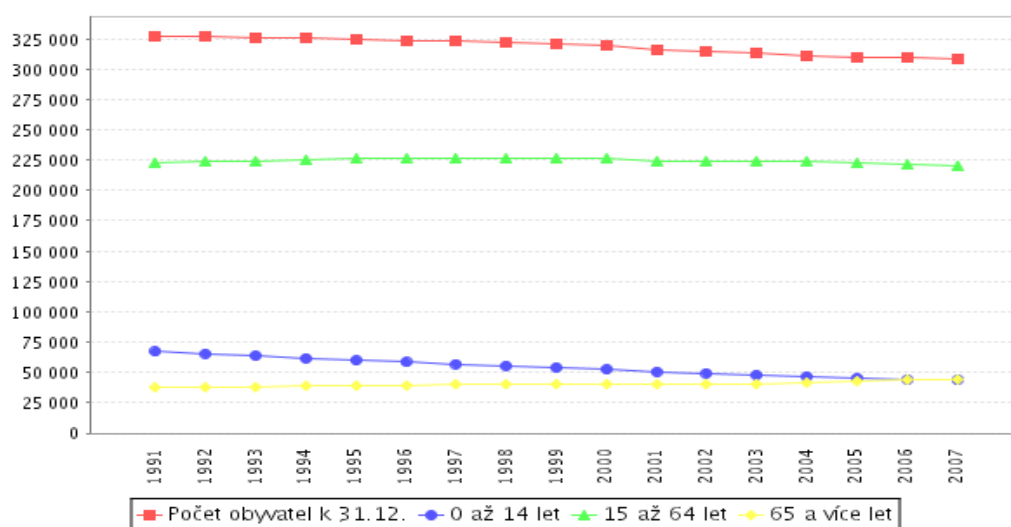
[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

2.7.1 Populační vývoj¹³¹

K 31. 12. 2006 žilo v Ostravě celkem 309 098 obyvatel, z toho 149 167 mužů a 159 931 žen. K 31. 12. 2007 činil počet obyvatel města Ostravy 308 374 osob, z toho bylo 148 944 mužů a 159 430 žen. To znamená, že v porovnání s rokem 2006 došlo v roce 2007 k celkovému poklesu počtu obyvatel o 724 osob. Z pohledu pohlaví ubylo v roce 2007 223 mužů a 501 žen.

Vývoj celkového počtu obyvatel v letech 1991 – 2007 je znázorněn v následujícím grafu č. 1. Z něj můžeme vyčíst, že celkový počet obyvatel města má dlouhodobě klesající tendenci.

Graf č. 1 Vývoj počtu a struktury obyvatel města Ostravy v letech 1991 - 2007¹³²



2.7.2 Věková struktura

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky č. 1, největší část obyvatel v obou srovnávaných letech spadala do věkové kategorie 15 – 64 let. V roce 2007 byl však zaznamenán pokles

¹³¹ Profil města Ostravy, s. 18, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009];

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821#pozn2 [cit. 5. 2. 2009]

¹³²http://vdb.czso.cz/vdbvo/grafdetail.jsp?kapitola_id=19&potvrz=Dokon%C4%8Dit+%C3%BApravy&pro_2945186=554821&cislotab=DEMCU001+OB&vo=graf&voa=graf&str=grafdetail.jsp [cit. 5. 2. 2009]

celkového počtu osob v produktivním věku v Ostravě, a to o 1109 osob oproti roku 2006. Hlavní příčinou poklesu je emigrace obyvatel, která je nejvýraznější právě v této věkové kategorii.¹³³

Úbytek počtu osob byl zaznamenán také ve věkové skupině 0 – 14 let. Celkově se počet obyvatel města v předproduktivním věku v roce 2007 snížil o 604 osob. Podle autorů Profilu města Ostravy¹³⁴, je počet a podíl osob v této kategorii velmi nízký, navíc má dlouhodobě klesající tendenci (viz výše uvedený graf č. 1).

Stárnutí obyvatelstva je čitelné z údajů skupiny postproduktivního věku, v porovnání s rokem 2006 počet obyvatel nad 64 let stoupl o 989 osob, přičemž úmrtnost osob v této věkové kategorii klesá.¹³⁵ V roce 2007 dokonce poprvé převýšil počet seniorů nad 64 let počet dětí do 15 let. (Viz následující tabulka č. 1).

Tabulka č. 1 Srovnání věkové struktury obyvatel města Ostravy v letech 2006 a 2007¹³⁶

	2006	2007	Rozdíl (2007 - 2006)
Stav obyvatel celkem	309 098	308 374	-724
<i>Z toho ve věku:</i>			
0 – 14 let			
Celkem	44 111	43 507	-604
Muži	22 629	22 240	-389
Ženy	21 482	21 267	-215
15 - 64 let			
Celkem	221 413	220 304	-1 109
Muži	109 738	109 400	-338
Ženy	111 675	110 904	-771
65 a více let			
Celkem	43 574	44 563	989
Muži	16 800	17 304	504
Ženy	26 774	27 259	485

Dalším důkazem stárnutí obyvatelstva je vývoj průměrného věku obyvatel Ostravy, znázorněný v níže uvedeném grafu č. 2.

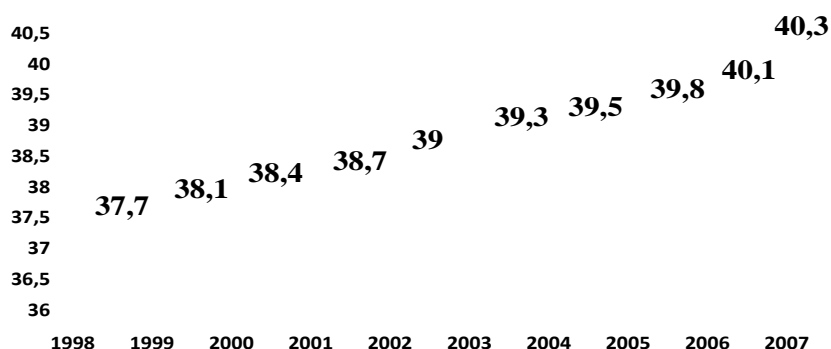
¹³³ Profil města Ostravy, s. 23, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹³⁴ Profil města Ostravy, s. 24, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹³⁵ Profil města Ostravy, s. 22 - 23, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹³⁶ Údaje k 31. 12., vlastní propočty + údaje z [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CC00293A27/\\$File/401808350.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/CC00293A27/$File/401808350.pdf), s. 1 [cit. 6. 2. 2009] (upraveno)

Graf č. 2 Vývoj průměrného věku obyvatel města Ostravy v letech 1998 – 2007¹³⁷



Přes stále rostoucí tendenci průměrného věku obyvatel patří město Ostrava k nejmladším oblastem v rámci ČR (viz následující tabulka č. 2).¹³⁸

Tabulka č. 2 Srovnání průměrného věku obyvatel města Ostravy a vybraných měst ČR¹³⁹

	Počet obyvatel	Průměrný věk
Praha	1 212 097	41,7
Brno	368 533	41,8
Ostrava	308 374	40,3
Plzeň	165 238	41,9
Olomouc	100 373	40,9

Níže uvedený detailní přehled věkové struktury obyvatel Ostravy ukazuje, že je zde nejvýznamněji zastoupena věková skupina 30 – 39 let (17%). Za ní následují kategorie 20 – 29 let, 40 – 49 let a 50 – 59 let, všechny zaujímají 14% celkového počtu obyvatel města. Nejmenší početní zastoupení pak mají obyvatelé nad 79 let. (Viz následující graf č. 3).

¹³⁷ Profil města Ostravy, s. 25, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

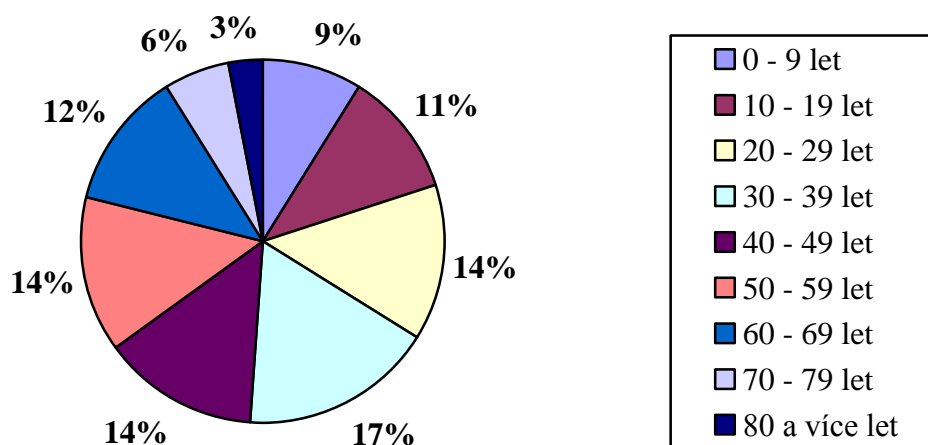
¹³⁸ Profil města Ostravy, s. 24, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹³⁹ Údaje k 31. 12. 2007, Profil města Ostravy, s. 26, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

Graf č. 3 Podrobná věková struktura obyvatel města Ostravy¹⁴⁰



Podle údajů z let 1991 – 2007 (viz výše uvedený graf č. 1) dlouhodobě klesá jak celkový počet obyvatel města, tak také počet osob v produktivním a předproduktivním věku. Počet osob v postproduktivním věku naopak stoupá. Do budoucna se předpokládá zachování tohoto trendu „rozevírání nůžek“, tzn., že by měl dále klesat počet osob ve věkové skupině 0-14 let a naopak růst počet osob nad 64 let.¹⁴¹

2.7.3 Přirozený přírůstek

V roce 2006 se v porovnání s rokem 2007 narodilo o 190 dětí méně a o 131 osob méně také zemřelo. Projevil se zde celorepublikový trend nárůstu počtu živě narozených dětí, který tak výrazně přispěl ke kladným výsledkům přirozeného přírůstu obyvatel.¹⁴² Ten činil v roce 2006 8 osob, v roce 2007 pak 67 osob. Přirozený přírůstek obyvatel města se tedy v roce 2007 zvýšil o 59 osob. (Viz níže uvedená tabulka č. 3).

¹⁴⁰ Údaje k 31. 12. 2007, Profil města Ostravy, s. 23, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

¹⁴¹ Profil města Ostravy, s. 28, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁴² Profil města Ostravy, s. 18, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Tabulka č. 3 Srovnání vybraných demografických údajů města Ostravy v letech 2006 a 2007¹⁴³

	2006	2007	Rozdíl (2007 – 2006)
Živě narození celkem	3 241	3 431	190
Zemřelí celkem	3 233	3 364	131
Přirozený přírůstek	8	67	59

Přehled vývoje přirozeného přírůstku obyvatel Ostravy ve vybraných letech nalezneme v níže uvedené tabulce č. 4. Ze statistických údajů lze vyčíst, že se ve městě od roku 1994 do roku 2005 projevoval přirozený úbytek obyvatel. Hodnota přirozeného přírůstku se pohybuje v kladných číslech od roku 2006 a má rostoucí trend.

Tabulka č. 4 Vývoj přirozeného přírůstku obyvatel města Ostravy ve vybraných letech¹⁴⁴

	1992	1993	1994	1995	2000	2005	2006	2007
Přirozený přírůstek/úbytek	159	186	-91	-529	-489	-124	8	67

2.7.4 Migrace

Do Ostravy se v roce 2007 přistěhovalo o 1 296 osob více než předchozí rok, o 1099 osob více se však z města vystěhovalo. (Viz níže uvedená tabulka č. 5). Porovnáním statistických údajů zjistíme, že se v roce 2007 z města vystěhovalo o 791 osob více, než se do Ostravy přistěhovalo. V roce 2006 bylo migrační saldo¹⁴⁵ ještě vyšší, město opustilo o celých 988 osob více, než se do něj přistěhovalo.

Tabulka č. 5 Srovnání vybraných demografických údajů města Ostravy v letech 2006 a 2007¹⁴⁶

	2006	2007	Rozdíl (2007 – 2006)
Přistěhovalí celkem	3 800	5 096	1 296
Vystěhovalí celkem	4 788	5 887	1 099
Migrační přírůstek	-988	-791	197
Přírůstek celkový	-980	-724	256

¹⁴³Údaje k 31. 12., Profil města Ostravy, s. 18, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009], (upraveno)

¹⁴⁴ Údaje k 31. 12., http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm, Ostrava [cit. 7. 2. 2009] (upraveno)

¹⁴⁵ Tzn. rozdíl mezi počtem přistěhovalých a počtem vystěhovalých ve sledované populaci během určitého období, tzn. přírůstek stěhováním.

¹⁴⁶Údaje k 31. 12.,

http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&cislotab=DEMCU008+OB&kapitola_id=18&aktualizuj=Aktualizovat&pro_3724956=554821 [cit. 8. 2. 2009] (upraveno)

Níže uvedená tabulka č. 6 potvrzuje trend dlouhodobého migračního i celkového úbytku obyvatel města. Záporné hodnoty celkového přírůstku obyvatel jsou pozorovány nepřetržitě od roku 1992, záporné hodnoty migračního přírůstku od roku 1990. Hodnoty celkového i migračního úbytku vyvrcholily v roce 2005, od té doby mají stoupající tendenci, zůstávají však stále v záporných číslech.

Tabulka č. 6 Vybrané ukazatele populačního vývoje města Ostravy ve vybraných letech¹⁴⁷

	1989	1990	1991	1992	1995	2000	2005	2006	2007
Migrační přírůstek	95	-299	-392	-517	- 328	-733	- 1 200	- 988	- 791
Celkový přírůstek	617	247	163	-358	- 857	-1 222	- 1 324	- 980	- 724

Migrace obyvatel Ostravy také negativně ovlivňuje věkovou strukturu obyvatelstva, nejvíce totiž emigrují vzdělaní mladí lidé. Od roku 1990 do roku 2007 emigrovalo z města 76 724 osob, zatímco za stejné období se do Ostravy přistěhovalo pouze 65 076 osob. Pouze v tomto období v Ostravě ubylo 11 648 osob vystěhováním.¹⁴⁸

Následující tabulka č. 7 srovnává vybrané demografické údaje města Ostravy s údaji měst Brna a Plzně, které se v žebříčku počtu obyvatel řadí před a za Ostravu. Zatímco přirozený přírůstek obyvatel se v roce 2007 ve všech pozorovaných městech projevoval kladně, migrační a celkový přírůstek měl v Brně i Plzni výrazně kladné hodnoty, kdežto v Ostravě naopak záporné.

Tabulka č. 7 Srovnání vybraných demografických údajů města Ostravy s vybranými městy ČR v letech 2006 a 2007¹⁴⁹

	Ostrava		Brno		Plzeň	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Živě narození	3241	3431	4056	4209	1711	1789
Zemřelí	3233	3364	3833	4091	1798	1676
Přirozený přírůstek	8	67	223	118	-87	113
Přistěhovalí	3800	5096	6943	10540	4088	5527
Vystěhovalí	4788	5887	7243	8805	3368	3794
Migrační přírůstek	-988	-791	-300	1735	720	1733
Celkový přírůstek	-980	-724	-77	1853	633	1846

¹⁴⁷ Údaje k 31. 12., http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?vo=graf&cislotab=DEMCU002+OB&kapitola_id=19 [cit. 8. 2. 2009], http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm, Ostrava [cit. 8. 2. 2009] (upraveno)

¹⁴⁸ http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm, Ostrava [cit. 8. 2. 2009]; Profil města Ostravy, s. 23, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁴⁹ Údaje k 31. 12., [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/E9002F19EE/\\$File/403408056.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/E9002F19EE/$File/403408056.pdf), s. 7, s. 9, s. 13 – 16 [cit. 8. 2. 2009]; http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm, obec Ostrava, obec Plzeň [cit. 8. 2. 2009] (upraveno)

Z výše uvedené tabulky č. 7 zjišťujeme, že počty živě narozených osob mírně rostou ve všech třech městech. Stejnou tendenci mají počty zemřelých v Ostravě a Brně, naopak v Plzni v roce 2007 zemřelo o 122 osob méně než v předchozím roce. Tato fakta se také projevila na hodnotách přirozeného přírůstku – zatímco v Ostravě i Brně vykazovaly v obou sledovaných letech kladné hodnoty, v Plzni byl zaznamenán v roce 2006 přirozený úbytek obyvatel, až v roce 2007 přírůstek.

Jedná-li se o migraci obyvatel, do Ostravy a Plzně se během roku 2007 přistěhovalo o necelých 1500 obyvatel více než v předchozím roce, do města Brna až o téměř 3600 osob více než v roce 2006. Rozdíl počtu vystěhovalých osob se ve městech mírně lišil, Ostravu opustilo v roce 2007 o 1099 obyvatel více oproti předchozímu roku, Brno o 1562 obyvatel více a Plzeň o 426 obyvatel více. V Ostravě tak bylo zaznamenáno v obou letech negativní saldo migrace, v Brně se původně negativní saldo překlenulo velkým skokem v roce 2007 do kladných hodnot. V Plzni v obou letech dokonce zaznamenali pozitivní saldo migrace, přičemž hodnoty migračního přírůstku v roce 2007 měst Brna a Plzně se téměř rovnaly. Zcela stejnou tendenci zaznamenal také celkový přírůstek obyvatelstva sledovaných měst.

2.7.5 Národnostní struktura

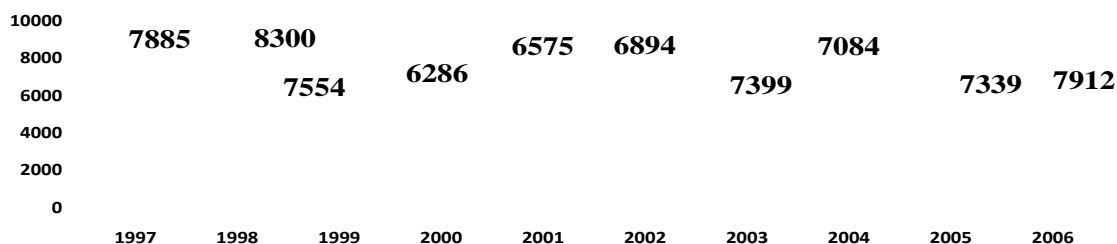
Podíl cizinců v Ostravě tvořil k 31. 12. 2006 2,6 % celkového počtu obyvatel. Nejpočetněji jsou zde zastoupeny následující národnosti: Vietnamci, Slováci, Ukrajinci, Poláci a Rusové. K 31. 3. 2008 bylo v Ostravě evidováno celkem 9 495 cizinců.¹⁵⁰

Vývoj počtu cizinců mezi lety 1997 – 2006 znázorňuje níže uvedený graf č. 4. Celkový počet cizinců dosáhl svého prozatímního maxima v roce 1998, kdy dosáhl hodnoty 8300 osob. Následující dva roky výrazně klesl, v roce 2000 bylo ve městě zaznamenáno necelých 6300 cizinců. V roce 2001 se však jejich počet začal opět mírně zvyšovat, v roce 2003 žilo v Ostravě 7399 cizinců. V následujícím roce byl opět zaznamenán mírný pokles, ale v roce 2005 se počet cizinců ve městě vrátil na hodnotu z roku 2003. V roce 2006 činil celkový počet cizinců 7912 osob, což je druhá nejvyšší hodnota za sledované období. Vzhledem k začlenění ČR do Schengenského prostoru, ekonomickému rozvoji města a přilákání zahraničních firem se dá i nadále očekávat rostoucí trend počtu cizinců v Ostravě.

¹⁵⁰ Profil města Ostravy, s. 31, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Graf č. 4 Vývoj počtu cizinců ve městě Ostrava v letech 1997 - 2006¹⁵¹



2.7.6 Vzdělávání a vzdělanostní struktura

Vzhledem k rostoucímu významu terciární sféry hospodářství v Ostravě stoupá také poptávka po vysoce vzdělané pracovní síle. V následující tabulce č. 8 si ukážeme, jaká je struktura obyvatel v tomto městě z pohledu vzdělání.

Tabulka č. 8 Vzdělanostní struktura obyvatelstva města Ostravy a dalších oblastí ČR (relativní hodnoty)¹⁵²

	Obyvatelstvo 15+	v tom podle vzdělání (%)						Index vzdělanosti 153
		1	2	3	4	5	6	
Brno	322 164	0,18	17,53	29,6	33,67	17,93	1,09	69,53
Plzeň	142 001	0,24	17,69	34,15	33,7	12,55	1,67	58,79
Ostrava	264 901	0,48	24,02	35,86	27,4	10,53	1,71	48,46
MS kraj	1 051 687	0,53	25,24	38,72	26,41	7,75	1,35	41,91
ČR	8 575 198	0,44	23,03	37,96	28,35	8,89	1,32	46,13

Legenda: 1- bez vzdělání /2- základní vzdělání vč. neukončeného vzdělání /3- vyučení a střední odborné vzdělání bez maturity/4- úplné střední vzdělání s maturitou vč. vyššího odborného a nástavbového vzdělání /5- vysokoškolské vč. bakalářského vzdělání /6- nezjištěno

Město Ostrava byla v roce 2001 charakteristická nižší mírou vzdělanosti, avšak počet vysokoškolsky vzdělaných obyvatel zde rychle narůstá.¹⁵⁴ Aktuálnější statistické údaje vzdělanostní struktury obyvatel Ostravy však nejsou k dispozici.

¹⁵¹ Údaje k 31. 12., Profil města Ostravy, s. 32, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

¹⁵² Údaje k 31. 12. 2001, Profil města Ostravy, s. 30, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

¹⁵³ Index vzdělanosti vyjadřuje podíl obyvatelstva se středoškolským vzděláním (4) plus dvojnásobek vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (5) k celkovému počtu obyvatelstva nad 15 let.

¹⁵⁴ Profil města Ostravy, s. 29, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Ostrava má rozvinutou síť veřejných i soukromých škol všech úrovní. Působí zde cca 77 mateřských škol, 66 základních škol, 46 středních škol a 6 vyšších odborných škol.¹⁵⁵ Velmi důležitou součástí vzdělávání jsou vysoké školy. Ty existují v Ostravě tři a studuje na nich celkem cca 35 000 studentů.¹⁵⁶ Všechny vysoké školy se snaží spolupracovat s podnikatelskou sférou, aby zvýšily možnosti uplatnění svých studentů a absolventů.

První takovou školou je soukromá „Vysoká škola podnikání, a.s.“, zaměřená na ekonomické obory, která v Ostravě působí od roku 2000. Nabízí bakalářské i navazující magisterské studium, v prezenční i kombinované formě.¹⁵⁷

V roce 1991 byla ve městě založena „Ostravská univerzita“, veřejná vysoká škola, která má v současnosti 6 fakult: filozofickou, pedagogickou, přírodovědeckou, umění, sociálních studií a zdravotnických studií.¹⁵⁸

Další veřejnou školou je „Vysoká škola Báňská-Technická Univerzita Ostrava“ (VŠB-TUO), která ve městě působí již od roku 1945. Má čtvrtý nejvyšší počet studentů ze všech VŠ v ČR. Je zaměřena na technické a ekonomické obory, člení se na 7 fakult: ekonomickou, stavební, strojní, elektrotechniky a informatiky, hornicko-geologickou, metalurgie a materiálového inženýrství, bezpečnostního inženýrství.¹⁵⁹

Ve městě od nedávné doby působí také několik mezinárodních školských zařízení. Za prvé se jedná o mezinárodní základní školu a anglicko-české gymnázium, obě instituce zaštitěné pod názvem „1st International School of Ostrava“. Toto vzdělávací zařízení působí v Ostravě od roku 2005.¹⁶⁰ Další mezinárodní školou je anglická školka a jesle „Monty“, jejíž princip je založen na malém počtu žáků ve třídách a intenzivním kontaktu s anglofonním rodilým mluvčím. Na toto školské zařízení pak navazuje základní mezinárodní škola „Monty“, jejíž výuka probíhá ve dvou jazycích (česky a anglicky) současně.¹⁶¹

¹⁵⁵ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821 [cit. 10. 2. 2009]

¹⁵⁶ Profil města Ostravy, s. 34, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁵⁷ http://portal.vsp.cz//index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=98 [cit. 10. 2. 2009]

¹⁵⁸ <http://www.osu.cz/index.php?kategorie=55> [cit. 10. 2. 2009]

¹⁵⁹ <http://www.vsb.cz/okruhy/univerzita/historie-soucasnost-vize/uvodni-slovo>, <http://www.vsb.cz/okruhy/fakulty> [cit. 10. 2. 2009]

¹⁶⁰ <http://www.is-ostava.cz/cz/index.php> [cit. 10. 2. 2009]

¹⁶¹ <http://www.montyskolka.cz/> [cit. 10. 2. 2009]; <http://www.montyskola.cz/kdo-jsme.php> [cit. 10. 2. 2009]; Profil města Ostravy, s. 36, dostupný z:

2.8 Trh práce¹⁶²

Úřad práce v Ostravě sleduje a analyzuje situaci na trhu práce pro celý okres Ostrava, proto je třeba v uvedených statistikách a srovnáních počítat s posuny, které přineslo rozšíření hranic ostravského okresu v roce 2007. Trendy popisované pro ostravský okres se však velmi podobají trendům pro trh práce v samotném statutárním městě, proto jsou tyto analýzy relevantním informačním zdrojem. V případech, že existují samostatná data pro město Ostrava, jsou samozřejmě v textu uvedeny.

V Ostravě probíhala od roku 1990 rozsáhlá restrukturalizace, která výrazně změnila „tvář“ jejího hospodářství a byla pravidelně provázána propouštěním tisíců zaměstnanců. To zapříčinilo vysoký růst nezaměstnanosti, který se (s výjimkou roku 2001) projevoval až do roku 2003. Oblast Ostravska patří dlouhodobě v rámci ČR ke strukturálně nejpostiženějším oblastem, která je charakteristická razantním útlumem těžkého průmyslu a právě vysokou nezaměstnaností. Intenzita uvolňování pracovních sil u ostravských zaměstnavatelů byla nejvýraznější v letech 1997 až 1999, kdy počet uchazečů o práci v těchto třech letech vzrostl o 16 261 (+175,6 %) osob a celková zaměstnanost klesla o 18 992 osob (-11,7 %). V roce 2004 se situace na ostravském trhu práce začala zlepšovat, i přes doznívající vliv restrukturalizace. Mezi hlavní příčiny tohoto zlepšení patří vstup ČR do EU, díky širšímu zapojení do mezinárodní směny zboží a služeb výrazně vzrostl vývoz i dovoz. To přineslo oživení nejen ostravským podnikům. Od února 2004, kdy byl celkový počet evidovaných uchazečů o zaměstnání nejvyšší v celé historii Úřadu práce Ostrava, 30 396 osob, jejich stav do konce roku 2007 poklesl o 12 543 osob, tj. o 41,3 %. Zlepšila se také celková zaměstnanost u ostravských podniků všech velikostních kategorií, během let 2005 – 2007 vzrostla o 10 477 osob. (Viz tabulka č. 11 v kapitole 2.8.2 Zaměstnanost). Tento pozitivní vývoj byl zapříčiněn jednak investičním rozvojem ostravských průmyslových zón, ale také příznivým hospodářským vývojem v zemi (viz Příloha č. 6). V roce 2007 byl růst českého hospodářství nejvyšší v historii ČR, HDP rostl rychleji než v roce 2006, rostla také produktivita práce a zaměstnanost, naopak míra nezaměstnanosti se snižovala. Co se

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁶² Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, dostupný z:

http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009]; Profil města Ostravy, s. 38 – 57, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

týče oblasti průmyslu, jeho ekonomický výkon (měřený indexem průmyslové produkce) se v roce 2007 meziročně zvýšil o 8,2%. Silně rostly také tržby a zaměstnanost v průmyslu.¹⁶³

Na ostravském trhu práce se projevuje nesrovnalost mezi poptávkou a nabídkou pracovních sil. Zaměstnavatelé mají nejvíce problémů při získávání kvalitních řemeslníků a dělníků, dále také při získávání vysokoškolsky vzdělaných pracovníků v některých oborech. Naopak nejnanechťji naleznou uplatnění nekvalifikovaní dělníci, kterých však firmy potřebují pouze minimální množství. Z pohledu oboru vzdělání jsou nejvíce poptávány technické profese, především z oborů strojírenství, elektrotechniky a stavebnictví. Nabídka pracovních sil tohoto typu je v tomto okrese nedostatečná. Úřad práce se snaží alespoň částečně vyrovnat tento stav prostřednictvím rekvalifikačních programů. Další využívanou možností firem je zaměstnávání cizinců. V roce 2007 jich v okrese Ostrava-město legálně pracovalo 612. Velká část těchto cizinců byla zaměstnána u společností Hyundai Motor Manufacturing Czech, s.r.o. a ArcelorMittal Ostrava, a.s. V neposlední řadě je v Ostravě podporována tvorba nových pracovních příležitostí a propagace především učňovských oborů a oborů středních odborných škol.

2.8.1 Nezaměstnanost¹⁶⁴

Vzhledem k působnosti ostravského Úřadu práce se také jeho údaje o místním trhu práce vztahují na celý okres Ostrava-město, ne pouze na obec Ostrava. Můžeme však říci, že jak město Ostrava, tak i okres Ostrava-město zaznamenávají dlouhodobě velmi podobné trendy na trhu práce.

Míra nezaměstnanosti se v okrese Ostrava-město vyznačovala od roku 1998 do roku 2004 stoupajícím vývojem. Podle nového typu měření činila míra nezaměstnanosti v roce 2004 16,6%. (Viz níže uvedená tabulka č. 9). Od té doby má tendenci opačnou, tedy klesající. V roce 2007 se registrovaná nezaměstnanost v ostravském okrese vyvíjela nejpříznivěji od roku 1992. V lednu 2007 sice došlo k výraznějšímu nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání, ten byl však z převážné části zapříčiněn územním zvětšením ostravského okresu. Již od února 2007 počet evidovaných uchazečů klesal a tato tendence vydržela až do konce zmíněného roku, kdy byla hodnota míry nezaměstnanosti 9,4%. Během roku 2007 tedy počet uchazečů o zaměstnání v ostravském okrese poklesl o 6 360 osob (3,9%), a to na 17 853 evidovaných uchazečů, což je nejnižší stav od roku

¹⁶³ <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/ekonomika> [cit. 11. 2. 2009]

¹⁶⁴ Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 19 – 23, dostupný z:

http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009]

1998. Takto významný a souvislý pokles nebyl v historii existence ÚP Ostrava do té doby zaznamenán. Tento vývoj na trhu práce v roce 2007 byl ovlivněn jak příznivým výkonem české ekonomiky, tak také zpřísněním zákonů v sociální oblasti, rozvojem ostravských průmyslových zón či teplým počasím v zimním období.

Tabulka č. 9 Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Ostrava v letech 2004 – 2007¹⁶⁵

	12/2004	06/2005	12/2005	06/2006	12/2006	06/2007	12/2007
míra nezaměstnanosti	16,6%	15,2%	14,8%	14,2%	13,3%	11,2%	9,4%
počet uchazečů o zaměstnání	28892	26629	25901	24567	22750	20775	17853

Ve srovnání s celou ČR jsou však hodnoty míry nezaměstnanosti v tomto okrese o více než polovinu vyšší a dlouhodobě převyšují celorepublikový průměr (viz následující tabulka č. 10).

Tabulka č. 10 Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Ostrava a ve vybraných lokalitách ČR v letech 2004 - 2007¹⁶⁶

	2004	2005	2006	2007
Česká republika	8,3%	7,9%	7,1%	5,3%
okres Brno-město	9,8%	9,2%	7,8%	6%
okres Ostrava-město	16,6%	14,8%	13,3%	9,4%
okres Plzeň-město	6,2%	5,5%	4,9%	3,6%

Výše uvedená tabulka č. 10 potvrzuje, že obec Ostrava pravidelně vykazuje jednu z nejvyšších mír nezaměstnanost v ČR. Je to především důsledek restrukturalizace těžkého průmyslu v této oblasti, a tím i omezení průmyslové výroby či ukončení těžby uhlí. Z tabulky

¹⁶⁵http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004/?_piref37_240420_37_240419_240419.statse=2000000000011&_piref37_240420_37_240419_240419.statk=2000000000017&_piref37_240420_37_240419_240419.send=send&_piref37_240420_37_240419_240419.stat=2000000000018&_piref37_240420_37_240419_240419.obdobi=B&_piref37_240420_37_240419_240419.uzemi=142000&ok=Vyber [cit. 11. 2. 2009] (upraveno)

¹⁶⁶ Údaje k 31. 12., [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/9400300D0F/\\$File/310308166.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/9400300D0F/$File/310308166.pdf), s. 1;
http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004/?_piref37_240420_37_240419_240419.statse=2000000000011&_piref37_240420_37_240419_240419.statk=2000000000017&_piref37_240420_37_240419_240419.send=send&_piref37_240420_37_240419_240419.stat=2000000000018&_piref37_240420_37_240419_240419.obdobi=B&_piref37_240420_37_240419_240419.uzemi=104000&ok=Vyber;
http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/vyvoj_od_072004/?_piref37_240420_37_240419_240419.statse=2000000000011&_piref37_240420_37_240419_240419.statk=2000000000017&_piref37_240420_37_240419_240419.send=send&_piref37_240420_37_240419_240419.stat=2000000000018&_piref37_240420_37_240419_240419.obdobi=B&_piref37_240420_37_240419_240419.uzemi=142000&ok=Vyber [cit. 12. 2. 2009] (upraveno)

dále vyplývá, že se míra nezaměstnanosti v Ostravě čím dál více přibližuje celorepublikovému průměru, což svědčí o úspěšném postupu zmíněné restrukturalizace. V neposlední řadě si lze všimnout také podobného trendu ve vývoji míry nezaměstnanosti ve všech zmíněných lokalitách.

2.8.2 Zaměstnanost¹⁶⁷

V průběhu roku 2007 se celková zaměstnanost v okrese zvýšila a její stav byl na konci roku nejvyšší od června 2001. Hlavním důvodem tohoto jevu bylo právě rozšíření hranic okresu Ostrava. Mezi další faktory tohoto pozitivního vývoje byl celkový příznivý výkon národního hospodářství, HDP ČR v roce 2007 vzrostl o 6,6%.¹⁶⁸ Rostla také ekonomika Ostravy, podnikatelé rozšiřovali své výrobní aktivity, svou činnost ve městě započali někteří zahraniční investoři a teplé počasí v zimních měsících umožňovalo pokračování sezónních prací. To vše přineslo zvýšenou nabídku pracovních míst a nárůst zaměstnanosti v okrese.

a) Zaměstnanci

Jak vyplývá z níže uvedené tabulky č. 11, celkový počet zaměstnanců měl v období 2001 – 2004 sestupnou tendenci. Na konci roku 2004 bylo v okrese Ostrava evidováno 128 568 zaměstnanců. Ve dvou následujících letech se stav zaměstnanců mírně zvýšil, o výraznějším navýšení lze hovořit v průběhu roku 2007, kdy se jejich počet vyšplhal na hodnotu 139 045 osob.

Tabulka č. 11 Vývoj počtu zaměstnanců v okrese Ostrava v letech 2001 - 2007¹⁶⁹

	Počet osob						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
počet zaměstnanců	138385	135800	131115	128568	129853	130058	139045

V rámci okresu Ostrava-město bylo k 31. 12. 2007 evidováno celkem 139 045 pracovníků, což je o 8987 osob a 6,9% více než v roce předchozím. (Viz níže uvedená tabulka č. 12). Podle kategorizace Mezinárodní organizace práce¹⁷⁰ se na tomto růstu podílely především malé firmy, které vykazovaly o 4217 pracovníků více než v roce 2006. Střední podniky

¹⁶⁷ Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 3 – 16, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009]

¹⁶⁸ <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/hdp/> [cit. 12. 2. 2009]

¹⁶⁹ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 3, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

zaznamenaly za stejné období navýšení o 3246 pracovníků, velké podniky nad 250 zaměstnanců pak zaměstnávaly o 1524 osob více.¹⁷¹

Tabulka č. 12 Srovnání počtu zaměstnanců v okrese Ostrava dle členění Mezinárodní organizace práce v letech 2006 a 2007¹⁷²

	2006		2007		Rozdíl (2007 – 2006)	
1 – 49 zaměstnanců	42 738	32,9%	46 955	33,8%	+4217	+9,9%
50 – 249 zaměstnanců	31 980	24,6%	35 226	25,3%	+3246	+10,2%
250 a více zaměstnanců	55 340	42,5%	56 864	40,9%	+1524	+2,8%
celkem	130 058	100%	139 045	100%	+8987	+6,9%

1) Firmy nad 25 zaměstnanců

Pokud se jedná o vývoj počtu zaměstnanců ve firmách nad 25 pracovníků, jejich stav od roku 2001 až do roku 2005 klesal. Během roku 2006 celkový počet zaměstnanců v těchto podnicích velmi mírně stoupl (o 27 zaměstnanců), mnohem větší nárůst byl pak zaznamenán v roce 2007. Počet zaměstnanců v okrese Ostrava tehdy činil 103 367 osob, tzn., že oproti roku 2006 se tento stav zvýšil o 6 183 osob. (Viz následující tabulka č. 13).

Tabulka č. 13 Vývoj počtu zaměstnanců firem nad 25 pracovníků v letech 2001 - 2007¹⁷³

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
počet zaměstnanců ve firmách nad 25 pracovníků	106118	104899	100265	97 240	97 157	97 184	103 367

Podniky s 26 a více zaměstnanci jsou také monitorovány podle oboru jejich převažující činnosti, tzv. OKEČ¹⁷⁴. Podle této klasifikace se rozvoj počtu zaměstnanců u firem nad 25 pracovníků nejvíce projevil v následujících oborech: Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu a podnikatelských činností (+1051 osob), ve Zpracovatelském průmyslu (celkem +1812 osob), a to konkrétně ve Výrobě dopravních prostředků a zařízení (+1050 osob) a dále v oblasti Vzdělávání

¹⁷⁰ Viz kapitola 1.1.2 Členění podniků

¹⁷¹ Profil města Ostravy, s. 39, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁷² Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 7, dostupný z:

http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009]

¹⁷³ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 3, dostupný z:

http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009]

(upraveno)

¹⁷⁴ Viz kapitola č. 1.1.2 Členění podniků

(+ 857 osob). Opačná situace panovala v oblasti těžby nerostných surovin (-145 zaměstnanců) nebo v některých sektorech Zpracovatelského průmyslu, a to například ve Výrobě potravinářských výrobků a nápojů a tabákových výrobků (-211 zaměstnanců) či ve Výrobě a opravě strojů a zařízení (-144 zaměstnanců). Největší počet zaměstnanců firem nad 25 osob v roce 2007 pracovalo ve zpracovatelském průmyslu (33,6%), konkrétně ve Výrobě základních kovů, hutních a kovodělných výrobků, dále ve vzdělávání (10,4%) a v oblasti Doprava, skladování a spoje (9,7%). (Viz následující tabulka č. 14, pro porovnání tabulka s údaji všech odvětví OKEČ viz Příloha č. 11).

Tabulka č. 14 Srovnání počtu zaměstnanců firem nad 25 pracovníků ve vybraných odvětvích OKEČ v letech 2006 a 2007¹⁷⁵

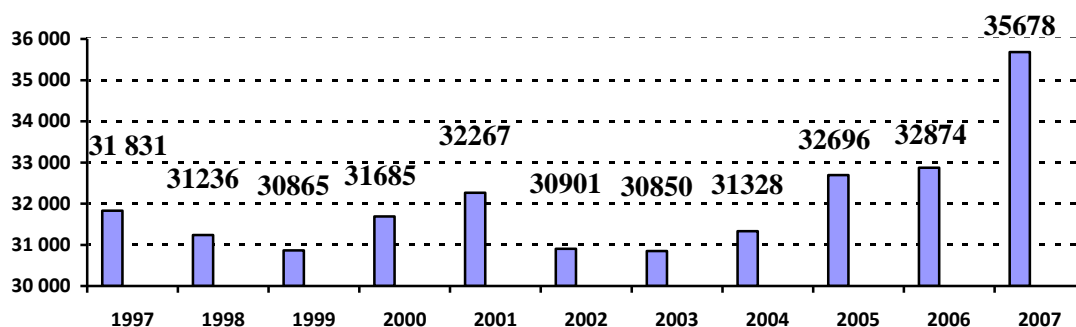
	2006		2007		Rozdíl (2007 – 2006)
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	
těžba nerostných surovin	905	0,9%	760	0,7%	-145
zpracovatelský průmysl	32 927	33,9%	34739	33,6%	+1812
- výroba potravinářských výrobků a nápojů, tabákových výrobků	1739	5,3%	1528	4,4%	-211
- výroba a opravy strojů a zařízení	3524	10,7%	3380	9,7%	-144
- výroba dopravních prostředků a zařízení	2 516	7,6%	3 566	10,3%	+1050
doprava, skladování a spoje	9682	10%	9976	9,7%	+294
činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	6 118	6,3%	7169	6,9%	+1051
vzdělávání	9860	10,1%	10717	10,4%	+857
zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti	8923	9,2%	9313	9%	+390
CELKEM	97184	100%	103367	100%	+6183

2) Firmy pod 25 zaměstnanců a OSVČ

Nyní se zaměříme na firmy pod 25 pracovníků. V roce 1997 zaměstnávalo drobné podnikání 31 831 osob. Do roku 1999 celkový počet zaměstnanců mírně klesal, až se zastavil na hodnotě 30 865 zaměstnanců. Během let 2000 a 2001 se jejich počet zvýšil na 32 267 osob, následující dva roky zase mírně klesal. V roce 2003 činil počet zaměstnanců podniků do 25 zaměstnanců 30 850 osob a od té doby má stoupající tendenci. (Viz následující graf č. 5).

¹⁷⁵ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 10, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

Graf č. 5 Vývoj počtu zaměstnanců drobného podnikání (firem do 25 pracovníků) v okrese Ostrava v letech 1997 - 2007¹⁷⁶



Po srovnání dat z let 2006 a 2007 lze zaznamenat nárůst počtu zaměstnanců o 1018 osob u malých¹⁷⁷ podnikatelů – fyzických osob. U právnických osob s méně než 26 zaměstnanci pracovalo v roce 2007 o 1786 osob více než v roce předchozím. Celková zaměstnanost u těchto malých podniků dosáhla v roce 2007 počtu 35 678, což znamená navýšení oproti roku 2006 o 8,5%. Podrobné informace vyčteme z následující tabulky č. 15.

Tabulka č. 15 Srovnání počtu zaměstnanců v podnicích do 26 pracovníků a OSVČ v letech 2006 a 2007¹⁷⁸

	2006	2007	Rozdíl (2007 – 2006)	
			absolutně	v %
zaměstnanci u fyzických osob	10 104	11 122	+1 018	+10,1
zaměstnanci u právnických osob	22 770	24 556	+1 786	+7,8
zaměstnanci celkem	32 874	35 678	+2 804	8,5%
OSVČ	23 485	24 770	+1 285	+5,5
z toho - hlavní	15 523	16 309	+786	+5,1
- vedlejší	7 962	8 461	+499	+6,3

Počet OSVČ se během roku 2007 také zvýšil, a to o 1285 osob, čili o 5,5%. Na konci roku 2007 bylo v okrese tedy evidováno celkem 24 770 samostatně výdělečných osob, ať už bylo podnikání jejich hlavní nebo vedlejší činností. Z dlouhodobějších statistických pozorování

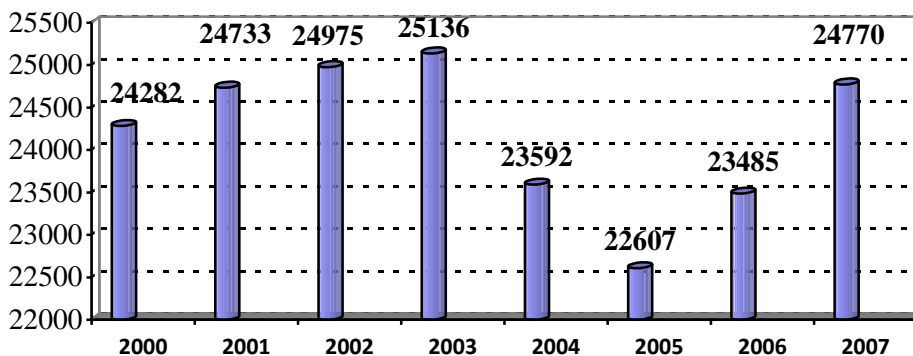
¹⁷⁶ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 13, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

¹⁷⁷ Tzn. firmy s méně než 26 zaměstnanci

¹⁷⁸ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 13, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009]; s. 13, http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an0608.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

vyplývá, že počet OSVČ mírně narůstal od roku 2000 do roku 2003, v letech 2004 a 2005 pak zaznamenal výraznější pokles na hodnotu 22 607 osob. Od roku 2006 však celkový počet osob samostatně činných významněji přibývá. (Viz níže uvedený graf č. 6).

Graf. č. 6 Vývoj počtu OSVČ v okrese Ostrava v letech 2000 - 2007¹⁷⁹



b) Zaměstnavatelé

Co se týče zaměstnavatelů, jejich stav a vývoj znázorňuje níže uvedená tabulka č. 16.

Tabulka č. 16 Srovnání počtu zaměstnavatelů v okrese Ostrava v letech 2006 a 2007¹⁸⁰

	2006	2007	Rozdíl (2007 – 2006)	
			absolutně	v %
Zaměstnavatelé se stavem nad 25 zaměstnanců	706	797	+91	+12,9
Zaměstnavatelé se stavem do 26 zaměstnanců	7 000	7 556	+556	+7,9
Celkový počet zaměstnavatelů	7 706	8 353	+647	+8,4

Celkový stav zaměstnavatelů během roku 2007 vzrostl o 8,4% , tedy na počet 8 353 subjektů. Dominantní roli zde sehrály malé podniky do 26 zaměstnanců. Jak dokazuje níže uvedená tabulka č. 17, jejich celkový počet se v průběhu roku 2007 navýšil o 556 subjektů (7,9%), přitom byl zaznamenán větší nárůst právnických osob než osob fyzických. Počet firem nad 25 zaměstnanců se během roku 2007 zvýšil o 91 subjektů, tj. o 12,9%.

¹⁷⁹ Údaje k 31. 12., Profil města Ostravy, s. 39, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

¹⁸⁰ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 6, dostupný z:

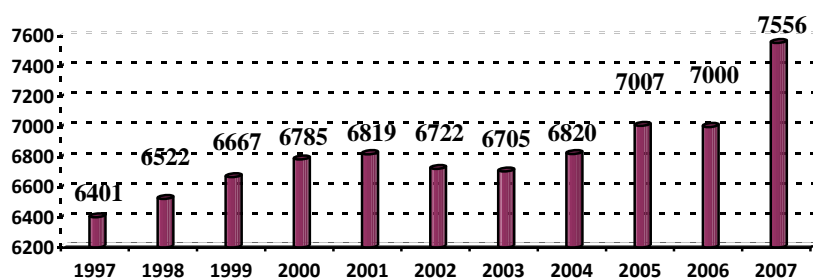
http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

Tabulka č. 17 Srovnání počtu zaměstnavatelů v podnicích do 26 zaměstnanců v letech 2006 a 2007¹⁸¹

	2006	2007	Rozdíl (2007 – 2006)	
			absolutně	v %
firmy - fyzické osoby	3 213	3 427	+214	+6,7
firmy - právnické osoby	3 787	4 129	+342	+9,0
celkem	7 000	7 556	+556	+7,9

Podle níže uvedeného grafu č. 7 se počet drobných podniků od roku 1997 do roku 2001 pozvolna zvyšoval, až se zastavil na hodnotě 6819 subjektů. V letech 2002 a 2003 nastal útlum těchto podniků, jejich počet však opět začal růst v roce 2004. V letech 2005 a 2006 jejich stav stagnoval, větší skok přinesl až rok 2007, kdy se ze 7000 podniků do 26 zaměstnanců v roce 2006 vyšplhal na 7556 subjektů v roce 2007.

Graf č. 7 Vývoj počtu zaměstnavatelů drobného podnikání (firem do 25 pracovníků) v okrese Ostrava v letech 1997 - 2007¹⁸²



Podle členění Mezinárodní organizace práce se na meziročním celkovém zvýšení počtu zaměstnavatelů nejvíce podílely malé podniky, kterých v ostravském okrese přibýlo 604. Tyto firmy se na celkovém stavu zaměstnavatelů v prosinci 2007 podílely 95%.¹⁸³ Jak potvrzuje níže uvedená tabulka č. 18, středních podniků přibýlo v roce 2007 41 a velkých pouze 2. Celkově tedy počet zaměstnavatelů vzrostl o 647 subjektů, jak již bylo řečeno výše.

¹⁸¹ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 14, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno); s. 13, http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an0608.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

¹⁸² Údaje k 31. 12., Profil města Ostravy, s. 41, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

¹⁸³ Profil města Ostravy, s. 39, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Tabulka č. 18 Srovnání počtu zaměstnavatelů v okrese Ostrava dle členění Mezinárodní organizace práce v letech 2006 a 2007¹⁸⁴

	2006		2007		Rozdíl (2007 – 2006)	
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)
1 – 49 zaměstnanců	7334	95,2%	7938	95,0%	+604	+8,2%
50 – 249 zaměstnanců	306	4%	347	4,2%	+41	+13,4%
250 a více zaměstnanců	66	0,8%	68	0,8%	+2	+3%
celkem	7706	100%	8353	100%	+647	+8,4%

Statistiky počtu firem nad 25 zaměstnanců podle členění OKEČ prozrazují, že největší rozvoj v roce 2007 zaznamenaly podniky z následujících odvětví: Nemovitosti a pronájem, podnikatelské činnosti (+20 subjektů), Vzdělávání (+17 subjektů), Zpracovatelský průmysl celkově (+12 subjektů). Pokles počtu subjektů naopak postihl oblast Výroby a opravy strojů a zařízení (-2), Výroby textilií, textilních a oděvních výrobků, usní a výrobků z usní (-1) obě dvě spadající do zpracovatelského průmyslu, a oblast Výroby a rozvodu elektřiny, plynu a vody (-1). Celkově největší počet zaměstnavatelů působí v oblasti Vzdělávání (166 subjektů), ve Zpracovatelském průmyslu (158 subjektů) a v odvětví Nemovitostí, pronájmu a podnikatelských činností (98 subjektů). Naopak nejméně subjektů působí ve speciálních oblastech zpracovatelského průmyslu, a sice ve Výrobě koksu, jaderných paliv a rafinérského zpracování ropy (1 subjekt) a 2 podniky v okrese Ostrava spadají do kategorie zpracovatelský průmysl jinde neuvedený. Tato fakta dokládá níže uvedená tabulka č. 19. (Pro porovnání s ostatními odvětvími OKEČ viz Příloha č. 12).

Tabulka č. 19 Srovnání počtu firem nad 25 zaměstnanců podle vybraných odvětví OKEČ v letech 2006 a 2007¹⁸⁵

ODVĚTVÍ	2006		2007		Rozdíl (2007 – 2006)
	počet	podíl (%)	počet	podíl (%)	
zpracovatelský průmysl	146	20,7%	158	19,8%	+12
- výroba textilií, textilních a oděvních výrobků a výroba usní a výrobků z usní	6	4,1%	5	3,2%	-1
- výroba koksu, jaderných paliv, rafinérské zpracování ropy	1	0,7%	1	0,6%	0
- výroba a opravy strojů a zařízení	32	21,9%	30	19%	-2
- zpracovatelský průmysl jinde neuvedený	2	1,4%	2	1,3%	0

¹⁸⁴ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 7, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

¹⁸⁵ Údaje k 31. 12., Analýza stavu a vývoje trhu práce v okrese Ostrava, s. 10, dostupný z: http://portal.mpsv.cz/sz/local/ot_info/trh_prace_novy/okres_ostrava/analyzy_okres/an1207.pdf [cit. 10. 2. 2009] (upraveno)

ODVĚTVÍ (pokračování)	2006		2007		Rozdíl (2007 – 2006)
výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody	11	1,6%	10	1,3%	-1
činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	78	11,1%	98	12,3%	+20
vzdělávání	149	21,1%	166	20,8%	+17
CELKEM	706	100%	797	100%	+91

2.9 Hospodářství

Ve struktuře hospodářství města silně dominuje těžký průmysl, zatímco ostatní průmyslová odvětví a zemědělská výroba zde zastávají pouze doplňkovou roli. Terciární sféra (služby) se v Ostravě rychle rozvíjí, především v oblasti IT a vývojových center.¹⁸⁶ Ekonomika i zaměstnanost města jsou do značné míry závislé na místních velkých průmyslových podnicích. Tento stav je zapříčiněn historickým vývojem, kdy zde dlouhodobě probíhala politicky motivovaná preference těžkého průmyslu.¹⁸⁷

2.9.1 Historický vývoj průmyslu ve městě až do současnosti

Jedním z nejvýznamnějších mezníků v historii tohoto města je nález černého uhlí, učiněný v roce 1763. Těžit se zde však začalo až v roce 1787. Od roku 1828, kdy byla vybudována železárna „Rudolfova Hut“ (dnes Evraz Vítkovice Steel, a.s.), se v Ostravě začal významně rozvíjet hutní a těžební průmysl, ale také koksárenství, strojírenství, stavebnictví a chemický průmysl.¹⁸⁸ Další rozvoj této oblasti přinesla výstavba železniční trati ve směru Vídeň – Krakov. V následujících letech pak vznikaly tzv. báňské dráhy, které zajišťovaly železniční spojení mezi doly a velkými průmyslovými podniky. Ve 30. letech 19. století byla také Ostrava „zasažena“ industrializací, díky které se mohla významně rozvíjet. Město Ostrava a jeho okolí v té době patřilo mezi nejvýznamnější průmyslové oblasti ve střední Evropě. Tato doba však město poznamenala jeho velkým zadlužením, znečištěním a vysokou kriminalitou.

Své hospodářské postavení si město udrželo i na počátku 20. století, kdy zde navíc začala výstavba nových hotelů, obchodů, bank či úřadů, což vtisklo Ostravě charakter velkoměsta.

¹⁸⁶ Profil města Ostravy, s. 62, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁸⁷ <http://eostrava.cz/o-meste/> [cit. 18. 2. 2009]

¹⁸⁸ <http://amo.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/o-meste/historie-mesta> [17. 2. 2009]

Rozvíjel se zde kulturní život, sociální a zdravotnická zařízení či bytová výstavba. Prosperitu města zbrzdila až hospodářská krize v 30. letech 20. století. Od roku 1948 byly kladeny velké nároky na produkci surového železa, avšak Vítkovické železářny již těmto požadavkům nestačily. Proto byl ve městě založen nový průmyslový areál – Nová Huť (dnes AcelorMittal Ostrava, a.s.). Jeho provoz však dále zhoršoval již tak špatný stav životního prostředí ve městě, byla zde vysoká prašnost a velké množství exhalací¹⁸⁹. Příliv pracovních sil zapříčinil vznik nových sídlišť a rozšiřování území města.¹⁹⁰

Po roce 1989 začala celková restrukturalizace průmyslu v ČR. Následkem toho došlo v Ostravě k útlumu průmyslové výroby. V roce 1994 byla ve městě zastavena těžba uhlí, o čtyři roky později pak po 162 letech ukončena výroba železa ve Vítkovických železárnách. To vše zapříčinilo vysoký nárůst nezaměstnanosti a sociopatologických jevů ve městě i jeho okolí.¹⁹¹ Ostrava ztratila svou významnou hospodářskou pozici v rámci ČR a stala se jednou ze strukturálně nejpostiženějších oblastí ČR. Tato situace byla provázána ekonomickým poklesem, který trval až do roku 2003.¹⁹² Na druhou stranu, odstavení ekologicky nevyhovujících vysokých pecí Vítkovic a významné investice do zlepšení životního prostředí vedlo k výraznému pročištění Ostravy.¹⁹³

Ekonomická situace města se začala zlepšovat v roce 2004, kdy se významněji zvýšil růst českého hospodářství a poptávky po produkci typické pro ostravský region. Zmíněné podniky vedly k rozšíření a zefektivnění výroby a k postupnému rozvoji města i celého regionu. Ostrava začala efektivněji využívat svých předností spočívajících ve výhodné poloze, kvalifikované pracovní síle či dostatku volných ploch pro další rozvoj města. Tato fakta zapříčinila současný ekonomický „boom“ Ostravy spojený s masivním přílivem investic do průmyslových zón, zlepšujícím se „image“ a dopravním napojením města nebo výrazným nárůstem počtu developerských projektů v rámci podnikatelské, občanské a turistické vybavenosti.¹⁹⁴

¹⁸⁹ Tzn. znečišťující příměsi unikající do ovzduší ze zdrojů antropogenní povahy (odpadní látky tuhé, kapalné a plynné). Kvantitativně vyjádřené exhalace se nazývají emise. <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/40839-exhalace> [cit. 20. 2. 2009]

¹⁹⁰ <http://ostrava.borec.cz/history.php> [18. 2. 2009]

¹⁹¹ <http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/podnikani-v-kraji/default.aspx> [cit. 20. 2. 2009]

¹⁹² Profil města Ostravy, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁹³ <http://eostrava.cz/historie-ostravy/> [18. 2. 2009]

¹⁹⁴ Profil města Ostravy, s. 62, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

2.9.2 Struktura ekonomických subjektů, nejvýznamnější odvětví

K 31. 12. 2007 působilo ve městě Ostrava celkem 67 774 ekonomických subjektů. Jejich členění dle hlavní činnosti je následující:¹⁹⁵

- zemědělství, lesnictví, rybolov: 603 subjektů
- průmysl: 7 081 subjektů
- stavebnictví: 6 050 subjektů
- doprava a spoje: 2 200 subjektů
- obchod, prodej a opravy motorových vozidel a spotřebního zboží a pohostinství: 23 698 subjektů
- ostatní obchodní služby: 20 007 subjektů
- veřejná správa, obrana, povinné sociální pojištění: 55 subjektů
- školství a zdravotnictví: 2 355 subjektů
- ostatní veřejné, sociální a osobní služby: 5 725 subjektů.

Z výše uvedeného přehledu jsem zjistila, že největší počet ostravských ekonomických subjektů působilo v uvedeném roce v obchodní oblasti a v průmyslu.

Podle právní formy lze ekonomické subjekty v Ostravě roztrždit takto:¹⁹⁶

- státní organizace: 249 subjektů
- akciové společnosti: 1 028 subjektů
- obchodní společnosti: 8 072 subjektů
- družstevní organizace: 1 018 subjektů
- peněžní organizace: 2 subjekty
- podnikatelé – fyzické osoby: 48 320 subjektů
- samostatně hospodařící rolníci: 187 subjektů
- svobodná povolání: 3 294 subjektů
- zemědělství podnikatelé – fyzické osoby: 74 subjektů
- ostatní právní formy: 5 530 subjektů.

¹⁹⁵http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821 [cit. 19. 2. 2009]

¹⁹⁶http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821 [cit. 19. 2. 2009]

Při srovnání údajů měst Ostravy, Brna, Plzně a celorepublikového průměru v oblasti ekonomických subjektů přepočítaných na 1000 obyvatel je patrné, že město Ostrava zaostává ve většině uvedených faktorech jak oproti ostatním zmíněným městům, tak oproti celorepublikovému průměru. Pro město Ostravu je charakteristický nízký podíl podnikatelů – fyzických osob i celkový počet ekonomických subjektů. Jak již bylo zmíněno, Ostrava je do značné míry závislá na velkých podnicích, které zde dominují na úkor těch malých a středních. Tento jev se také projevuje nadprůměrným podílem akciových společností vzhledem k celorepublikovému průměru a jen mírně podprůměrným podílem obchodních společností.¹⁹⁷ (Viz následující tabulka č. 20).

Tabulka č. 20 Srovnání celkového počtu podnikatelských subjektů a počtu subjektů vybraných právních forem ve městě Ostrava a ve vybraných lokalitách ČR v roce 2007 (na 1000 obyvatel)¹⁹⁸

	Ostrava	Brno	Plzeň	ČR
podnikatelské subjekty celkem	219,8	306,0	286,0	240,4
podnikatelé – fyzické osoby	156,7	198,7	190,1	166,6
obchodní společnosti celkem	26,2	55,3	36,3	28,1
akciové společnosti	3,3	4,7	2,4	1,98

Co se týče celkového počtu ekonomických subjektů, z následující tabulky č. 21 lze vyčíst, že ten ve městě od roku 2004 neustále stoupá, nejvýrazněji během roku 2007. Stejný vývojový trend zaznamenává také celkový počet subjektů v Moravskoslezském kraji a v celé České republice.

Tabulka č. 21 Vývoj počtu ekonomických subjektů v Ostravě, Moravskoslezském kraji a ČR v letech 2004 -2007¹⁹⁹

	2004	2005	2006	2007
Ostrava	65 513	65 971	66 641	67 774
Moravskoslezský kraj	227427	229242	231783	235 648
Česká republika	2 352 601	2 388 490	2 430 481	2 481 863

¹⁹⁷ Profil města Ostravy, s. 65, s. 74 dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

¹⁹⁸ Údaje k 31. 12. 2007, <http://www.czso.cz> [cit. 21. 2. 2009], vlastní přepočty (upraveno)

¹⁹⁹ Údaje k 31. 12., http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=KR+06-01&kapitola_id=5&aktualizuj=Aktualizovat&pro_2002726=CZ080 [cit. 22. 2. 2009];

<http://www.czso.cz/xt/edicniplan.nsf/kapitola/13-8101-08-2008-06> [cit. 22. 2. 2009];

<http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/kapitola/10n1-08-2008-1200> [cit. 22. 2. 2009] (upraveno)

Stavy zaměstnanců a zaměstnavatelů v těch oblastech činností firem, které v roce 2007 hrály nejdůležitější roli v okrese Ostrava znázorňuje níže uvedená tabulka č. 22. Pro porovnání se situací v ostatních odvětvích slouží tabulka v Příloze č. 7.

Tabulka č. 22 Počet zaměstnanců a podniků ve vybraných oblastech činnosti v okrese Ostrava v roce 2007²⁰⁰

	Počet zaměstnanců	Počet podniků ²⁰¹
Zpracovatelský průmysl	34 739	158
Stavebnictví	5 642	66
Obchod, opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní spotřebu a převážně pro domácnost	7 366	83
Doprava, skladování a spoje	9 976	41
Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti	7 169	98
Veřejná správa a obrana	7 250	32
Vzdělávání	10 717	166
Zdravotní a sociální péče, veterinární činnosti	9 313	43

Významnou pozici z pohledu zaměstnanosti zastávají v okrese Ostrava činnosti v oborech vzdělávání, dopravy a zdravotní a sociální péče. Nejvýznamnějším odvětvím v tomto ohledu je však zpracovatelský průmysl, speciálně hutnictví a strojírenství.²⁰²

➤ *Hutnictví*

Jedná se o průmyslové odvětví zabývající se získáváním a zpracováním kovů a jejich slitin.²⁰³ Hutnictví je v Ostravě dominantním oborem již po mnoho desetiletí a i přes restrukturalizaci průmyslu jím zůstává dodnes. Ani privatizace velkých průmyslových podniků, ukončená v roce 2003, na tomto faktu nic nezměnila. Vzhledem k vysoké světové poptávce po hutních výrobcích se dá předpokládat další růst tohoto odvětví, s pochopitelným dočasným poklesem z důvodu světové finanční krize. Tento kladný vývoj hutnictví je navíc podporován

²⁰⁰ Údaje k 31. 12. 2007, Profil města Ostravy, s. 64, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

²⁰¹ Podniky nad 25 zaměstnanců

²⁰² Profil města Ostravy, s. 64, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²⁰³ <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/138822-metalurgie> [cit. 20. 2. 2009]

stále silnějším výzkumným a vývojovým zázemím, ať už v rámci konkrétních podniků nebo činností speciálních center Vysoké školy Báňské.²⁰⁴

Konkrétně jen výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků podle statistik z roku 2006 představovala cca 46% všech tržeb v průmyslu Moravskoslezského kraje a přes 40% národní odvětvové produkce²⁰⁵. Navíc podniky nad 25 zaměstnanců působící v tomto oboru zaměstnávaly cca 18% pracovních sil města Ostravy.²⁰⁶

Ukončení výroby železa ve společnosti Evraz Vítkovice Steel, a.s. sice oslabilo význam tohoto odvětví, produkce je však i nadále zachována společností ArcelorMittal Ostrava, a.s. Firma Evraz Vítkovice Steel, a.s. se nyní zaměřuje na strojírenství, jehož význam tak ve městě roste.

➤ *Strojírenství*

Jiným významným odvětvím průmyslu v Ostravě je strojírenství. V roce 2006 pracovalo v tomto odvětví cca 5,5% zaměstnanců v rámci města, na celkových tržbách průmyslu v Moravskoslezském kraji se strojírenství podílelo přibližně 11%. Silnou pozici má v Ostravě především tradiční těžké strojírenství, avšak neustále roste také význam ostatních typů strojírenství (lehké, střední, přesné). Nejvýznamnějšími firmami v rámci města Ostravy i celé ČR v tomto odvětví jsou Evraz Vítkovice Steel, a.s. a Vítkovice Holding, a.s.²⁰⁷

V letech 2004 – 2006 vzniklo v ostravském okrese celkem 7498 ekonomických subjektů, zaniklo jich 4969. Čistý přírůstek je tedy 2529 subjektů, což představuje cca 4% celkového počtu ekonomických subjektů v okrese. Mezi odvětví, která v tomto období zaznamenala nejvyšší růst, patří: Činnost v oblasti nemovitostí a pronájmu; Podnikatelské činnosti, Ostatní veřejné, sociální a osobní služby, Stavebnictví, Obchod (včetně oprav); Ubytování a stravování a Vzdělávání.²⁰⁸

²⁰⁴ Profil města Ostravy, s. 64, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²⁰⁵ Firmy nad 100 zaměstnanců

²⁰⁶ Profil města Ostravy, s. 65, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²⁰⁷ Profil města Ostravy, s. 65, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²⁰⁸ Profil města Ostravy, s. 68, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Z hlediska vývoje tržeb v letech 2002 – 2006, které jsou evidovány jen u podniků nad 100 zaměstnanců, se nejvíce rozvíjely následující oblasti: Výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení (+ 1200%), Výroba a opravy strojů a zařízení (+194%) a Výroba dopravních prostředků a zařízení.²⁰⁹ Rozhodující vliv na rozvoj těchto odvětví měl příchod zahraničních investorů do průmyslových zón města.

2.9.3 Nejvýznamnější subjekty

Dominanci velkých průmyslových firem v Ostravě dokazuje seznam deseti nejvýznamnějších zaměstnavatelů okresu. Nalezneme v něm hned tři průmyslové podniky, které dohromady zaměstnávají více než 16 000 osob. (Viz níže uvedená tabulka č. 23). Všechny tři zmíněné společnosti mají zahraniční vlastníky, firmy ArcelorMittal Ostrava, a.s. a Evraz Vítkovice Steel a.s. s majoritním a firma Vítkovice Holding, a.s. s minoritním podílem.²¹⁰

Tabulka č. 23 Nejvýznamnější zaměstnavatelé v okrese Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců na území okresu v roce 2007²¹¹

Zaměstnavatel	Předmět činnosti	Počet zaměstnanců
ArcelorMittal Ostrava, a.s.	hutní prvovýroba, výroba hutních finálních výrobků a strojírenská výroba	7 440
Vítkovice Holding, a.s.	strojírenská a hutní výroba	7 040
Fakultní nemocnice Ostrava	poskytování zdravotní péče	3 005
Dopravní podnik Ostrava, a.s.	městská, příměstská, pozemní osobní doprava	2 458
Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	vysokoškolské vzdělávání	2 210
Městská nemocnice Ostrava	poskytování zdravotní péče	1 731
Evraz Vítkovice Steel, a.s.	výroba kovů, hutní zpracování	1 638
Česká pošta, s. p., Odštěpný závod Severní Morava	poštovní kurýrní činnost	1 575
ČD Cargo, a.s. - složky s pracovišti v okr. Ostrava	železniční nákladní doprava	1 466
Hruška, s.r.o.	koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, zpracování ovoce, zeleniny a okopanin	1 224

²⁰⁹ Profil města Ostravy, s. 68, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²¹⁰ <http://www.justice.cz/or/> [cit. 20. 3. 2009]

²¹¹ Údaje k 31. 12. 2007, Profil města Ostravy, s. 69, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009] (upraveno)

Význam ostravských velkých firem dokládá také celorepublikový žebříček nejvýznamnějších firem ČR v roce 2007, který vyhláší sružení Czech Top 100 na základě ověřených ekonomických informací jednotlivých firem. Mezi prvních padesát nefinančních společností se zařadily tyto ostravské podniky: firma ArcelorMittal Ostrava, a.s. se umístila na 11. místě, firma OKD, a.s. na 16. místě, firma Evraz Vítkovice Steel, a.s. obsadila 35. místo, na 37. místě skončila firma Vítkovice holding a firma Osinek, a.s. na 45. místě.²¹²

Při rozřazení firem dle objemu jejich tržeb v rámci konkrétních odvětví OKEČ je role ostravských podniků ještě markantnější, a to především v oblasti Hutnictví a zpracování kovů, kde se mezi nejvýznamnějšími pěti podniky umístily hned tři firmy sídlící v Ostravě – první místo obsadila firma ArcelorMittal Ostrava, a.s., třetí místo firma Evraz Vítkovice Steel, a.s. a na čtvrtém místě skončila firma Osinek, a.s. V dalších třech odvětvích se ostravské podniky umístily na prvním místě, a to v odvětví Dobývání nerostných surovin (firma OKD, a.s.), Strojírenství bez automobilové výroby (firma Vítkovice Holding) a v odvětví Informační technologie a systémy (firma eD´system Czech, a.s.).²¹³

2.9.4 Investoři, pobídky pro investory

Ostrava byla až donedávna výrazně podinvestovaným městem. První vlna rozvoje zde přišla v 90. letech 20. století a byla spojená s retailem²¹⁴. Další významnou vlnu investic zaznamenalo město v roce 2004, kdy se v průmyslové zóně Ostrava-Hrabová začaly usazovat významné mezinárodní společnosti.²¹⁵ Do současnosti na území okresu Ostrava-město umístilo své investice 26 firem, z toho 14 zahraničních. Celkový objem investic zde přesahuje 10,7 miliard Kč. Nejvyšší finanční částky zde investovaly firmy Sungwoo Hitech, s.r.o. (Jižní Korea), Briggs&Stratton Power Products, s.r.o. (USA) a Vítkovice Cylinders, a.s. (ČR). Investoři v ostravském okrese vytvořili celkem přes 3900 nových pracovních míst.²¹⁶

Z hlediska zaměstnanosti i vývoje hospodářství města jsou tedy investice jak domácích, tak i zahraničních firem velmi významné. Proto jsou podněcovány tzv. **investičními pobídkami**. Investiční pobídky jsou poskytovány tuzemským i zahraničním firmám. Slouží jako podpora

²¹² <http://www.ct100.cz/index.php?article=100nejvyznamnejsich-2007> [cit. 25. 2. 2009]

²¹³ http://www.ct100.cz/archiv/content_cs/100nejvyznamnejsich2007trzbydleokec.html [cit. 25. 2. 2009]

²¹⁴ Tzn. obchod v drobném, za maloobchodní ceny. <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/retail-ritejl> [cit. 23. 2. 2009]

²¹⁵ <http://www.earchitekt.cz/index.php?PId=2931&KatId=159> [cit. 25. 2. 2009]

²¹⁶ Profil města Ostravy, s. 72, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odb/or/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

zavádění nebo rozšiřování výroby v oblasti zpracovatelského průmyslu a projektů strategických služeb a technologických center.²¹⁷ Pobídky jsou nabízeny na třech úrovních:

- a) vládní investiční pobídky,
- b) regionální investiční pobídky,
- c) místní investiční pobídky.

Vládní investiční pobídky jsou poskytovány prostřednictvím agentury CzechInvest. Mohou mít následující podoby:²¹⁸

- slevy na daních z příjmu,
- hmotná podpora vytváření nových pracovních míst,
- hmotná podpora rekvalifikace nebo školení zaměstnanců,
- převod technicky vybaveného území za zvýhodněnou cenu,
- převod pozemků evidovaných v katastru nemovitostí jako zemědělské pozemky a převod ostatních druhů pozemků.

Na **regionální** úrovni nabízí podporu Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce. Cílem těchto pobídek je zajištění maximální úrovně zaměstnanosti. Úřad práce v Ostravě se zaměřuje na tyto nástroje politiky zaměstnanosti:²¹⁹

- rekvalifikace,
- veřejně prospěšné práce,
- společensky účelná pracovní místa včetně míst k zahájení samostatné výdělečné činnosti a
- příspěvek na zapracování.

Na **místní** úrovni zajišťuje investiční pobídky Magistrát města Ostravy, který investorům nabízí především:²²⁰

- výhodnou cenu pozemku,
- dostupnou infrastrukturu,
- pomoc při vyřizování formalit stavebního povolení,
- dostatek kvalifikovaných pracovních sil,
- široká nabídka volnočasových aktivit,

²¹⁷ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/podnikatel/pobidky-pro-investory> [cit. 25. 2. 2009]

²¹⁸ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/podnikatel/pobidky-pro-investory> [cit. 25. 2. 2009]

²¹⁹ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/podnikatel/pobidky-pro-investory/regionalni-pobidky> [cit. 26. 2. 2009]

²²⁰ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/podnikatel/pobidky-pro-investory/pobidky-mesta-ostavy> [cit. 26. 2. 2009]

- existence místních klastrů apod.

2.9.5 Podnikatelská infrastruktura

Oproti létům 2003 a 2004, kdy byl v Ostravě velký nedostatek podnikatelských ploch a prostor, se situace výrazně změnila. V současnosti město zažívá stavební rozmach, který byl spuštěn příchodem významných zahraničních investorů nejen do místních, ale také okolních průmyslových zón.²²¹

Zvyšující se zájem investorů přilákal také developerské společnosti, které zde začínají realizovat projekty na výstavbu logistických, administrativních, ubytovacích či multifunkčních komplexů. (Stručný přehled nově fungujících či připravovaných projektů uvádí kapitola č. 2.4 Prostorové a administrativní členění města, územní rozvoj).²²²

Město Ostrava může domácím i zahraničním podnikatelům nabídnout různý typ investičních ploch, ať už se jedná o tzv. greenfields nebo brownfields, o menší podnikatelské areály nebo speciální prostory typu vědecko-technologického parku²²³. Ty nejvýznamnější plochy a areály si přiblížíme v následujících odstavcích.

a) Průmyslové zóny (tzv. greenfields)

„Greenfields (angl. zelená pole) je urbanistický termín označující území, které dosud nebylo zastavěno a je využíváno jako zemědělská půda nebo jde o ryze přírodní plochy.“²²⁴

K nejznámějším a nejvýznamnějším ostravským „zeleným loukám“ (tzv. greenfields) patří:

1) Ostrava-Hrabová

Průmyslová zóna Hrabová se nachází na jižním okraji města Ostravy. V její blízkosti se nachází rychlostní silniční komunikace I/56 a zastávky autobusů MHD. V současné době se jedná také o železničním napojení této zóny. Letiště Leoše Janáčka je od ní vzdáleno 15 km.

²²¹ Profil města Ostravy, s. 78, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²²² Profil města Ostravy, s. 78, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²²³ Viz kapitola č. 1.3.2 Organizace na podporu podnikání

²²⁴ <http://encyklopedie.seznam.cz/heslo/453370-greenfields> [cit. 23. 2. 2009]

Tato hlavní ostravská průmyslová zóna, o rozloze 120 ha, je umístěna na okraji obydlené městské části Ostrava-Hrabová, která čítá více než 120 000 obyvatel²²⁵. Zóna v Hrabové je již z velké části obsazena, k dispozici ještě zbývá cca 18 ha.²²⁶ V soutěži o zónu roku 2004, kterou pořádá Ministerstvo průmyslu a obchodu, zvítězila v kategorii „Zóna s největším společenským přínosem“, v roce 2005 ve stejné kategorii obsadila 2. místo.²²⁷

Mezi investory v této průmyslové zóně patří taiwanská společnost *Pegatron Czech, s.r.o.*, zabývající se výrobou a montáží osobních počítačů, dále jihokorejská společnost *SungWoo Hitech, s.r.o.*, která vyrábí části automobilových karoserií, nizozemská developerská společnost *CTP Invest, s.r.o.* či americká společnost vyrábějící především motory, *Briggs&Stratton*.²²⁸

2) Ostrava-Mošnov

Průmyslová zóna v Mošnově má rozlohu 200 ha a je umístěna 25 km jižně od centra Ostravy. Bezprostředně sousedí s mezinárodním letištěm Leoše Janáčka a s obchodně-podnikatelským areálem o rozloze 30 ha. Zóna je napojena na rychlostní komunikaci R/48, na železniční síť Českých drah, také na městskou a regionální hromadnou dopravu, v budoucnu se také počítá s dalším zlepšováním dostupnosti, a to například propojením s dálnicí D47 (D1). Zóna disponuje akreditací agentury CzechInvest, její pozemky vlastní stát a město Ostrava. Přímou v místě lze využít celních služeb a služeb Free Zone. V této průmyslové zóně je stále neobsazeno 15 ha, dalších 90 ha je vyčleněno pro strategického investora.²²⁹

Mezi investory v této zóně se řadí například německá společnost *Behr*, jihokorejská společnost *Plakor* a italská společnost *Cromodora Wheel*, všechny tři působící v oblasti automobilovém průmyslu.²³⁰

²²⁵ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/podnikatel/investicni-prilezitosti/prumyslove-zony> [cit. 26. 2. 2009]

²²⁶ http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/hlavni-prumyslove-zony/art_22220/hlavni-prumyslove-zony.aspx [cit. 26. 2. 2009]

²²⁷ http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/hlavni-prumyslove-lokality/art_21598/ostava-hrabova.aspx [cit. 26. 2. 2009]

²²⁸ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/lang/cs/ostava/podnikatel/investicni-prilezitosti/prumyslove-zony> [cit. 26. 2. 2009]

²²⁹ http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/hlavni-prumyslove-zony/art_21599/ostava-mosnov.aspx [cit. 27. 2. 2009]

²³⁰ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/lang/cs/ostava/podnikatel/investicni-prilezitosti/prumyslove-zony> [cit. 26. 2. 2009]

b) Vědecko-technologický park

Vědecko-technologický park Ostrava nalezneme na západním okraji města, v sousedství areálu Vysoké školy Báňské - Technické Univerzity Ostrava. Je napojen na silnici I/11 (Ostrava – Opava), dostupnost železniční stanice Ostrava-Svinov je cca 10 minut jízdy autem, mezinárodní letiště Leoše Janáčka je vzdáleno přibližně 20 minut jízdy autem²³¹. Zakladateli společnosti, která Vědecko-technologický park Ostrava buduje a provozuje, jsou²³²:

- Statutární město Ostrava,
- Agentura pro regionální rozvoj, a.s.,
- Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava,
- Ostravská univerzita v Ostravě,
- Slezská univerzita v Opavě.

Rozloha parku je 10 ha, z toho je v současnosti zastavěno 4,5 ha.²³³ Působí v něm 27 firem²³⁴, např. společnost *TietoEnator Czech, s.r.o.*, zabývající se IT službami; společnost *ELCOM, a.s.*, působící v oblasti elektrotechniky či společnost *Ingeteam, a.s.*, která se zabývá elektroinženýringem a dodávkami pro hutní, strojní a energetické technologické celky. Nájemcům nyní slouží dvě víceúčelové budovy, které disponují kancelářskými, laboratorními, společenskými a prezentačními prostory.²³⁵

c) Brownfields

Brownfields jsou „*opuštěná či nevyužívaná území, která jsou oproti zeleným plochám postižena vlivem předchozího využívání (ekologická a jiná rizika), a která vyžadují zvláštní péči při jejich regeneraci.*“²³⁶. Jiná definice brownfieldu jej popisuje jako „*původně ekonomicky využívané území, které je v současnosti částečně nebo plně opuštěné, zpustlé případně i kontaminované, což omezuje jeho přitažlivost pro budoucí využití*“.²³⁷ Pod tento pojem spadají např. areály dolů, průmyslových podniků, historických a vojenských objektů, odkaliště, skládky

²³¹ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/lang/cs/ostrava/podnikatel/investicni-prilezitosti/vedecko-technologicky-park> [cit. 28. 2. 2009]

²³² <http://www.vtpo.cz/profil/co-je-vtpo-a-jeho-historie-2/> [cit. 1. 3. 2009]

²³³ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/lang/cs/ostrava/podnikatel/investicni-prilezitosti/vedecko-technologicky-park> [cit. 28. 2. 2009]

²³⁴ <http://www.vtpo.cz/firmy-ve-vtpo/> [cit. 1. 3. 2009]

²³⁵ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/lang/cs/ostrava/podnikatel/investicni-prilezitosti/vedecko-technologicky-park> [cit. 28. 2. 2009]

²³⁶ <http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/brownfields/default.aspx> [cit. 1. 3. 2009]

²³⁷ <http://www.ieep.cz/editor/assets/projekty/brownfields/chlebna.pdf> [cit. 2. 3. 2009]

či důlní a průmyslové odvaly. Na území města Ostravy se nachází cca 90 brownfields o přibližné celkové rozloze 1800 ha.²³⁸

Do nedávné doby převažoval zájem investorů o podnikání „na zelené louce“, jelikož příprava greenfields je technicky, časově i finančně méně náročná.²³⁹ V současné době však již na území města Ostravy není dostatek ploch pro výstavbu na zelené louce, proto se stále větší pozornost věnuje revitalizaci brownfields.²⁴⁰ „Rostoucí hlad po investicích v Ostravě a růst cen nemovitostí má za následek, že se zahraniční i domácí investoři nebrání angažovat v jejich zástavbě a navrácení do běžného života. Orientační rozsah celkové rozlohy území dotčeného bývalou průmyslovou činností v Ostravě činí zhruba 15%.“²⁴¹

V letech 2003-2004 byl sestaven projekt Národní strategie regenerace brownfieldů, který má urychlit regeneraci těchto areálů a ploch a zamezit vzniku dalších.²⁴² V následujících letech 2005-2007 shromažďovala agentura CzechInvest ve spolupráci s krajskými úřady podklady pro vytvoření Národní databáze brownfieldů. Tato databáze upozorňuje na dosud nevyužívané nebo neefektivně využívané lokality brownfieldů²⁴³, popisuje úroveň jejich kontaminace, umístění, velikost staveb na jejich území či současný stav lokality.²⁴⁴ V Ostravě se podle ní nachází 5 takových oblastí.²⁴⁵

- **Areál Oderský - závod služeb Dolu Jan Šverma** je plocha bez staveb, původně využívána pro průmyslovou činnost. V současnosti zůstává bez využití. Její rozloha je 101 000 m².
- **Areál u dálnice, Ostrava-Svinov** je plocha s budovami o rozloze přes 46 000 m², která byla původně využívána především pro výrobu lihu. V současnosti je nevyužíván, ale připraven k celkové regeneraci.

²³⁸ <http://www.developers-to-region.cz/realitni-forum/tiskove-zpravy/clanek/817-brownfieldy---zatezujici-i-lakajici> [cit. 2. 3. 2009], Profil města Ostravy, s. 85, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

²³⁹ <http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/brownfields/default.aspx> [cit. 2. 3. 2009]

²⁴⁰ <http://www.earchitekt.cz/index.php?PIId=2931&KatId=159> [cit. 2. 3. 2009],

<http://www.zeleni.cz/4385/clanek/stavby-na-zelene-louce-konci/> [cit. 2. 3. 2009]

²⁴¹ <http://www.developers-to-region.cz/realitni-forum/tiskove-zpravy/clanek/817-brownfieldy---zatezujici-i-lakajici> [cit. 2. 3. 2009]

²⁴² <http://www.uur.cz/knihovna/vyhledavani-v-databazich/hledej.asp?ID=2152&IDkniha=41971> [cit. 1. 3. 2009]

²⁴³ <http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/brownfields/default.aspx> [cit. 3. 3. 2009]

²⁴⁴ Program rozvoje Moravskoslezského kraje, s. 57, dostupný z: http://www.partnerstvi-msk.cz/zip/rea_0114a.pdf [cit. 20. 12. 2008]

²⁴⁵ <http://www.brownfieldy.cz/seznam-brownfieldu/> [cit. 3. 3. 2009]

- *Areál CEMOS Ostrava* býval také využíván pro průmyslovou činnost. Disponuje několika budovami a v současnosti je částečně využíván. Jeho rozloha je cca 173 000 m².
- *Areál Lahos Hulváky* má rozlohu 206 740 m² a je zatím pouze částečně využíván. Původně sloužil chemickému průmyslu, v současnosti je připraven k regeneraci.
- *Území bývalého odvalu Dolu Jan Šverma* bylo dlouhodobě využíváno jako skládka chemických závodů a dolu. V dnešní době zde probíhají přípravné práce pro recyklaci kontaminovaného materiálu. Rozloha tohoto území je 168 192 m².

Magistrát města Ostravy na svých internetových stránkách²⁴⁶ jmenuje další brownfields na území Ostravy. Jsou to tyto:

- **Oblast Karolina**

Tento areál bývalé koksovny má velmi výhodné umístění - nachází se v městské části Moravská Ostrava, v bezprostřední blízkosti centra města. Rozloha tohoto brownfieldu je cca 60 ha. Oblast Karolíny prošla mnohaletou dekontaminací, která byla dokončena v roce 2005.

V současné době zde začíná vyrůstat nová ostravská čtvrť, která má být propojena se stávajícím centrem města. Tato dvaatřicetihektarová oblast s názvem „Nová Karolína“ by měla pojmout nové obchodní, bytové a administrativní budovy, parkovací místa či prostory pro kulturní, sportovní i společenské vyžití. Jedná se o jeden z nejvýznamnějších developerských projektů v České republice.²⁴⁷ Celkově má „Nová Karolína“ pojmout 97 000 m² maloobchodních prostor, 67 000 m² kancelářských prostor, cca 78 000 m² bytových prostor a 3 500 parkovacích míst.²⁴⁸

²⁴⁶ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/investicni-prilezitosti/brownfield> [cit. 4. 3. 2009]

²⁴⁷ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/investicni-prilezitosti/brownfield/karolina> [cit. 4. 3. 2009], Real Estate Report, s. 5, dostupný z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podnikatelske-prostredi/Real-Estate-Report> [cit. 4. 3. 2009]

²⁴⁸ Real Estate Report, s. 7, dostupný z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podnikatelske-prostredi/Real-Estate-Report> [cit. 4. 3. 2009]

- **Dolní oblast Vítkovic**

Tato stopadesátihektarová lokalita navazuje na území brownfieldu Karolina, má tedy rovněž výhodnou polohu, a také silniční a železniční napojení.²⁴⁹ Průmyslová výroba zde byla ukončena v roce 1998, stále se zde však nacházejí průmyslové a administrativní budovy.²⁵⁰ V roce 2002 byly tyto stavby prohlášeny národní kulturní památkou.²⁵¹

V současnosti se zahajuje revitalizace tohoto území. Do roku 2015 by zde měly stát bytové jednotky, kancelářské a obchodní prostory, hotely, sportovní a relaxační plochy, vysokoškolský areál a vědecko-výzkumná pracoviště.²⁵²

- **Oblast Ostrava-Hrušov**

Tato lokalita se nachází v městské části Slezská Ostrava, v blízkosti řeky Odry, železniční trati ve směru Bohumín a Česká Třebová a nově vybudované dálnice D47. Celková rozloha tohoto území je 43 ha.²⁵³ Oblast Ostrava-Hrušov má charakter tzv. sociálního brownfieldu, tzn., že se zde neuskutečňovala průmyslová výroba, ale nacházely se zde budovy, které sloužily pro ubytování dělníků a byly mezi lety 1989 – 1997 opuštěny. Plány na využití této lokality proto upřednostňují výstavbu administrativních budov, skladů či výzkumných center před výrobními objekty.

Na oživení hrušovského brownfieldu se začalo pracovat již v letech 2000 – 2003, pak se však práce zastavily, protože představitelé města dali přednost přípravě atraktivnější průmyslové zóny na zelené louce v Hrabové. Nyní by město v regeneraci hrušovské oblasti rádo pokračovalo, je pro něj však nepřijatelné úvěrové zatížení, které by si tyto práce vyžádaly. Proto bude v tomto případě upřednostněna spolupráce veřejného a soukromého sektoru. Momentálně se tedy hledá soukromý investor pro oživení této zóny.²⁵⁴ V současnosti je oblast Ostrava-

²⁴⁹ Koncepce rozvoje dopravní infrastruktury Moravskoslezského kraje, s. 61, dostupný z: http://www.kr-t.cz/zip/dop_01_dopravnikonceptce_uplnazprava.pdf [cit. 5. 1. 2009]

²⁵⁰ <http://www.developers-to-region.cz/realitni-forum/tiskove-zpravy/clanek/558-dolni-oblast-vitkovic> [cit. 5. 3. 2009]

²⁵¹ Real Estate Report, s. 10, dostupný z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podnikatelske-prostredi/Real-Estate-Report> [cit. 4. 3. 2009]

²⁵² <http://ostravablog.cz/mesto/zpravy/dolni-oblast-vitkovic-ozije-obrim-projektem-nove-vitkovic/> [cit. 5. 3. 2009]

²⁵³ Real Estate Report, s. 6, dostupný z: <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podnikatelske-prostredi/Real-Estate-Report> [cit. 4. 3. 2009]

²⁵⁴ <http://www.developers-to-region.cz/prehled-projektu/projekt/65-ostrava-hrusov-brownfield-development-area> [cit. 5. 3. 2009]

Hrušov jediným volným větším územím v Ostravě, které může město nabídnout novým investorům.²⁵⁵

2.9.6 Poradenství a služby pro podnikatele

Ve městě Ostrava působí různé veřejnosprávní i soukromé subjekty, které poskytují poradenství a další pomoc podnikatelům. (Viz kapitola 1.3.2 Organizace na podporu podnikání a Příloha č. 1). Mezi ty nejvýznamnější subjekty působící v Ostravě patří:²⁵⁶

- ***Statutární město Ostrava***

Odbor ekonomického rozvoje podává informace o programech podpory všech úrovní, zajišťuje poradenství pro předkladatele a zpracovatele projektů nebo propaguje možnosti investování ve městě.²⁵⁷

- ***Agentura pro regionální rozvoj, a.s.***

Tato agentura byla založena v roce 1993, jako pilotní projekt Evropské unie, s cílem napomáhat při restrukturalizaci regionu Severní Morava a Slezsko. Nabízí různorodé služby pro investory, developery i veřejnost. Jedná se především o prezentace investičních příležitostí v regionu, přehled o nabídce podnikatelských nemovitostí nebo o vhodných dodavatelích, zakládá a koordinuje regionální iniciativy pro spolupráci podnikatelů, organizuje podnikatelská setkání, zabývá se také propagací kraje a informačním servisem. Jednou z nejvýznamnějších iniciativ agentury je „ClusterNet“, jejímž cílem je vytvořit a koordinovat spolupráci členů klastrů.²⁵⁸

- ***Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje***

Jedná se o zájmové uskupení právnických osob, které bylo pod jiným názvem založeno již v roce 1990. Mezi členy sdružení figurují významné místní podnikatelské subjekty, školy, poradenské organizace, regionální klastry, personální agentury, zdravotnické organizace, obce a města. Sdružení prosazuje oprávněné zájmy svých členů, pomáhá připravovat a realizovat rozvojovou strategii kraje, koordinuje nejrůznější regionální aktivity.²⁵⁹

²⁵⁵ <http://www.ceskefirmy.com/?text=clanek&id=215-ostrava-obnovuje-projekt-vyuziti-brownfield-hrusov-na-rozvoj-bude-potreba-az-800-milionu-korun> [cit. 4. 3. 2009]

²⁵⁶ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani> [cit. 5. 3. 2009]

²⁵⁷ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/smo> [cit. 5. 3. 2009]

²⁵⁸ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/arr> [cit. 5. 3. 2009], <http://www.arr.cz/cz/hlavni-cinnosti.html> [cit. 5. 3. 2009]

²⁵⁹ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/msunion> [cit. 5. 3. 2009], <http://www.msunion.cz/article.php?id=2&lng=1> [cit. 5. 3. 2009]

- ***Regionální a informační centrum - RPIC-VIP s.r.o.***

Toto centrum se zabývá podnikatelským, finančním, manažerským, organizačním, personálním a strategickým poradenstvím pro soukromý i veřejný sektor.²⁶⁰

- ***Personální agentura Specialist Service, s.r.o.***

Od roku 2004 je tato personální agentura dceřinou společností RPIC-VIP s.r.o. Zpočátku se specializovala pouze na výběr manažerů, postupně rozšířila své služby na komplexní nábor pracovníků a na personální poradenství. Agentura Specialist Service spolupracuje s manažery podniků, středními a vysokými školami, s úřady práce a dalšími agenturami v Moravskoslezském kraji.²⁶¹

- ***Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje***

Krajská hospodářská komora se angažuje v poskytování poradenských služeb podnikatelům, v organizaci vzdělávacích akcí, v navazování vztahů se zahraničními institucemi či v informačním servise ohledně profesního vzdělávání.²⁶²

- ***Vědecko-technologický park Ostrava, a.s.***

Vědecko-technologický park má sloužit jako vrcholové pracoviště pro koordinaci vědeckého a technologického výzkumu a transferu pokročilých technologií, pro podporu praktického využití výsledků výzkumu. Park spolupracuje s místními univerzitami a vědecko-výzkumnými centry.²⁶³

- ***Podnikatelské a inovační centrum - BIC Ostrava s.r.o.***

Centrum BIC Ostrava se zabývá vyhledáváním a podporou zavádění inovačních projektů, podporou vstupu MSP na zahraniční trhy, pomocí podnikatelům při získávání finanční podpory, vytváří prostředí pro vzájemnou spolupráci podniků apod. Je součástí mezinárodní sítě podnikatelských center.²⁶⁴

²⁶⁰ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/rpic-vip> [cit. 5. 3. 2009]

²⁶¹ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/specialist-service> [cit. 5. 3. 2009]

²⁶² <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/khkmsk> [cit. 5. 3. 2009]

²⁶³ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/vtpo> [cit. 5. 3. 2009]

²⁶⁴ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/bicova> [cit. 5. 3. 2009]

- **Regionální a informační centrum - RPIC Ostrava**

RPIC Ostrava poskytuje poradenské, informační, vzdělávací a konzultační služby malým a středním podnikům a jejich zaměstnancům. Pro regionální úřady práce navíc zabezpečuje rekvalifikace pracovníků.²⁶⁵

- **Klastry**²⁶⁶

V Ostravě jsou v klastrech organizována nejvýznamnější průmyslová odvětví, což výrazně usnadňuje dostupnost dodavatelů pro investory. Role klastrů je oproti jiným oblastem ČR nejvýraznější právě v Moravskoslezském kraji.²⁶⁷ (Viz Příloha č. 8).

V současné době v Ostravě a jejím blízkém okolí existuje 9 klastrů.²⁶⁸

- 1) Moravskoslezský dřevařský klastr,
- 2) Moravskoslezský strojírenský,
- 3) IT Cluster,
- 4) Moravskoslezský automobilový,
- 5) Klastr HYDROGEN,
- 6) Klastr ENVICRACK,
- 7) Stavební klastr,
- 8) Moravskoslezský klastr cestovního ruchu,
- 9) Moravskoslezský energetický klastr.

Sektorové zaměření klastrů je evidentní z jejich názvu. Klastr HYDROGEN podporuje a rozvíjí výzkumné a vývojové aktivity v oblasti vodíkových technologií, a dále všestranný rozvoj specialistů v oblastech výroby, skladování, distribuce a využití vodíku. Klastr ENVICRACK působí v sektoru obnovitelných a druhotných zdrojů energie.²⁶⁹ Většina klastrů má své sídlo na území města Ostravy, pouze Moravskoslezský dřevařský klastr a Moravskoslezský energetický klastr se nacházejí v obci Mošnov, vzdálené cca 25 km od centra Ostravy.

²⁶⁵ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/rpic> [cit. 5. 3. 2009]

²⁶⁶ Klastry jsou „geografická nebo sektorová seskupení (sdružení) vzájemně provázaných firem, specializovaných dodavatelů, poskytovatelů služeb, firem v příbuzných či vzájemně se doplňujících oborech a sdružených institucích, které spolu v rámci klastru navzájem spolupracují.“ VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha: Grada Publishing, 2008, s. 19

²⁶⁷ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/podnikatel/podpora-podnikani/klastry> [cit. 5. 3. 2009]

²⁶⁸ <http://www.arr.cz/cz/hlavni-cinnosti/klastry/klastry-v-moravskoslezskem-kraji.html> [cit. 5. 3. 2009]

²⁶⁹ http://podnikatel.kr-moravskoslezsky.cz/cz/klastry/art_22222/prumyslove-klastry.aspx [cit. 5. 3. 2009]

2.9.7 Výzkum, vývoj, inovace

Ve městě Ostrava existuje příznivé prostředí pro rozvoj inovačního podnikání.²⁷⁰
V současné době působí ve městě cca 90 inovačních firem a institucí.²⁷¹

Výzkum a vývoj hrají v rozvoji města nemalou roli. Nachází se zde poměrně kvalitní infrastruktura výzkumných a vývojových institucí. Kromě veřejných ústavů zde mají velký význam výzkumné a vývojové aktivity velkých soukromých podniků, a to převážně v oblasti těžkého průmyslu. Mezi ty nejvýznamnější výzkumné a vývojové instituce a podniky v Ostravě patří:²⁷²

- **VVUÚ, a.s.**, orientující se na výzkum vlivů škodlivých látek na životní prostředí.²⁷³
- **Fyzikálně-technický zkušební ústav, s. p.** se zabývá zkoušením, certifikací a inspekcí zařízení a ochranných systémů určených do prostředí s nebezpečím výbuchu.²⁷⁴
- **Materiálový a metalurgický výzkum, s.r.o.** se v současné době zaměřuje na výzkum a vývoj v oborech hutnictví železa, ocelářství, sekundární metalurgie, slévárenství, kování a válcování oceli.²⁷⁵
- **AVP METAL, s.r.o.** je soukromá firma působící v hutnickém průmyslu. Její výzkumná činnost se orientuje na oblast aplikace progresivních konstrukčních a nástrojových ocelí.²⁷⁶
- **Vítkovice - výzkum a vývoj - technické aplikace, a.s.** je soukromá společnost zabývající se výzkumnou a vývojovou činností v oblasti průmyslové výroby hutních produktů.²⁷⁷
- **Český svářečský ústav, s.r.o.** zajišťuje výzkum a vývoj v oblasti svařování.²⁷⁸

²⁷⁰ <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/podnikatel/FL%2007-2008%20CZ.pdf>, s. 43 [cit. 6. 3. 2009]

²⁷¹ <http://www.techprofil.cz/find.asp?action=SubjectsByCounty&ID=3807&SearchBy=Okres+Ostrava%2Dm%ECsto; http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/podnikatel/FL%2007-2008%20CZ.pdf>, s. 44 [cit. 6. 3. 2009]

²⁷² <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/podnikatel/FL%2007-2008%20CZ.pdf>, s. 43 [cit. 6. 3. 2009]

²⁷³ <http://www.firmy.cz/detail/165355-vvu-ostava-radvanice.html> [cit. 6. 3. 2009]

²⁷⁴ <http://www.ftzu.cz/cz> [cit. 6. 3. 2009]

²⁷⁵ <http://www.vitkovice-vyzkum.cz/> [cit. 6. 3. 2009]

²⁷⁶ <http://www.firmy.cz/detail/146932-avp-metal-ostava-slezska-ostava.html> [cit. 6. 3. 2009]

²⁷⁷ <http://www.vitkovice.net/> [cit. 6. 3. 2009]

²⁷⁸ http://www.csuostrava.eu/01_a-o-spolecnosti.htm [cit. 6. 3. 2009]

- **Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka** je veřejnou institucí, která zkoumá stav, užívání a změny vodních ekosystémů a jejich vazby v krajině, související environmentální rizika či hospodaření s odpady a obaly.²⁷⁹
- **Ústav geoniky Akademie věd ČR Ostrava** je zaměřen na výzkum materiálů a procesů zemské kůry a jejich vlivů na okolní prostředí.²⁸⁰
- **ForSteel, s.r.o.** je výzkumný ústav zaměřený na oblast metalurgie a materiálového inženýrství.²⁸¹

Mezi významné prvky výzkumu a vývoje patří také vědecké zázemí na místních univerzitách, a to především na Ostravské univerzitě a na Vysoké škole Báňské.

Ostravská univerzita má dva vědecké ústavy:²⁸²

- **Ústav pro výzkum a aplikace fuzzy modelování**, který se zaměřuje na rozvoj speciálních matematických metod,
- **Evropský výzkumný institut sociální práce**, který má za úkol podporovat odborný růst vědeckých pracovníků z řad studentů a akademických pracovníků. Institut dále nabízí rozvoj dovedností a vědomostí manažerů a sociálních pracovníků v Evropě.

Při Vysoké škole Báňské působí vícero vědecko-technologických center. Ty mají obecně za cíl transfer technologií z vědecké do komerční sféry, komercializaci výsledků výzkumu a vývoje, podporu vzniku nových technologií a inovačních strategií a spolupráci se soukromým sektorem při inovaci a produktů a technologických procesů.²⁸³ Konkrétně se pak jedná o:

- **Centrum pokročilých inovačních technologií (CPIT)**, které se specializuje na rozvoj těchto oborů: nanotechnologie, mechatronika, nové materiály a technologie jejich výroby, environmentální technologie, informační a komunikační technologie, technologie energetiky a pokročilé stavební technologie. Centrum pokročilých inovačních technologií koordinuje činnost **Regionálního centra transferu technologií**, které usnadňuje transfer poznatků a potřeb výzkumu a vývoje. Navíc

²⁷⁹ http://www.vuv.cz/index.php?option=com_content&task=view&id=54&Itemid=77 [cit. 6. 3. 2009]

²⁸⁰ <http://www.ugn.cas.cz/index.php?l=cz&p=about/about.php> [cit. 6. 3. 2009]

²⁸¹ <http://www.firmy.cz/detail/618944-forsteel-ostava-pustkovec.html> [cit. 6. 3. 2009]

²⁸² <http://www.osu.cz/index.php?kategorie=55> [cit. 7. 3. 2009]

²⁸³ <http://www.vsb.cz/okruhy/veda-vyzkum/vt-organizace> [cit. 7. 3. 2009]

také provozuje *Podnikatelský inkubátor CPIT* podporující vznik a rozvoj inovačních firem.²⁸⁴

- *Geologický pavilon prof. F. Pošepného*
- *Laboratoř sypkých hmot*, kde se studují procesy sypkých hmot.²⁸⁵
- *Ústav modelování a řízení tvářecích procesů*, zabývající se simulací tvářecích procesů na zařízeních podobných těm provozním.²⁸⁶
- *Výzkumné energetické centrum* se zaměřuje na výzkum a vývoj v oblasti modernizace zařízení, efektivní energetiky a jejich environmentálních jevů. Specializuje se především na oblast spalování a zplyňování tuhých paliv.²⁸⁷
- *Centrum transferu technologií* má za cíl převádění poznatků a zkušeností z teoretického a aplikovaného výzkumu do oblasti praktického využití.²⁸⁸
- *Hvězdárna a planetárium Johanna Palisy v Ostravě*
- *Superpočítačové centrum* poskytuje výpočetní prostředí a zdroje pro náročné výpočty pro potřeby výuky, vědy a výzkumu.²⁸⁹
- *Centrum nanotechnologií*
- *Centrum environmentálních technologií* se orientuje na výzkum v oblasti ochrany životního prostředí.²⁹⁰

Výzkumem a vývojem se zabývají také některé poradenské podnikatelské instituce, např. *BIC Ostrava*. Jeho *vývojové centrum* vzniklo v roce 2000 s cílem nabídnout malým a středním firmám v regionu, které nedisponují vlastní výzkumnou základnou, uskutečnění jejich vědecko-

²⁸⁴ <http://www.cpit.vsb.cz/oblasti/o-nas/cpit> [cit. 7. 3. 2009]

²⁸⁵ <http://www.lsh.vsb.cz/> [cit. 7. 3. 2009]

²⁸⁶ <http://fmml10.vsb.cz/model/czech/charakteristika.htm> [cit. 7. 3. 2009]

²⁸⁷ <http://vec.vsb.cz/cs/profil.htm> [cit. 7. 3. 2009]

²⁸⁸ <http://www.vsb.cz/utvary/ctt> [cit. 7. 3. 2009]

²⁸⁹ <http://spc.vsb.cz/portal/cz/about/index.php> [cit. 7. 3. 2009]

²⁹⁰ <http://www.cet.vsb.cz/oblasti/o-centru/> [cit. 7. 3. 2009]

výzkumných projektů v těchto prostorech.²⁹¹ *Centrum transferu technologií BIC Ostrava* zase přispívá k snadnému mezinárodnímu transferu technologií.²⁹²

Nesmíme však opomenout ani význam místních podnikatelských inkubátorů a vědecko-technologického parku.

Vědecko-technologický park Ostrava se nachází v bezprostřední blízkosti Vysoké školy Báňské. Cílem jeho existence je systematické vytváření podmínek pro realizaci a rozvoj inovačního podnikání a transferu technologií mezi technologickým výzkumem a průmyslovou praxí. (Viz kapitola č. 1.3.2 Organizace na podporu podnikání). Vědecko-technologický park pak provozuje *Technologický inkubátor*, který nabízí své služby za určitých podmínek jak začínajícím, tak i zavedeným firmám. Jeho cílem je iniciovat vznik technologicky orientovaných a inovačních firem, usnadnit podnikatelům „rozjezd“ jejich podnikatelských aktivit, přilákat do regionu nové technologie či podpořit vznik kvalifikovaných pracovních míst.²⁹³ Novým projektem Vědecko-technologického parku je založení tzv. „*Idea inkubátoru*“. Jeho zvláštností je, že zájemce s originálním nápadem může využívat služeb tohoto inkubátoru již před zformulováním svého podnikatelského plánu. Slouží především pro krátkodobé vyzkoušení potenciálu nápadu zájemce. V případě jeho osvědčení se nápad rozvíjí v klasickém technologickém inkubátoru.²⁹⁴ Jiným projektem ostravského Vědecko-technologického parku je spuštění internetových stránek *www.inovacni-portal.cz*, které informují odborníky i širokou veřejnost o oblasti inovací.²⁹⁵

Dalším inkubátorem je *Podnikatelský inkubátor VŠB-TU Ostrava*, který se nachází v areálu Vysoké školy Báňské. Je přístupný začínajícím podnikatelům a inovačním společnostem. Jeho součástí je již zmíněné Regionální centrum transferu technologií.²⁹⁶

Také BIC Ostrava provozuje *podnikatelský inkubátor*, který má napomáhat rozvoji firem a posílení jejich konkurenceschopnosti.²⁹⁷

²⁹¹ http://www.bicova.cz/index.php?lang=cz&pg=vyvojove_centrum [cit. 7. 3. 2009]

²⁹² <http://www.bicova.cz/index.php?lang=cz&pg=transfer> [cit. 7. 3. 2009]

²⁹³ <http://www.vtpo.cz/inkubatory/technologicky-inkubator-8/> [cit. 7. 3. 2009]

²⁹⁴ <http://www.vtpo.cz/inkubatory/idea-inkubator-7/> [cit. 7. 3. 2009]

²⁹⁵ <http://www.vtpo.cz/projekty/inovacni-portal-3/> [cit. 7. 3. 2009]

²⁹⁶ <http://pi.cpit.vsb.cz/> [cit. 7. 3. 2009]

²⁹⁷ http://www.bicova.cz/index.php?lang=cz&pg=delame_nabizime [cit. 7. 3. 2009]

2.9.8 Hodnocení (rating) města

Rating je mezinárodní nástroj hodnocení bonity firem, států či měst především pro účely posouzení jejich důvěryhodnosti, resp. úvěruschopnosti.²⁹⁸ „Rating státu (tzv. *sovereign rating*) deklaruje rizikovost podnikání v zemi pro zahraniční firmy a rovněž oceňuje ekonomickou schopnost státu dodržet vydané závazky.“²⁹⁹

Město Ostrava bylo v roce 2007 hodnoceno dvěma mezinárodními agenturami. Jejich závěry jsou následující:³⁰⁰

a) Hodnocení podle agentury *Moody's Investors Service*: **A2**

Tento stupeň ohodnocení města zařazuje Ostravu na vyšší střední úroveň, tzn., že má adekvátní předpoklady pro splnění svých povinností. (Viz ratingová stupnice v Příloze č. 9). Při okomentování hodnocení byly agenturou zdůrazněny následující silné a slabé stránky města:

- velmi dobré provozní hospodaření,
- silná finanční pozice,
- udržitelná úroveň zadluženosti bez čerpání nových dluhů od roku 2005,
- omezená flexibilita na straně příjmů a rigidita provozních výdajů,
- přetrvávající vysoké potřeby investic do infrastruktury.

b) Hodnocení podle agentury *Standard & Poor's*: **A-**

Toto hodnocení přisuzuje městu vysokou schopnost splatit úroky a jistinu. (Viz ratingová stupnice v Příloze č. 9). Společnost *Standard & Poor's* upozornila na následující slabé a silné stránky města Ostravy:

- středně velké zadlužení,
- dobrá provozní výkonnost,
- očekávaný příliv investic,
- omezená možnost příjmů, stejně jako tomu je u všech měst v České republice,
- stále vysoká, i když klesající nezaměstnanost,
- zaměření na těžký průmysl.

²⁹⁸RATING X SCORING - podklad pro zpracování defaultních studií a pro rozhodování investorů, přístupný z: <http://webhosting.vse.cz/ekisl/prace/Vins.pdf> [cit. 8. 3. 2009]

²⁹⁹<http://www.cekia.cz/?idf=ranking#h3-5> [cit. 8. 3. 2009]

³⁰⁰<http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/lang/cs/ostrava/podnikatel/podnikatelske-prostredi/rating;jsessionid=EA188CA1155E2101637161FCF0AEC47A> [cit. 8. 3. 2009]

Statutární město Ostrava získalo velmi kladné hodnocení také v odborné studii „MasterCard česká centra rozvoje“, jejímž cílem byla porovnání a definice strategického postavení měst a krajů v české ekonomice a určení jejich slabých a silných míst. Autorem tohoto projektu je americká společnost *MasterCard International*, která organizuje podobné žebříčky a studie také ve světovém měřítku. Města byla vzájemně porovnávána pomocí 6 kategorií - intervence veřejného sektoru, ekonomická stabilita, investiční atraktivita, finanční toky, business centra, technologická vyspělost a kvalita života - složených z více než 40 indikátorů.³⁰¹ Ostrava celkově zaujala 3. místo za Prahou a Brnem, avšak s jen minimální ztrátou na druhé místo. Proto autoři studie tento výsledek okomentovali vyjádřením, že město Ostrava má ekonomický potenciál předstihnout Brno a stát se druhým nejvýznamnějším městem v české ekonomice.³⁰²

2.9.9 Bariéry podnikání

Základním zdrojem informací pro tuto kapitolu je sociologický průzkum, provedený v roce 2006 Vysokou školou podnikání, a.s. v Ostravě. Účastnilo se jej 70 firem, převážně malých a středních, bez drobných podnikatelů. Výsledkem tohoto průzkumu byla identifikace bariér podnikání ve městě Ostrava. Jako tři nejvýznamnější bariéry označily oslovené podniky tyto:³⁰³

- byrokratická a administrativní zátěž podnikatelů,
- domácí či zahraniční konkurence,
- komunikace a spolupráce s úřady a orgány města.

První zmíněná bariéra, *byrokratická a administrativní zátěž*, patří mezi celorepublikové problémy. (Viz kapitola č. 1.4 Bariéry podnikání). Vláda ČR si je této bariéry vědoma, proto zavádí opatření, která by měla administrativní a byrokratickou zátěž podnikatelů snížit. Jedná se například o novelu živnostenského zákona, která umožňuje ohlášení či změnu živnosti přes internet, pro podnikání ve více oborech bude živnostníkům stačit pouze jeden výpis z rejstříku trestů apod. Zrušila se také příslušnost živnostenských úřadů, tzn., že podávat žádosti, ohlašovat živnosti i plnit oznamovací povinnost je od poloviny roku 2008 možné na kterémkoli

³⁰¹ <http://www.centrarozvoje.cz/> [cit. 8. 3. 2009]

³⁰² <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/o-meste/aktualita/master-card-potencial>

³⁰³ Bariéry růstu podniků, s. 7, dostupný z:

http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/bariery-rustu-zprava.pdf [cit. 11. 12. 2008]

živnostenském úřadě v ČR.³⁰⁴ Mezi další opatření státu patří také úbytek statistických formulářů, které budou muset firmy vyplňovat, či výrazné zlevnění technických norem.³⁰⁵

Další důležitou bariérou rozvoje je pro ostravské podniky *konkurence ze strany zahraničních i domácích firem*. Tento problém je typický především pro malé a střední firmy, které mohou jen těžko konkurovat velkým podnikům. (Viz kapitola č. 1.1.3 Malé a střední podniky). Jejich situace se navíc ještě zhoršila s volným pohybem zboží, služeb, osob a kapitálu. Handicap malých a středních firem se snaží napravit četné podpory poskytované ze státních prostředků či z fondů EU.

Špatná komunikace a spolupráce s úřady a orgány města byla ohodnocena jako třetí nejvýznamnější bariéra rozvoje místních firem. Ostravské podniky si nejvíce stěžovaly na špatnou spolupráci s Městskou policií a se Stavebním úřadem.³⁰⁶ Tento problém se představitelé města Ostravy snaží alespoň zčásti řešit tak, že mezi nabízené investiční pobídky zařadili také pomoc s vyřizováním formalit stavebního povolení.³⁰⁷

2.10 Kvalita života, životní prostředí

Přít.azlivost města Ostravy ovlivňuje také to, jak se zde místním občanům žije. V následujících odstavcích si přiblížíme stav zdravotnických a sociálních služeb, možnosti využití volného času, bydlení, bezpečnosti a životního prostředí ve městě.

2.9.10 Zdravotnické služby

Občanům Ostravy je dobře dostupná ambulantní i lůžková zdravotnická péče. Nachází se zde také některé specializované zdravotnické pracoviště na špičkové úrovni. Zdravotnické služby

³⁰⁴ <http://ipodnikatel.cz/novela-zivnostenskeho-zakona-schvalena.html> [cit. 9. 3. 2009]

³⁰⁵ http://ekonomika.ihned.cz/c4-10149600-30729850-001000_d-vlada-schvalila-dalsi-snizovani-administrativni-zateze-podnikatelu [cit. 9. 3. 2009]

³⁰⁶ Bariéry růstu podniků, s. 14, dostupný z:

http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/bariery-rustu-zprava.pdf [cit. 11. 12. 2008]; porovnejte s výsledky marketingového výzkumu viz kapitola 3.2.1 Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření

³⁰⁷ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/op/preview/cache/offonce/ostrava/podnikatel/pobidky-pro-investory/pobidky-mesta-ostravy> [cit. 9. 3. 2009]

zajišťuje město Ostrava ve spolupráci s jednotlivými městskými obvody, s nestátními neziskovými organizacemi i s fyzickými osobami.³⁰⁸

Pro širokou veřejnost jsou ve městě k dispozici 3 nemocnice, s celkovou kapacitou cca 3200 lůžek:³⁰⁹

- Fakultní nemocnice s poliklinikou Ostrava, zřízena Ministerstvem zdravotnictví,
- Městská nemocnice Ostrava, přísp. org., zřízena statutárním městem Ostrava,
- Vítkovická nemocnice, a.s., v soukromém vlastnictví.

Další zdravotnické služby zajišťují 3 ambulantní zařízení, 13 sdružených ambulantních zařízení, 1 léčebna pro dlouhodobě nemocné, 3 další nespecifikovaná lůžková zařízení, 213 ordinací praktických lékařů, 245 ordinací stomatologů a gynekologů, 272 ordinací jiných specialistů, 150 dalších nespecifikovaných samostatných zdravotnických zařízení, 93 zařízení lékařské péče, 1 dětské zařízení, 6 středisek záchranné služby a rychlé zdravotnické pomoci, 1 okresní zdravotní ústav a 1 transfuzní stanice.³¹⁰

Jako slabá stránka zdravotnických služeb v Ostravě se projevuje nedostatečná kapacita následné zdravotní péče a nedostatek zařízení a specialistů působících v oblasti civilizačních chorob. Obecně se pak ve městě projevuje nedostatek odborného zdravotnického personálu.

2.9.11 Sociální služby

Na území města se nachází více než 100 zařízení poskytujících sociální služby. Téměř 60% těchto zařízení nabízejí ambulantní péči, asi 42% jich poskytuje terénní služby, v necelých 37% sociálních zařízení mohou občané pobývat. Obvykle bývají zmíněné typy sociálních služeb poskytovány kombinovaně.³¹¹

V Ostravě jsou veřejnosti k dispozici všechny existující typy sociálních služeb (Viz Příloha č. 10). Nejvíce jsou ve městě zastoupeny sociální poradny a centra denních služeb.

³⁰⁸ Profil města Ostravy, s. 132, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³⁰⁹ Profil města Ostravy, s. 132, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³¹⁰ zdroj: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821#pozn2

³¹¹ Profil města Ostravy, s. 134, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Naopak minimálně zde působí pracoviště rané péče, terapeutické komunity, domy na půl cesty, sociálně terapeutické dílny, noclehárny, chráněné bydlení a týdenní stacionáře.³¹²

Oblast sociálních služeb bude v Ostravě, vzhledem k místnímu demografickému vývoji, stále nabývat na významu. Statutární město podporuje rozvoj tohoto sektoru například realizací vzdělávacího projektu „Zvyšování kvality sociálních služeb na území statutárního města Ostravy“, který byl zahájen v květnu 2006. Mohou se jej účastnit jak odborníci ze sociální oblasti, tak i představitelé místní veřejné správy.³¹³

2.9.12 Volný čas

Ve městě existuje kvalitní kulturní i sportovní zázemí.

Co se týče kulturních služeb, jejich nabídka pokrývá všechny hlavní oblasti kultury. Ceněna je zde především divadelní scéna. Mezi nejznámější divadla v Ostravě patří Divadlo Antonína Dvořáka a Divadlo Jiřího Myrona, obě fungující pod záštitou Národního divadla moravskoslezského. Zaměřují se na baletní, operní, operetní a činoherní představení. Divadlo Petra Bezruče a Komorní scéna Aréna jsou činoherní soubory. Nejen pro děti zde působí Divadlo loutek Ostrava. Kromě profesionálních scén zde existuje také několik amatérských souborů.³¹⁴

Na území města působí 27 veřejných knihoven, 5 kin, 1 multikino, 8 muzeí, 6 divadel, 57 galerií, 91 dalších nespécifikovaných kulturních zařízení, 19 středisek pro volný čas dětí a mládeže a 1 zoologická zahrada.³¹⁵ Na ostravské hudební scéně dominuje mezinárodně uznávané těleso Janáčkova filharmonie Ostrava. Pro místní občany, návštěvníky z širokého okolí, tuzemské i zahraniční návštěvníky města má velký význam známá zábavní čtvrť nazývaná „Stodolní ulice“, kde se nachází mnoho různě zaměřených restaurací, klubů a barů. Mezi slabá

³¹² Profil města Ostravy, s. 134 - 135, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³¹³ Profil města Ostravy, s. 136, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³¹⁴ Profil města Ostravy, s. 140, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³¹⁵ http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821#pozn2 [cit. 9. 3. 2009]

místa místních kulturních akcí patří jejich specializace především na občany města a nejbližšího okolí a na úzké publikum.³¹⁶

V oblasti sportu je široké veřejnosti ve městě k dispozici 163 hřišť, 19 stadionů, 131 tělocvičen, 13 bazénů a koupališť nebo 68 dalších nespecifikovaných tělovýchovných zařízení.³¹⁷ Na území města Ostravy i v jeho blízkém okolí existuje dobré zázemí pro různé druhy letních i zimních sportů (sjezdové lyžování, golf, bruslení, vodní lyžování, hokej, fotbal atd.). Působí zde několik sportovních oddílů vrcholové úrovně (např. fotbalový klub FC Baník Ostrava, hokejový klub HC Vítkovice Steel, florbalový klub FC Pepino Ostrava nebo baseballový klub Arrows Ostrava).³¹⁸

Statutární město Ostrava se čím dál více angažuje v organizování celorepublikových a mezinárodních kulturních a sportovních akcí, což zvyšuje význam místní tzv. event turistiky a zlepšuje image a propagaci města. Za všechny jmenuji hudební festivaly „Colours of Ostrava“ a „Janáčkův máj Ostrava“, atletický mítink „Zlatá Tretra“ či tenisový turnaj „Davis Cup“.

2.9.13 Bydlení³¹⁹

Velikostní skladba bytů ve městě je podobná celorepublikové úrovni. Technické vybavení ostravských bytů je poměrně dobré. V poslední době se zde zvyšuje poptávka po kvalitním a nadstandardním bydlení. K 31. 12. 2007 mělo město ve vlastnictví 18 375 bytů, což je oproti roku 1991 o více než 27 000 bytů méně. Tento stav je důsledkem jednak fyzického úbytku bytů a jednak prodeje bytů do osobního vlastnictví.

Demografický vývoj ve městě se odráží a v budoucnu se bude odrážet ještě výrazněji na požadavcích na bytový fond Ostravy. V současnosti je zde nedostatek bytů pro starší občany, pro absolventy škol a pro zdravotně postižené osoby. Nachází se zde celkem 109 bytů zvláštního určení, z toho 60 jich je v běžných bytových domech a 49 v domech s pečovatelskou službou.

³¹⁶http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=554821#pozn2 [cit. 10. 3. 2009]

³¹⁷ <http://mesta.turistik.cz/ostrava.htm> [cit. 10. 3. 2009], <http://vdb.czso.cz/xml/mos.html>, obec Ostrava [cit. 10. 3. 2009]

³¹⁸ Profil města Ostravy, s. 143 - 146, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³¹⁹ Profil města Ostravy, s. 148 – 150, s. 152, dostupný z: [http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

V Ostravě se projevuje dlouhodobý trend růstu cen bytů i tržního nájemného. Častěji se prodávají větší byty, ty menší jsou častěji pronajímány. V porovnání s jinými většími městy ČR (Brnem, Plzní, Pardubicemi, Hradcem Králové, Olomoucí) je průměrná cena bytů v Ostravě nejnižší.

V současné době se ve městě začaly ve větším množství realizovat projekty výstavby nových moderních bytů a domů různých velikostí a cenových kategorií.

2.9.14 Bezpečnost³²⁰

Město Ostrava patří v rámci ČR k územím s nejvyšší mírou kriminality. Především vysoká nezaměstnanost zde způsobuje sociopatologické jevy, které se nejsilněji projevují v panelové sídlištní zástavbě. Mezi nejčastějšími trestními činy na území Ostravy figurují prosté krádeže (51%) a krádeže vloupáním (12%).

2.9.15 Životní prostředí

Různé oblasti životního prostředí Ostravy jsou ohrožovány různými faktory. Ty nejzávažnější místní problémy si v této kapitole přiblížíme.

Celková délka vodních toků na území města činí 320 km, je pro ně však charakteristická malá vodnost a rozkolísanost průtoků během roku. Tyto jevy mají spolu s velkou hustotou osídlení Ostravy a místní průmyslovou činností vliv na kvalitu vod. Převážná většina významnějších toků, kterými jsou Odra, Ostravice, Lučina, Opava a Porubka, spadá do kvalitativní kategorie III, tzn. znečištěná voda.³²¹ Podzemní vody jsou zdrojem pitné vody z 30 – 35%. Jejich kvalita je však snížena díky dlouhodobému vlivu průmyslových zdrojů kontaminace, skládek, úniku látek z kanalizací, uvolňování plynů z odvalů apod.³²²

³²⁰ Profil města Ostravy, s. 153, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³²¹ Profil města Ostravy, s. 161 - 162, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³²² Profil města Ostravy, s. 163, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

Co se týče protipovodňových opatření, na území města stále existuje mnoho lokalit, které jsou ohroženy již „pětiletou vodou“ (např. části obvodů Svinov, Poruba, Martinov). Také další oblasti jsou chráněny nedostatečně, jedná se například o část území v obvodech Koblov, Antošovice nebo Hrabová.

V současné době tvoří zemědělská půda 40% celkové plošné výměry města. Tento stav se však neustále snižuje, z důvodu záboru půdy pro výstavbu. Cílem města týkající se této oblasti je zamezit dalšímu výraznému záboru zemědělské půdy a údržba té stávající.³²³

Pokud se jedná o situaci místních lesních porostů, jejich plocha zaujímá 11% celkové rozlohy města. Jsou zde zastoupeny všechny kategorie lesů, tzn. lesy hospodářské, ochranné i zvláštního určení. Z hlediska imisního znečištění je většina lesů zařazena do kategorií B a C, přičemž kategorie A je pásmem nejvyššího ohrožení a kategorie D vykazuje nejnižší znečištění. Kvalitu lesních porostů snižuje také přemnožení škůdců, houbové choroby, nepříznivé klimatické výkyvy či těžba lesa.³²⁴

V důsledku ukončení těžby uhlí v Ostravě, spojené s ukončením odvětrávání důlních prostor, zde vyvstal problém nekontrolovatelného výstupu důlních plynů na povrch. Nejnebezpečnější složkou těchto plynů je metan, který tvoří ve směsi se vzduchem výbušnou směs. Tento jev nejvíce postihuje městské části Slezská Ostrava, Muglinov a Petřkovice. Výstupem důlních plynů je však v různé míře ohroženo 52% území města. Metan se však může šířit na delší vzdálenosti prostřednictvím podpovrchových inženýrských sítí, tudíž ani zbylé oblasti města nejsou z tohoto pohledu úplně bezpečná.³²⁵

Dalším problémem města je vystavení až 11% obyvatel Ostravy celodennímu nadlimitnímu hluku. Jeho zdrojem je z převážné části (85 – 90%) silniční doprava. Jak prokázaly

³²³ Profil města Ostravy, s. 165 - 166, dostupný z:
[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³²⁴ Profil města Ostravy, s. 166 - 167, dostupný z:
[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³²⁵ Profil města Ostravy, s. 170 - 171, dostupný z:
[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

lékařské výzkumy, hluchost prostředí způsobuje nárůst výskytu civilizačních chorob obyvatel a jiných zdravotních obtíží.³²⁶

Vzhledem k tomu, že bylo hospodářství města dlouhodobě zaměřeno na těžký průmysl a že zde probíhal proces jeho restrukturalizace, zůstalo po této činnosti množství tzv. starých zátěží. Jsou to lokality se znečištěním horninového prostředí, půdy a podzemních vod, které byly způsobeny úniky škodlivých látek především z průmyslových aktivit místních podniků. (Viz Brownfields, kapitola 2.9.5 Podnikatelská infrastruktura). Tyto lokality ohrožují životní prostředí, ekosystémy i zdraví obyvatel. Ve městě existují snahy o regeneraci těchto území, avšak úplná eliminace starých zátěží je extrémně finančně náročná. Sanace velké části lokalit probíhá a bude probíhat pod záštitou programu Fondu národního majetku ČR. Problematičnost brownfields ještě zhoršuje omezené legislativní a systémové možnosti tlaku na soukromé vlastníky těchto oblastí, aby je sanovali, revitalizovali a opět začlenili do funkčního organismu města.³²⁷

Kromě již nefungujících lokalit životní prostředí Ostravy znečišťují také průmyslové podniky v provozu. Jedná se například o Vítkovice, a.s., BorsodChem Mchz, s.r.o. nebo OKD, OKK, a.s., koksovna Jan Šverma. Všechny zmíněné podniky potenciálně ohrožují vodní zdroj Nová Ves a kontaminují své okolí.³²⁸

Jinou zátěží po průmyslových aktivitách ve městě jsou odvaly důlní hlušiny, které jsou pozůstatkem těžby černého uhlí. Na území města se jich nachází cca 50. Problémové jsou především hořící odvaly, ze kterých se uvolňují sírany do podzemních vod.³²⁹

V Ostravě existuje množství skládek různých průmyslových odpadů, které nejsou dostatečně zajištěny. Představují tak riziko znečištění vodních toků. Patří mezi ně například

³²⁶ Profil města Ostravy, s. 172 - 173, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³²⁷ Profil města Ostravy, s. 175 - 177, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³²⁸ Profil města Ostravy, s. 174 - 175, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³²⁹ Profil města Ostravy, s. 177, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbordokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

laguny odpadních olejů a dalších odpadů bývalé rafinérie Ostramo - Vlček a spol. nebo skládka odpadů z podniku Vítkovice Holding, a.s. v pískovně Zábřeh.³³⁰

Hlavně prašností ohrožují místní životní prostředí odkaliště, které na území města zaujímají přibližně 150 ha. Sanace nejproblémovějších lokalit je financována z prostředků Fondu národního majetku ČR.³³¹

Dalším problémem životního prostředí v Ostravě je jeho znečištěné ovzduší. Nejvýznamnějšími zdroji znečištění jsou velké průmyslové podniky, především ArcelorMittal Ostrava, a.s. a Evraz Vítkovice Steel, a.s. Škodlivými látkami, které nejvíce zhoršují kvalitu místního ovzduší jsou polévatý prach, polycyklické aromatické uhlovodíky a arzen. Všechny tyto látky jsou karcinogenní, mají nepříznivý vliv na lidský organismus. Stále významněji roste také negativní vliv automobilové dopravy na životní prostředí, která zvyšuje přítomnost oxidu dusíku, oxidu uhelnatého nebo prachu v ovzduší. Vzhledem k pokračujícímu nárůstu automobilové dopravy se předpokládá další zhoršování této situace.³³²

Ke zlepšování této nepříznivé situace životního prostředí v Ostravě napomáhá mnoho projektů a aktivit státu, města a nejrůznějších podniků, organizací a institucí. Mezi ně patří environmentální vzdělávání na školách, provoz ekologického informačního centra, soutěže a kampaně v oblasti ochrany životního prostředí.³³³

2.10 Cestovní ruch³³⁴

Průmyslová tradice Ostravy se projevuje také v cestovním ruchu města. Existuje zde vícero technických památek, z nichž nejvýznamnější jsou Hornické muzeum OKD, národní kulturní památka „Důl Hlubina a vysoké pece a koksovna Vítkovických železáren“ (tzv. Dolní oblast Vítkovic) nebo národní kulturní památka Důl Michal.

³³⁰ Profil města Ostravy, s. 178 - 179, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³³¹ Profil města Ostravy, s. 179 - 180, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³³² Profil města Ostravy, s. 181 - 191, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³³³ Profil města Ostravy, s. 194 - 198, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³³⁴ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostava/ostava/turista/turisticke-atraktivty> [cit. 10. 3. 2009]

Hvězdárna a planetárium Johanna Palisy nabízí návštěvníkům jak pozorování hvězdné oblohy, tak také přednášky či pořady s astronomickou tematikou. Široká veřejnost jistě ocení městskou zoologickou zahradu s více než 300 druhy zvířat. Mezi historické památky Ostravy patří Slezkoostravský hrad ze 13. století. V jeho areálu se nacházejí expozice o historii hradu a města a o útrpném právu, muzeum čarodějnic, galerie či akvárium se sladkovodními rybami. Dalším lákadlem pro malé i velké je areál Miniuni, kde se nacházejí zmenšené modely známých evropských staveb a 7 divů světa. Nalezneme zde například Eifelovu věž, Šikmou věž v Pise, Big Ben apod. Dominantou města je 86 m vysoká vyhlídková věž Nové radnice, díky níž se ostravská radnice stala nejvyšší v celé ČR.³³⁵ Město disponuje také několika muzei, z nichž nejzajímavější jsou Pivovarské muzeum, Hasičské muzeum či Muzeum ceter. Mezi ostravskými církevními památkami vyniká novorenesanční Katedrála Božského Spasitele, druhý největší chrám na Moravě a ve Slezsku. Prakticky nejznámějším cílem turistů je zábavní čtvrť „Stodolní ulice“, kde je situován největší počet zábavních podniků (cca 70) na tak malé ploše.

Město Ostrava disponuje také přírodními turistickými zajímavostmi. Na území města zasahuje Chráněná krajinná oblast Poodří³³⁶, nalezneme zde čtyři přírodní rezervace (Polanský les, Přemyšov, Rezavka, Štěpán)³³⁷ a stejný počet přírodních památek (Kunčický bludný balvan, Porubský bludný balvan, Rovinské balvany, Turkov).³³⁸ Mezi místní národní přírodní památky patří Polanská niva a také Landek, který je navíc významnou archeologickou, geologickou, historickou a hornickou lokalitou.³³⁹ Ostravským unikátem je zalesněná halda Ema, která ve svém nitru neustále hoří. Tepelnými a chemickými procesy zde vznikají nové nerosty (např. porcelanity a jaspisy).³⁴⁰

Ani lázeňská turistika není městu cizí, nacházejí se zde totiž lázně Sanatoria Klimkovice, které léčí především problémy pohybového ústrojí, neurologické, gynekologické a cévní onemocnění.³⁴¹

Město Ostrava slouží také jako výchozí bod pro výlety do jejího okolí. Nedaleká pohoří Moravskoslezské Beskydy a Jeseníky nabízejí vyžití v letním i zimním období, milovníci historických památek mohou navštívit hrady a zámky (např. Hukvaldy, Hradec nad Moravicí,

³³⁵ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/op/preview/ostrava/turista/turisticke-atraktivita/rozhledny> [cit. 10. 3. 2009]

³³⁶ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/jitrocel/pid/4431> [cit. 10. 3. 2009]

³³⁷ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/jitrocel/pid/5326> [cit. 10. 3. 2009]

³³⁸ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/cache/offonce/ostrava/jitrocel/pid/5296> [cit. 10. 3. 2009]

³³⁹ <http://www.ostrava.cz/jahia/Jahia/site/ostrava/ostrava/jitrocel/pid/4446> [cit. 10. 3. 2009];

<http://www.ostravainfo.cz/pruvodce.php?oid=23&menu=2&lang=1> [cit. 10. 3. 2009]

³⁴⁰ <http://www.ostravainfo.cz/pruvodce.php?oid=23&menu=2&lang=1> [cit. 10. 3. 2009]

³⁴¹ <http://www.sanatoria-klimkovice.cz/> [cit. 10. 3. 2009]

Raduň, Kravaře), různě zaměřená muzea (Petřvald, Tatra Kopřivnice, Valašské muzeum v přírodě) a další atraktivita (Lázně Darkov, Arboretum Nový Dvůr, Areál čs. opevnění Hlučín-Darkovičky).³⁴²

Jednou z překážek rozvoje cestovního ruchu ve městě je malý počet a kapacita ubytovacích zařízení. V ostravském okrese existuje pouhých 30 hromadných ubytovacích zařízení s 2 124 lůžky. V porovnání s brněnským a plzeňským okresem v této oblasti ostravský region zaostává. Brno nabízí o více než 6700 lůžek více, dokonce i plzeňský okres vykazuje o více než 500 lůžek více než okres Ostrava-město.³⁴³

³⁴² Profil města Ostravy, s. 92, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

³⁴³ Profil města Ostravy, s. 90, dostupný z:

[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_odbor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf) [cit. 3. 1. 2009]

3 Analýza podnikatelského prostředí

Tato kapitola patří mezi praktické části mé diplomové práce. Budu se v ní zabývat analýzou podnikatelského prostředí ve městě Ostrava formou SWOT analýzy jednotlivých oblastí, a dále vyhodnocením provedeného marketingového výzkumu.

3.1 SWOT analýzy jednotlivých oblastí

Tyto analýzy shrnují mé poznatky o vnějších a vnitřních podmínkách jednotlivých oblastí podnikatelského prostředí v Ostravě. „Příležitosti“ jsou definovány obecněji, aby mohly být v kapitole 4 (Vlastní návrhy a doporučení) konkretizovány.

3.1.1 SWOT analýza geografické polohy, významu, prostorového a administrativního členění, územního rozvoje a propagace města

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">○ Blízkost Slovenské a Polské republiky umožňuje dostupnost trhů těchto zemí a přeshraniční spolupráci○ Součást velké průmyslové aglomerace○ Významná role města v rámci ostravského okresu a Moravskoslezského kraje○ Významná role města v rámci ČR○ Sílicí význam města v mezinárodním pojetí○ Výrazný rozvoj města○ Narůstající počet atraktivních developerských projektů pro využití volných a nevyužívaných ploch města, které překonávají územní nekompaktnosti a zvyšují estetickou atraktivitu města○ Územní rezervy umožňující další rozvoj města	<ul style="list-style-type: none">○ Ne zcela výhodná geografická poloha města v rámci ČR○ Minimální přítomnost významných nadregionálních a nadnárodních institucí○ Prostorová nekompaktnost území města○ Existence průmyslových ploch v centru města, v blízkosti obytných ploch○ Minimum architektonicky atraktivních staveb ve městě○ Velký počet sídlišť s typickými negativními jevy
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none">○ Využití ekonomického růstu k dalšímu rozvoji města a posílení jeho významu○ Zlepšování image a propagace města○ Posílení významu přeshraniční spolupráce○ Přilákání nadregionálních a nadnárodních institucí○ Zlepšování a zrychlování dostupnosti především ekonomických center ČR○ Využití volných ploch města, což povede	<ul style="list-style-type: none">○ Oslabení významu města v rámci regionu, v rámci ČR i z nadnárodního hlediska○ Pokles ekonomického růstu města z důvodu ochlazení české, evropské či světové ekonomiky○ Nedostatek finančních prostředků na realizaci či dokončení rozvojových projektů○ Nedostatečná aktivita v oblasti propagace

<p>k překonávání nekompatnosti jeho území</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Vhodné využití a zatraktivnění průmyslových ploch ○ Výstavba architektonicky přitažlivých staveb ○ Revitalizace sídlišť 	<p>města a změny jeho negativního image</p>
---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------

Velkou výhodou města Ostravy je jeho geografická poloha v blízkosti státních hranic se Slovenskou a s Polskou republikou. Výhodná poloha a minimální jazyková bariéra mezi obyvateli těchto tří států umožňuje lepší dostupnost trhů zmíněných zemí. Město by tedy mělo podporovat a dále významně rozvíjet spolupráci s těmito zeměmi, především pak s konkrétními příhraničními oblastmi, které jsou pro Ostravy nejdůležitější. Rozvoji spolupráce s polským příhraničním by prospělo členství města Ostravy v euroregionu Silesia.

V rámci ČR je však geografická poloha města méně výhodná. Nachází se zcela ve východním cípu republiky, poměrně dosti vzdálen od hlavního města Prahy a města Brna. K překonání této nevýhody je potřeba vybudovat kvalitní a rychlé dopravní spojení s těmito městy.

Město Ostrava je ekonomickým, kulturním, správním, vzdělávacím a obchodním centrem ostravského okresu i Moravskoslezského kraje. Je také součástí významné průmyslové aglomerace Severní Moravy a Slezska. Význam města je znatelný také v rámci ČR – Ostrava je třetím největším a třetím nejlidnatějším městem republiky, třetí pozici zastává také svým ekonomickým přínosem. Přilákání nadregionálních institucí do tohoto města by jeho celorepublikový význam mohlo posílit.

Díky napojení Ostravy na mezinárodní dopravní koridory, jeho příhraniční spolupráci, organizování mezinárodních kulturních a sportovních akcí či jeho atraktivnosti pro zahraniční investory má město také mezinárodní význam. Ten by mohl být podpořen například přilákáním alespoň několika mezinárodních institucí, které by se ve městě usídlily.

Současnému výraznému rozvoji města významnou měrou přispěl pozitivní vývoj české ekonomiky. V Ostravě se připravuje nebo již realizuje velký počet atraktivních developerských projektů, které využívají dosud nevyužitých volných městských ploch. Překonávají tak nejen nekompatnost města, ale také zvyšují jeho estetickou atraktivitu. Nová zástavba bude sloužit nejen místním občanům, ale také návštěvníkům a v neposlední řadě podnikatelům, kteří zde naleznou nové prostory a zázemí pro své aktivity. Spolupráce s významnými evropskými

architektury pak zaručuje výrazné zvýšení atraktivity místních staveb, která tak bude sloužit k oživení města a k přilákání pozornosti občanů i turistů. Mezi lokality, na kterých se tato nová zástavba bude nacházet, patří i největší průmyslové zóny v centru města a jeho blízkém okolí, které do té doby působily negativně z hlediska estetiky i možného ohrožení zdraví místních obyvatel.

Město navíc disponuje územními rezervami, které tak umožňují jeho další rozvoj. Možným ohrožením tohoto rozvoje pak může být nedostatek finančních prostředků na realizaci či dokončení již probíhajících rozvojových projektů. Pro přilákání nových investorů je potřeba neustále zlepšovat „image“ a propagaci města. V opačném případě by mohlo dojít k sníženému zájmu příp. nezájmu a odchodu investorů, což by vedlo k poklesu ekonomického růstu města a tím také poklesu jeho významu v rámci ČR i z hlediska nadnárodního významu města. Negativní vývoj ekonomického růstu města může být zapříčiněn také ochlazením české, evropské či světové ekonomiky.

Dalším úkolem města Ostravy by mohlo být zatraktivnění architektonicky chudých sídlišť, kterých je na území města velké množství. Jedná se o problémové oblasti, kde je situováno velké množství obyvatel na malém prostoru. Není zde dostatečná kapacita občanské vybavenosti, typickým znakem sídlišť je zvýšená míra sociopatologických jevů a snížená kvalita bydlení.

3.1.2 SWOT analýza dopravní a technické infrastruktury města

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Napojení města na mezinárodní dopravní koridory ○ Dostatečná infrastruktura pro leteckou, silniční a železniční dopravu ○ Významný železniční uzel osobní i nákladní dopravy ○ Existence mezinárodního letiště, vhodné pro osobní i nákladní dopravu ○ Kvalitní a hustá síť MHD ○ Brzké napojení na dálniční síť ○ Snaha o rekonstrukci a modernizaci místních silnic ○ Existence poměrně významných vodních toků ○ Kvalitní a vysoce kapacitní síť technické infrastruktury 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatečná dostupnost mezinárodního letiště ○ Špatný technický stav silnic ○ Přetíženost silnic a jejich nevhodnost pro kamionovou dopravu ○ Růst osobní automobilové dopravy ○ Rostoucí míra znečištění ovzduší a hlučnosti silniční dopravou ○ Nedokončené dálniční napojení ○ Nedostatečná kapacita parkovacích míst ○ Nedostatek ucelených a atraktivních cyklotras ○ Nevyužívání vodní dopravy ○ Nedostatečná kapacita rozvodné sítě elektrické energie

Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ○ Posílení významu Letiště Leoše Janáčka v osobní i nákladní dopravě, jeho obsluha MHD a železniční dopravou ○ Pokračující rekonstrukce a modernizace místních silnic ○ Dokončení dálnice D47 (D1) ○ Posílení role MHD a nemotorové dopravy na úkor osobní automobilové dopravy ○ Zlepšení bezpečnosti a plynulosti silniční dopravy ○ Omezování hlučnosti silniční dopravy ○ Rozvoj vodní dopravy, vybudování kanálu Dunaj – Odra – Labe ○ Rozvoj cyklostezek 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Oddálení dokončení dálničního napojení ○ Další růst individuální automobilové dopravy ○ Neřešení potřeby nových parkovacích míst ○ Nedostatek finančních prostředků na modernizace, rekonstrukce a výstavbu dopravních komunikací

V oblasti dopravy je velkou předností město jeho napojení na mezinárodně významné dopravní koridory, ať už silniční nebo železniční. V blízkosti města se nachází také mezinárodní letiště, vhodné jak pro osobní, tak pro nákladní dopravu. Malou nevýhodou je dostupnost tohoto letiště pouze formou osobní automobilové dopravy, avšak v současné době se již pracuje na adekvátním železničním spojení i na obsluze letiště prostřednictvím městské hromadné dopravy. Lepší dostupnost jistě podpoří další rozvoj letiště a posílení jeho významu.

Kromě letecké dopravy má město Ostrava dostatečnou infrastrukturu také pro železniční a silniční dopravu. Z pohledu železniční dopravy je město významným uzlem pro osobní i nákladní dopravu. Z hlediska silniční dopravy je možné vyzdvihnout zdejší kvalitní a hustou síť městské hromadné dopravy. Mezi její nedostatky patří špatný technický stav většiny silnic, avšak tento problém je postupně odstraňován.

Nejvýznamnějším handicapem města je neexistence dálničního spojení s jinými částmi ČR i s okolními státy. Tuto nevýhodu by mělo vyřešit brzké dokončení dálnice D47 (D1), která tak zmírní také přetíženost místních komunikací a absorbuje velkou část problémové kamionové dopravy.

Ve městě se projevuje dlouhodobý trend nárůstu počtu osobních automobilů a tím i intenzity silniční dopravy, která má špatný vliv na životní prostředí a na kvalitu života obyvatel. K vyřešení tohoto problému by měla napomoci podpora MHD a jejího využívání právě na úkor osobní automobilové dopravy. Než se však zmíněný účinek projeví, bylo by dobré zajistit bezpečnost a plynulost silniční dopravy, vybudovat protihlukové bariéry či výrazně zvýšit

kapacitu parkovacích míst ve městě. Ke zlepšení této situace by přispěla také propagace bezmotorové formy dopravy. Cyklisté či in-line bruslaři mohou využívat místních cyklostezek, kterých je však na území města stále nedostatek. Město by tedy mělo vybudovat nové cyklostezky, které využijí jak místní obyvatelé, tak i turisté. Bylo by vhodné zařídit jejich napojení na mezinárodní cyklotrasy či na atraktivní trasy regionálního významu. Pro praktické účely by cyklostezky měly vést v blízkosti hlavních silničních tahů, pro turistické účely spíše podél vodních toků, podél nejrůznějších typů památek, na trase naučných stezek apod.

Ostravou protéká několik řek, z nichž nejvýznamnější a největší jsou řeky Odra a Ostravice. Projekty na vybudování mezinárodního vodního kanálu Dunaj – Odra – Labe pro lodní dopravu jsou již několik let projednávány, zatím však bez výsledku. Mají mnoho příznivců a mnoho odpůrců, svá pro i proti. Konečné rozhodnutí o existenci či neexistenci tohoto kanálu by mělo padnout v roce 2010.

Co se týče technické infrastruktury, ta má ve městě kvalitní a vysoce kapacitní síť. Jediným jejím významnějším nedostatkem je síť elektrické energie, jejíž kapacita je nedostatečná a vzhledem k plánovanému rozvoji města bude muset být rozšířena.

3.1.3 SWOT analýza demografického stavu a trhu práce ve městě

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Významné centrum vzdělávání ○ Dostatečná síť veřejných i soukromých škol ○ Existence mezinárodních vzdělávacích zařízení ○ Silný potenciál vysokého školství ○ Kvalifikovaná pracovní síla, především v technických a ekonomických oborech ○ Rostoucí úroveň vzdělanosti obyvatel ○ Dostupnost pracovní síly, především v nekvalifikovaných a málo kvalifikovaných profesích ○ Rozvoj spolupráce škol se zaměstnavateli ○ Klesající míra nezaměstnanosti ○ Dlouhodobý nárůst celkového počtu zaměstnanců ○ Nárůst celkového počtu OSVČ ○ Nárůst celkového počtu zaměstnavatelů 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatek odborných pracovníků ve zdravotnictví ○ Nižší míra vzdělanosti obyvatel ○ Odliv absolventů vysokých škol a kvalifikované pracovní síly ○ Nesoulad ve kvalifikační struktuře mezi nabídkou a poptávkou pracovních sil ○ Nedostatek kvalifikovaných řemeslníků a dělníků ○ Nedostatečné provázání mezi základním a dalším vzděláním ○ Nedostatečné provázání vzdělávání a praxe ○ Nedostatečné jazykové a počítačové znalosti absolventů ○ Dlouhodobě vysoká nezaměstnanost ○ Snižování celkového počtu obyvatel ○ Emigrace obyvatel ○ Stárnutí obyvatelstva
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ○ Vznik lékařské fakulty vysoké školy ○ Odstraňovat hlavní nedostatky absolventů 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Další odliv pracovních sil ○ Nepřizpůsobení vzdělávacího systému

<ul style="list-style-type: none"> ○ Posílení spolupráce mezi školami navzájem ○ Rozvoj spolupráce škol a zaměstnavatelů ○ Rozvoj nabídky vzdělávání, především škol mezinárodního typu ○ Posílení významu celoživotního vzdělávání ○ Podpora a lepší propagace potřebných oborů vzdělání ○ Pravidelné a časté analýzy trhu práce, především požadavků zaměstnavatelů na pracovní síly ○ Přizpůsobení struktury oborů a osnov středních, vyšších odborných a vysokých škol potřebám trhu práce ○ Posílení kariérového poradenství ○ Vhodné rekvalifikace obtížně zaměstnatelných skupin obyvatel ○ Vytvoření podmínek pro nové druhy zaměstnanosti ○ Podpora tvorby nových pracovních míst ○ Zabránění odlivu vysokoškolských absolventů a kvalifikované pracovní síly, přilákání kvalifikované pracovní síly z jiných regionů nebo ze zahraničí ○ Snížení míry nezaměstnanosti a zatraktivnění prostředí ve městě 	<p>potřebám trhu práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatečná spolupráce mezi školami navzájem ○ Nárůst nezaměstnanosti ○ Další stárnutí obyvatel města ○ Další významné snižování počtu obyvatel ○ Mezikulturní problémy související s rostoucím počtem cizinců ve městě
-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

Město Ostrava je významným centrem vzdělávání v rámci svého regionu, kraje i celé ČR. Má dostatečnou síť veřejných i soukromých škol všech úrovní. Působí zde také několik mezinárodních vzdělávacích zařízení. Velký potenciál zde mají vysoké školy. Nachází se zde tři, jedna soukromá a dvě veřejné. Jejich zaměření je různé, od ryze ekonomického, přes humanitní až k výrazně technickému. Díky tomu je na ostravském trhu práce dostatek ekonomicky a technicky vzdělané pracovní síly. Naopak nedostatek pracovníků z oblasti zdravotnictví by pomohlo vyřešit založení lékařské fakulty ve městě.

Přestože dochází k neustálému rozvoji místních vysokých škol a tedy i nárůstu vzdělanostní úrovně obyvatel, řadí se Ostrava k oblastem s nízkou mírou vzdělanosti. Tento jev může být zapříčiněn výrazným odlivem kvalifikovaných pracovníků, kteří emigrují do atraktivnějších regionů republiky či do zahraničí. Ve městě se projevuje nesoulad ve kvalifikační struktuře na nabídkové a poptávkové straně trhu práce. Nejdostupnější pracovní síly v Ostravě jsou ty nekvalifikované či málo kvalifikované. Naopak největší nepokrytá poptávka je po kvalifikovaných řemeslnících a dělnících. Je zde patrné nedostatečné provázání mezi základním a dalším vzděláním a obecně mezi vzděláváním a praxí. Absolventi škol pak neodpovídají

požadavkům zaměstnavatelů, mezi jejich největší nedostatky patří nedostatečné jazykové a počítačové znalosti. Toto negativum by se dalo napravit zavedením povinné výuky jazyků a počítačové gramotnosti na všech typech a úrovních škol. Slabé stránky absolventů škol by měly být překonávány či alespoň potlačovány posílením spolupráce mezi školami navzájem a mezi školami a místními zaměstnavateli.

Obecně by mělo město podporovat rozvoj nabídky vzdělávání, především pak škol mezinárodního typu a celoživotního vzdělávání. Dále by se mělo zaměřit na podporu a lepší propagaci oborů, které nejsou dostatečně zastoupeny na nabídkové straně ostravského trhu práce, jedná se zejména o středoškolské technické a obory. Mezi pravidelné a časté činnosti Úřadu práce by měl patřit monitoring a analýza potřeb zaměstnavatelů v okrese, podle jejichž výsledků by se přizpůsobovala struktura osnov vzdělávacích institucí. Místnímu trhu práce by jistě pomohlo také posílení profesionálního kariérového poradenství, vhodné rekvalifikace obtížně zaměstnatelných skupin obyvatel, především dlouhodobě nezaměstnaných osob, kterých je v Ostravě nadprůměrný počet, vytvoření podmínek pro nové druhy zaměstnanosti (částečný, zkrácený úvazek, tzv. home-office apod.) a další podpora tvorby nových pracovních míst. Město Ostrava je typické dlouhodobě vysokou mírou nezaměstnanosti, která se však v posledních letech snižuje. Z údajů o zaměstnanosti v Ostravě navíc zjišťujeme, že se zvyšuje celkový počet zaměstnanců, zaměstnavatelů i osob samostatně výdělečně činných.

Co se týče počtu a struktury místních obyvatel, v Ostravě dochází k úbytku celkového počtu obyvatel, k jeho stárnutí, všeobecné emigraci (především osob v produktivním věku) či k přílivu cizinců, který by mohl v budoucnosti způsobit mezikulturní problémy. Významným krokem pro zabránění emigrace kvalifikovaných pracovních sil i obyvatel obecně a pro přilákání imigrantů by bylo výraznější snížení míry nezaměstnanosti a zatraktivnění prostředí města.

3.1.4 SWOT analýza hospodářství města

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Průmyslová tradice (především těžkého průmyslu) ○ Ukončená restrukturalizace průmyslu ○ Zlepšující se kvalita životního prostředí ○ Snahy o regeneraci brownfields a jejich přípravu pro další využití ○ Sílicí význam terciární sféry hospodářství ○ Velký význam hutnictví a strojírenství ○ Rychlý rozvoj lehkého, středního a 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jednostranně zaměřená struktura hospodářství na průmysl (především těžký průmysl) ○ Závislost zaměstnanosti i ekonomiky města na velkých průmyslových podnicích ○ V důsledku restrukturalizace velká míra nezaměstnanosti ○ Existence brownfields ○ Podprůměrný podíl celkového počtu

<p>přesného strojírenství</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozvoj města a posilování jeho významu ○ Příliv investic, přetrvávající zájem domácích i zahraničních investorů ○ Připravenost průmyslových zón a podnikatelských areálů pro nové investory ○ Příprava nových průmyslových zón a podnikatelských areálů pro budoucí investory ○ Blízkost zahraničních trhů (především polského a slovenského) ○ Sídlí zde významné mezinárodní firmy ○ Kladné hodnocení ekonomického významu města v odborné studii a žebříčku „MasterCard centra českého rozvoje“, potenciál Ostravy pro předstihnutí ekonomického významu města Brna ○ Příznivý rating města od dvou mezinárodních agentur ○ V žebříčku nejvýznamnějších firem v ČR se mezi prvními padesáti subjekty umístilo 5 ostravských podniků ○ Nadprůměrný podíl akciových společností ○ Rostoucí počet ekonomických subjektů ve městě ○ Rostoucí role a dostatečná síť informačních a poradenských institucí pro podnikatele ○ Rozvoj spolupráce mezi soukromými podniky, významná role klastrů ○ Významné centrum vědy a výzkumu, jejich rozvoj ○ Příznivé prostředí pro rozvoj inovačního podnikání, existence podnikatelských inkubátorů, vědecko-technologického parku i podpůrných institucí ○ Zlepšující se propagace města 	<p>ekonomických subjekt</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Podprůměrný podíl podnikatelů – fyzických osob ○ Nízký počet malých a středních firem ○ Existence bariér podnikání ○ Nedostatečná spolupráce škol (především vysokých) a podnikatelského sektoru ○ Nedostatečné propojení výzkumu a vývoje s komerčním sektorem
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ○ Rozvoj různorodosti hospodářské struktury města, především služeb ○ Výstavba nových administrativních, obchodních a jiných prostor pro přilákání investorů a pro podporu podnikatelů ○ Posílení zázemí a rozšíření služeb pro podnikatele ○ Přilákání významných mezinárodních firem, které by se zde usídlily ○ Posílit ekonomický význam města v rámci ČR ○ Zlepšování propagace a image města ○ Podpora živnostníků, drobných, malých a 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Výrazný pokles poptávky po průmyslové výrobě (obecně po produkci vyráběné ve městě) ○ Obecné ochlazení ekonomiky ○ Odchod či nezájem investorů ○ Nedostatek průmyslových a podnikatelských ploch pro nové investory ○ Lhostejný postoj k bariérám podnikání ○ Nedostatečná podpora vědy a výzkumu, jejich nedostatečné propojení s komerční sférou

<p>středních podniků</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Využívání existujících programů podpor podnikání ○ Rozvoj a zlepšování vztahů mezi podnikateli, vzdělávacími institucemi a veřejnou správou ○ Rozvoj spolupráce mezi podnikatelskými subjekty, především rozvoj klastrů a přeshraniční spolupráce ○ Snahy o zmírnění či odstranění bariér podnikání ○ Rozvoj a podpora vědy a výzkumu, transferu jejich výsledků do praxe 	
--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

Hospodářství Ostravy je svou strukturou zaměřeno převážně na těžký průmysl, což je následek historického vývoje města a jeho průmyslové tradice. Město je tedy ekonomicky i z pohledu zaměstnanosti závislé na místních velkých průmyslových firmách. V nedávné době prošla oblast průmyslu restrukturalizací, jejímž cílem bylo zefektivnění výroby v tomto odvětví. Ukončením těžby uhlí a útlumem tradičních průmyslových odvětví v Ostravě došlo na jednu stranu k nárůstu míry nezaměstnanosti, ale na druhou stranu ke zlepšení životního prostředí města. Na území města však zůstaly již nefungující a mnohdy kontaminované průmyslové lokality, tzv. brownfields, které působí negativně z hlediska estetiky a dále znečišťují životní prostředí. Město jejich sanací a regenerací pomáhá připravovat lokality pro nové využití investory.

Ačkoli je struktura hospodářství města jednostranně zaměřena na těžký průmysl, stále více zde sílí také význam terciérní sféry (služeb). Nejvýznamnějšími průmyslovými odvětvími ve městě jsou hutnictví a strojírenství, především tedy těžké strojírenství, v současné době se však rychle rozvíjejí také ostatní typy strojírenství – lehké, střední a přesné. Pro zmírnění nerovnováhy struktury místního hospodářství by měly být také dále rozvíjena terciérní sféra.

Město v dnešní době zažívá ekonomický rozvoj, díky němuž má dobrou příležitost k posílení své ekonomické pozice v rámci ČR. Tento rozvoj je provázen výrazným přílivem investic. Díky ekonomického rozvoji Ostrava měla k dispozici dvě velké lokality greenfields, kterou jsou dnes již z převážné části využity. Pro nově přichodící investory jsou k dispozici především plochy brownfields a menší podnikatelské areály, a na přípravě dalších lokalit se neustále pracuje. S příchodem investorů se rozvíjí a do budoucna bude potřeba rozvíjet také podnikatelské zázemí, především pak přípravou dalších podnikatelských areálů nebo neustálým rozšiřováním a zkvalitňováním nabízených služeb. Ekonomický význam města by mohlo také

posílit přilákání dalších významných mezinárodních firem, které by ve městě zřídily své sídlo. Firmy, které zde již sídlí, mohou využívat blízkosti polského a slovenského trhu, městu přinesly větší prestiž a vytvořily nová, především administrativní, pracovní místa.

Příznivý vývoj města dokládá kladné hodnocení jeho ekonomického významu, které Ostravu označuje jako třetí nejvýznamnější město ČR s potenciálem předstihnout druhé nejvýznamnější město Brno. Dalším pozitivem je příznivý rating města provedený dvěma mezinárodními agenturami. V celorepublikovém žebříčku nejvýznamnějších podniků v roce 2007 se mezi prvních 50 subjektů zařadilo také 5 ostravských firem. Nejdůležitější roli zaujaly místní podniky v odvětví hutnictví, kde se mezi pěti nejvýznamnějšími firmami v ČR umístily 3 podniky sídlící v Ostravě. Tato fakta společně s výrazným ekonomickým rozvojem a lepší propagací města by mohla významně přispět ke zlepšení „tváře“ (pověsti) Ostravy.

Co se týče počtu a struktury ekonomických subjektů, město vykazuje podprůměrné hodnoty v podílu celkového počtu těchto subjektů i v podílu počtu podnikatelů – fyzických osob na 1000 obyvatel. Naopak vzhledem k dominanci velkých podniků zde můžeme zaznamenat nadprůměrný podíl akciových společností. Pozitivem je, že celkový počet ekonomických subjektů v Ostravě má rostoucí trend. Vzhledem k této situaci je velmi důležité, aby bylo ve městě podporováno podnikání, především tedy podnikání živnostenské, drobné a malých a středních podniků. Město i místní podnikatelé by měli efektivně využívat existujících podpor podnikání. Ačkoli v Ostravě existuje dostatečná síť poradenských a informačních institucí, jejich služby pro podporu místních podnikatelů by se měly neustále rozvíjet a zkvalitňovat. Rozvíjet by se měla také spolupráce mezi subjekty navzájem (včetně přeshraniční spolupráce) a mezi podnikateli, veřejnou správou a vzdělávacími institucemi. Ve městě Ostrava a jeho blízkém okolí existuje celkem 9 klastrových iniciativ, což je nadprůměrný počet v rámci celé ČR. Především však spolupráce podniků s vzdělávacími institucemi se zde jeví jako nedostatečná. Rozvoji podnikatelského sektoru by také pomohlo odstraňování či alespoň zmírnění bariér podnikání ve městě.

Město Ostrava je významným centrem vědy a výzkumu. V těchto oblastech vězí velký potenciál, proto by se město mělo snažit o maximální podporu a rozvoj vědy a výzkumu. Obecně se dá říci, že ve městě existuje příznivé prostředí pro rozvoj inovačního podnikání. V oblasti vědy a výzkumu se však projevuje jejich nedostatečné propojení s praxí. K překonávání tohoto problému může napomoci budování dalších vědecko-technologických parků a podnikatelských inkubátorů.

Mezi potenciální ohrožení rozvoje města patří nezájem nových či odchod stávajících investorů, obecné ochlazení světové, evropské nebo české ekonomiky, výrazný pokles poptávky po produkci vyráběné ve městě, nedostatečná podpora vědy a výzkumu a jejich špatné propojení s komerčním sektorem nebo lhostejný postoj k bariérám podnikání.

3.1.5 SWOT analýza kvality života a životního prostředí ve městě

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Dobrá dostupnost sociální a zdravotní péče a služeb ○ Široká nabídka volnočasových aktivit ○ Rozvoj volnočasových aktivit, dějiště významných kulturních a sportovních akcí ○ Rozvinuté kulturní i sportovní zázemí (včetně oddílů národního i mezinárodního významu) ○ Kvalitní divadelní a hudební scéna ○ Výstavba kvalitních bytových prostor a prostor občanské vybavenosti ○ Opravy a modernizace starých bytů a domů ○ Poměrně dobrá technická vybavenost bytů ○ Poměrně nízké ceny bytů v porovnání s jinými velkými městy ČR ○ Snahy o regeneraci brownfields 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatečná kapacita následné zdravotní péče ○ Nedostatečné množství zdravotnických zařízení a specialistů pro oblast civilizačních chorob ○ Nedostatek odborných pracovníků ve zdravotnictví (lékaři, zdravotní sestry) ○ Nedostatečná kapacita některých typů sociálních zařízení (pracoviště rané péče, terapeutické komunity, domy na půl cesty apod.) ○ Zastaralost mnohých kulturních a sportovních zařízení ○ Nedostatek některých typů prostor pro zájmovou činnost (klubovny, dílny, ateliéry apod.) ○ Nedostatečná propagace místních kulturních a sportovních akcí ○ Nedostatečná kapacita bytů zvláštního určení ○ Velké množství sídlišť ○ Nadměrné projevy sociopatologických jevů v sídlištní zástavbě ○ Vysoká kriminalita ○ Stále relativně špatný stav životního prostředí ○ Neúplná databáze ekologických zátěží ○ Zhoršený zdravotní stav obyvatel související se špatným životním prostředím ○ Pomalá a nákladná likvidace ekologických zátěží ○ Rostoucí míra znečištění ovzduší a hlučnosti silniční dopravou ○ Poměrně znečištěné místní vodní toky ○ Některé oblasti města nejsou dostatečně chráněny proti povodním ○ Snižování plochy zemědělské půdy ○ Snížená kvalita lesních porostů

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Problémy s výstupem důlních plynů ○ Poměrně vysoké procento obyvatel města vystaveno nadlimitnímu celodennímu hluku ○ Existence průmyslových podniků, jejichž činnost znečišťuje či ohrožuje životní prostředí
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ○ Vznik lékařské fakulty vysoké školy ○ Rozvoj a zkvalitnění sociálních a zdravotnických služeb ○ Výstavba málo kapacitně zastoupených typů sociálních zařízení ○ Výstavba dalších prostor pro zájmovou činnost občanů (klubovny, ateliéry, dílny apod.) ○ Výstavba velkokapacitní městské galerie a koncertní síně ○ Modernizace a zpřístupnění školních hřišť ○ Zlepšování dostupnosti zařízení občanské vybavenosti ○ Výstavba nových bytů zvláštního určení ○ Revitalizace sídlišť ○ Vznik nových relaxačních ploch pro obyvatele (parky, odpočívadla, lavičky), využití potenciálu vodních toků pro relaxaci ○ Zkvalitnění prevence kriminality a sociopatologických jevů, posílení bezpečnostního dohledu ○ Předcházení a odstraňování znečištění životního prostředí ○ Zřízení úplné databáze ekologických zátěží na území města ○ Předcházení vzniku brownfields ○ Využívání externích zdrojů při regeneraci tzv. starých zátěží ○ Snaha o lepší spolupráci se soukromými vlastníky tzv. starých zátěží pro rychlejší regeneraci a nové využití těchto lokalit ○ Omezování hlučnosti silniční dopravy (např. výstavbou protihlukových zábran, výstavba obchvatů města) ○ Zamezení či výrazné omezení dalšího záboru zemědělské půdy ○ Zamezení či výrazná redukce znečištění a ohrožení životního prostředí místními podniky ○ Zkvalitnění protipovodňové ochrany v kritických oblastech města 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nárůst počtu osob postproduktivního věku ○ Nárůst počtu civilizačních a jiných chorob souvisejících se zhoršováním kvality životního prostředí ○ Další nárůst kriminality ○ Nárůst sociopatologických jevů ○ Zhoršování kvality životního prostředí ○ Ohrožení některých částí města povodněmi ○ Výbuchy způsobené výstupem důlních plynů na povrch ○ Problémy způsobené nadlimitním hlukem

Zdravotnická péče je pro místní občany dobře dostupná. Mezi její slabé stránky patří nedostatečná kapacita zařízení následné péče a nedostatek specialistů a zřízení v oboru civilizačních chorob. Celkový nedostatek odborných pracovníků ve zdravotnictví (lékařů, zdravotních sester) by pomohlo vyřešit zřízení lékařské fakulty ve městě.

V Ostravě jsou nabízeny všechny možné typy sociálních služeb. Některá zařízení jsou zde však k dispozici jen ve velmi omezené kapacitě, např. pracoviště rané péče, terapeutické komunity, domy na půl cesty apod, proto by mělo město zařídit jejich výstavbu. Sociální péče i zdravotnictví budou vzhledem ke stárnutí obyvatel města a zhoršujícímu se znečištění ovzduší nabývat na významu, proto by mělo postupně docházet k rozšíření a zkvalitnění nabídky zmíněných služeb.

Co se týče volného času, město Ostrava nabízí širokou paletu volnočasových aktivit. Nejvíce oceňována je místní kulturní scéna, především ta divadelní a hudební. V této oblasti působí několik mezinárodně uznávaných souborů. Také místní sportovní zázemí je zde kvalitní, existují zde oddíly jak s celorepublikovým, tak se zahraničním významem. Město se snaží organizovat kulturní i sportovní mezinárodní akce, což vylepšuje jeho „image“. Mezi negativní stránky této oblasti patří zastaralost většiny sportovních a kulturních zařízení, neexistence městské galerie velké kapacity nebo nedostatek některých typů prostor jako jsou klubovny, dílny, ateliéry apod. Proto by se město mělo zaměřit na rekonstrukci zastaralých a vybudování nedostatečně zastoupených zařízení. Místní kulturní a sportovní akce bývají zaměřeny na úzké místní publikum, za hranicemi města se jejich propagace prakticky nekoná. Rozvoji této oblasti by prospělo například vybudování nové velkokapacitní městské galerie a koncertních prostor nebo modernizace a zpřístupnění školních hřišť.

V oblasti bydlení je potřeba poukázat na nízké tržní ceny bytů. Ve městě se nachází významný podíl sídlištní zástavby, pro kterou je charakteristický nadprůměrný výskyt sociopatologických jevů, snížená kvalita bydlení nebo nedostatečná dostupnost služeb pro občany. Velká část bytových domů (nejen na sídlištích) vyžaduje rekonstrukci a jejich bezprostřední okolí estetickou úpravu. Bylo by zde vhodné vybudovat či zmodernizovat dětská hřiště, parky s lavičkami a další relaxační místa, například na březích vodních toků. V Ostravě stoupá poptávka po kvalitním moderním bydlení, především nadstandardního typu. Nová výstavba v různých částech města by tuto poptávku měla uspokojit. Ve městě je nedostatečná kapacita bytů zvláštního určení, jejichž potřebnost bude neustále stoupat, proto je vhodné zajistit

jejich dostatek. Mezi silné stránky bydlení v Ostravě patří obecně dobrá technická vybavenost zdejších bytových domů.

Město Ostrava je charakteristické vysokou mírou kriminality v rámci celé ČR. Nejproblémovější oblastmi v tomto směru jsou již zmíněné sídliště, ve kterých se nadprůměrně projevují sociopatologické jevy. Další nárůst kriminality by měla pomoci ztlumit kvalitní prevence a posílení bezpečnostního dohledu v nejproblémovějších lokalitách, především ve večerních a nočních hodinách.

Stav životního prostředí v Ostravě je špatný, především díky vysoké hustotě zalidnění města a významnému zastoupení průmyslových podniků. Špatnou kvalitu ovzduší a nadlimitní hlukové zatížení způsobuje stále rostoucí silniční doprava, v těchto ohledech tedy nelze očekávat výrazné zlepšení. Hlučnost dopravy by pomohly omezit protihlukové bariéry či realizace obchvatů města. Kromě ovzduší kontaminují průmyslové podniky obecně také půdu a mohou ohrozit zdroje pitné vody. Mnohdy větší problém pak představují již nefungující průmyslové podniky, po jejichž činnosti na území města zůstávají tzv. staré zátěže. Prioritou města v této oblasti je tedy ve spolupráci se soukromými firmami odstranit současné znečištění, zabránit budoucím kontaminacím, regenerovat a připravit dnes nevyužívané lokality k budoucímu využití. Vzhledem k enormní nákladnosti této činnosti bude vhodné využívat existujících externích finančních zdrojů. Mezi další problémy životního prostředí v Ostravě patří poměrně znečištěné vodní toky, ohrožené lesní porosty, výstup důlních plynů apod. Předcházení dalšímu znečištění životního prostředí a snahy o zmírnění či odstranění současných zdrojů znečištění výrazně prospěje zdravotnímu stavu obyvatel. Dále by město mělo zabránit dalšímu záboru zemědělské půdy, zkvalitnit protipovodňovou ochranu dosud nedostatečně chráněných oblastí města nebo zřídit kompletní databázi ekologických zátěží na území města.

3.1.6 SWOT analýza cestovního ruchu ve městě

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ○ Existence množství technických památek, část z nich je na seznamu UNESCO ○ Existence významných přírodních památek a chráněných území ○ Rozvíjející se kongresová turistika ○ Rostoucí zájem o tzv. event turistiku ○ Lázeňská turistika ○ Turistická základna pro cestování do okolí města (blízkost hor, přírodních rezervací, 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Nedostatečné využití potenciálu cestovního ruchu ○ Nedostatečná propagace cestovního ruchu (turistických zajímavostí) ○ Malý počet kulturních památek ○ Nedostatečná kapacita a kvalita ubytovacích a stravovacích zařízení ○ Neexistence naučných stezek (s jedinou výjimkou)

památek apod.) ○ Existence sítě městských informačních center	
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ○ Zvýšení kapacity a kvality ubytovacích zařízení a stravovacích zařízení ○ Vznik jednotného rezervačního systému ubytovacích zařízení ○ Lepší propagace místní lázeňské, kongresové a „event“ turistiky ○ Výstavba zábavního areálu nadregionálního významu (např. vědecko-zábavního parku) ○ Vybudování více relaxačních míst (parky, odpočívadla, lavičky apod.) ○ Využití potenciálu vodních toků pro relaxaci a cestovní ruch ○ Nové kulturní akce vztahující se k typickým rysům Ostravy a její minulosti (např. Den Horníků, Slavnosti piva apod.) ○ Lepší propagace místních turistických zajímavostí obecně ○ Rozvoj gastronomické turistiky 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zánik nebo nevhodné využití technických památek ○ Snižování zájmu turistů ○ Zastaralost a špatná kvalita ubytovacích a stravovacích zařízení

Město Ostrava je specifické přítomností množství technických památek, jejichž část je zapsána také na seznam UNESCO. Město také disponuje přírodními památkami, naopak se zde nachází pouze malé množství kulturních památek. Kromě tzv. „event“ turistiky, založené na významných kulturních a sportovních akcích, zde existuje potenciál rozvoje lázeňské a kongresové turistiky. Město je také výchozím bodem pro cestování do okolí, především do blízkých hor. Turistům slouží dobře dostupná síť informačních center. Pro rozvoj cestovního ruchu ve městě je nezbytné rozšířit a zkvalitnit nabídku ubytovacích a stravovacích služeb pro turisty. Tato oblast je v Ostravě do značné míry zanedbaná. Navíc by bylo potřeba zřídit jednotný rezervační systém pro všechna ubytovací zařízení na území města.

Potenciál cestovního ruchu ve městě podle mne není dostatečně využit. Lepší propagaci by si zasloužila lázeňská, kongresová a „event“ turistika, dále také místní přírodní, technické památky a další turistické zajímavosti. Při vybudování nových a modernizování stávajících stravovacích zařízení je zde možnost rozvoje gastronomické turistiky. Vzhledem k významu vědy a vývoje ve městě by bylo vhodné vybudovat zde vědecko-zábavní areál a další podobné turistické atrakce. Pro cestovní ruch by se mohly využít také vodní toky, nejen v jejich okolí bych doporučovala vybudovat příjemná relaxační místa (parky, lavičky, odpočívadla apod.). Zajímavým projektem by mohlo být vybudování naučných stezek na území města. Vzhledem

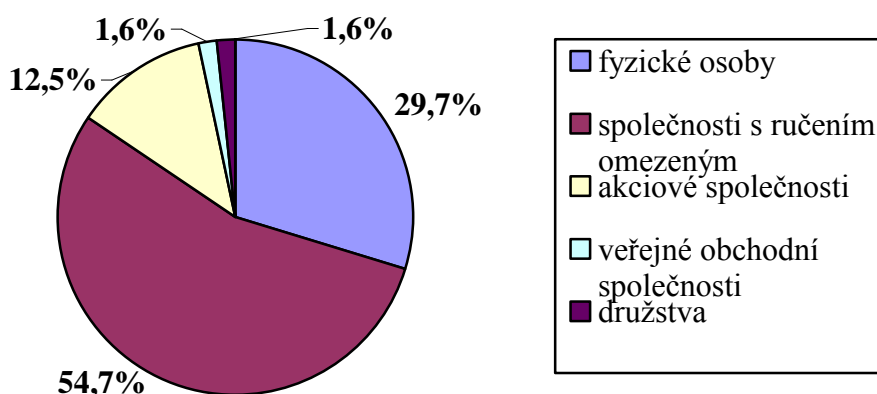
k malému počtu typických slavností ve městě doporučuji vyhlášení takových akcí, které by se týkaly historie a typických jevů v Ostravě – např. Den horníků, Slavnosti piva apod. Při lhostejném přístupu k rozvoji cestovního ruchu zde existuje hrozba sníženého zájmu turistů nebo zánik či nevhodné využití technických památek města.

3.2 Marketingový výzkum podmínek podnikání firem ve městě Ostrava

Marketingový výzkum provedený formou dotazníkového šetření byl realizován v období únor – březen 2008. Jeho cílem bylo zjistit kvalitu spolupráce institucí, orgánů státní správy a místní samosprávy s podnikatelskými subjekty ve městě a zmapování znalostí a úroveň využívání podpor podnikání těmito subjekty. Pro účely výzkumu bylo osloveno 200 náhodně vybraných firem různých velikostí, sídlících ve městě Ostrava. Respondenty jsem kontaktovala osobní a elektronickou formou. Vyplněný dotazník jsem obdržela zpět od 64 firem, což představuje 32% celkového počtu oslovených respondentů. Odpovědi byly převedeny do procentuálních hodnot, zaokrouhlených na jedno desetinné místo. Kompletní znění dotazníku i průvodního dopisu je uvedeno v Příloze č. 13.

3.2.1 Vyhodnocení jednotlivých otázek dotazníkového šetření

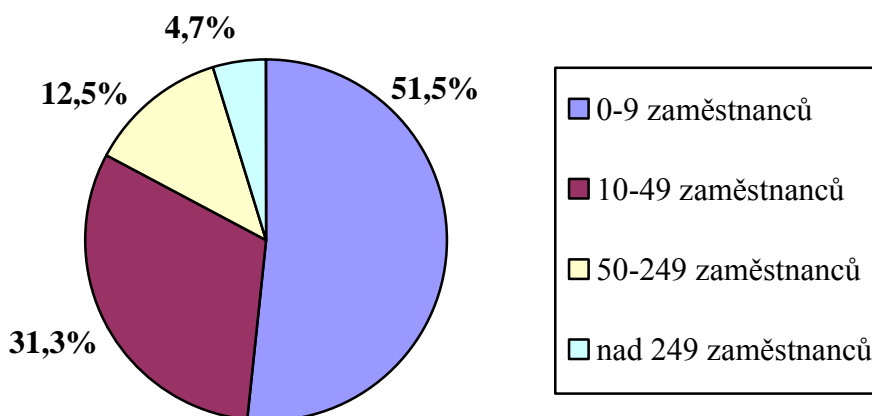
Otázka č. 1: Jakou právní formu má Vaše firma?



Největší část respondentů mého šetření tvořily společnosti s ručením omezením (54,7%), druhou nejpočetnější skupinou byli podnikatelé – fyzické osoby (29,7%). 12,5% představovaly

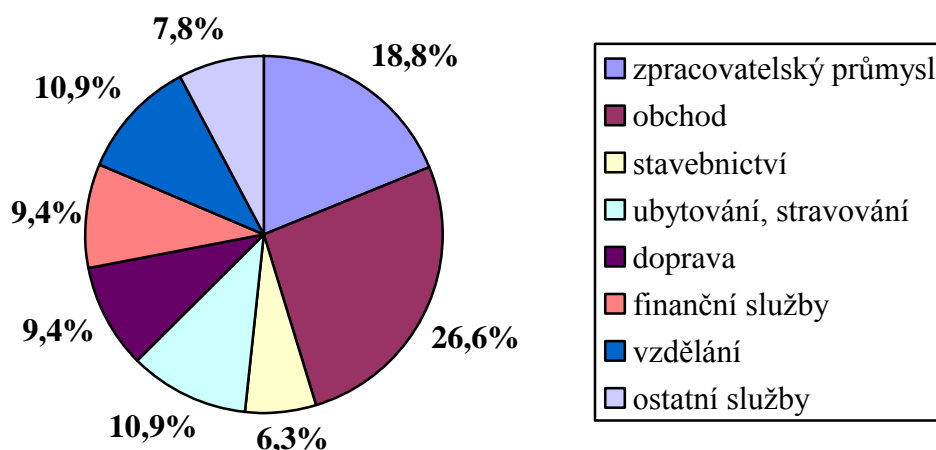
akciové společnosti, nejméně zastoupeny byly veřejné obchodní společnosti a družstva, každá tvořila 1,6% celkového počtu respondentů. Jiné právní formy se výzkumu neúčastnily.

Otázka č. 2: Jaký je počet zaměstnanců Vaší firmy?



Z výsledků šetření vyplývá, že převážná část respondentů patřila do kategorie „mikrofirmy“ s 0 – 9 zaměstnanci (51,5%). Poměrně významný podíl zastávaly malé podniky (31,3%). V menší míře se do výzkumu zapojily střední firmy (12,5%) a minimálně velké firmy nad 249 zaměstnanců (4,7%).

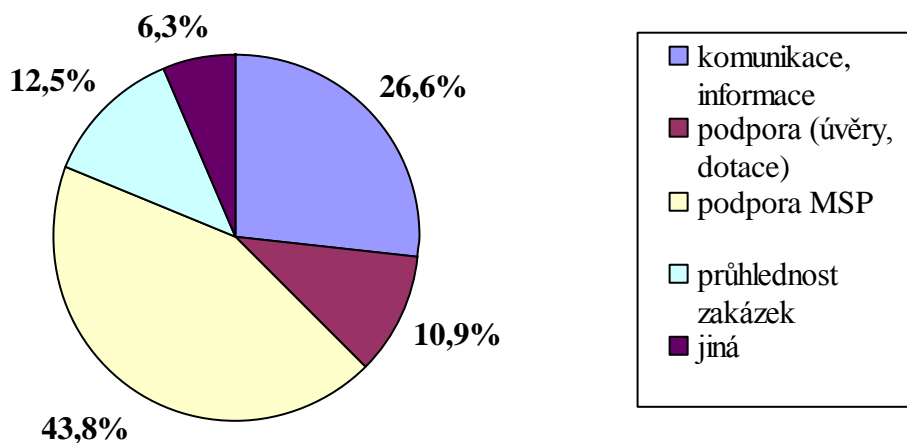
Otázka č. 3: Jaká je hlavní náplň Vaší podnikatelské činnosti?



Největší podíl respondentů podniká v oblasti služeb (81,3%). Konkrétně zde byla nejpočetněji zastoupena oblast obchodu (26,5%), dále oblast ubytovacích a stravovacích služeb

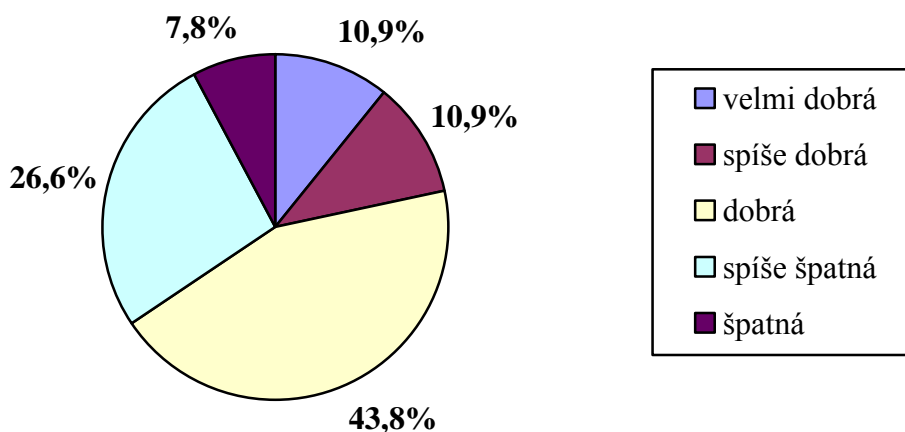
(10,9%), oblast vzdělání (10,9%), oblast dopravy (9,4%) a oblast finančních služeb (9,4%). V ostatních druzích služeb (zdravotnické, sociální a poradenské služby) bylo činných 7,8% respondentů. Nejméně zastoupena je pak oblast stavebnictví (6,3%). Kromě služeb působila významná část oslovených firem ve zpracovatelském průmyslu (18,8%).

Otázka č. 4: Ve kterých oblastech by mělo město Ostrava vyvinout větší aktivitu?



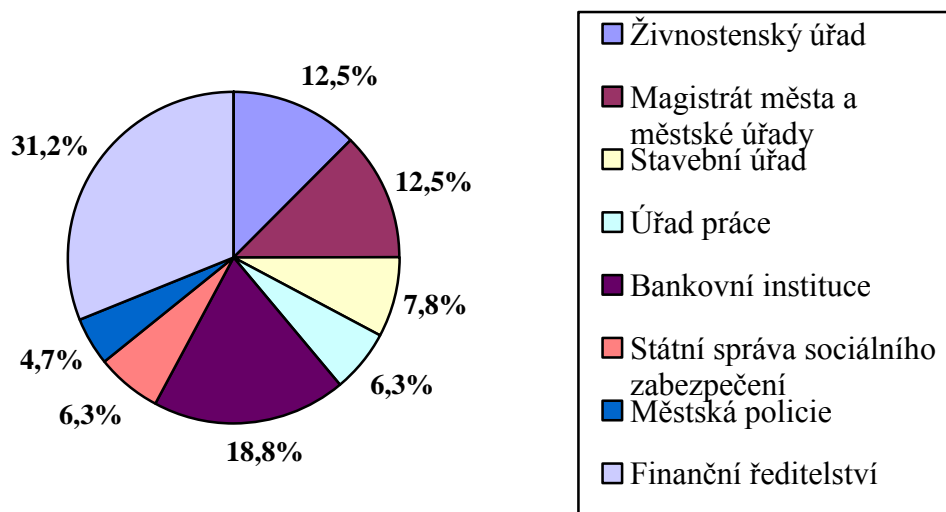
Téměř 44% respondentů by uvítalo větší podporu malých a středních podniků ze strany města Ostravy. Významná část podniků by si přálo zlepšení komunikace a informovanosti (26,6%). Podobně velké skupiny respondentů (12,5% a 10,9%) upřednostňují větší průhlednost zakázek a větší podporu podnikatelů při získávání úvěrů a dotací. V kategorii „jiná“ se objevovaly požadavky na zjednodušení administrativy či podpora možností propagace firem ze strany města.

Otázka č. 5: Jak obecně hodnotíte spolupráci úřadů a institucí s Vaší firmou?



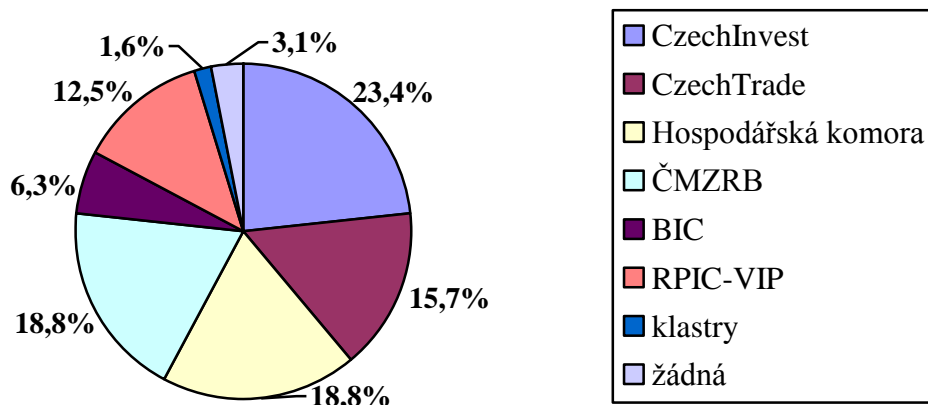
Tato otázka zkoumá obecný pocit respondentů ze spolupráce s úřady a institucemi. Nejčastější odpovědí bylo hodnocení „dobrá“ (43,8%), ve zbylé části odpovědí opět převažoval negativní postoj. 26,6% respondentů má „spíše špatný“ pocit z této spolupráce, 7,8% pak vyloženě „špatný“. Hodnocení „spíše dobrá“ a „velmi dobrá“ se objevilo shodně u 10,9% dotázaných.

Otázka č. 6: S přístupem které instituce či úřadu je Vaše firma nejvíce nespokojena?



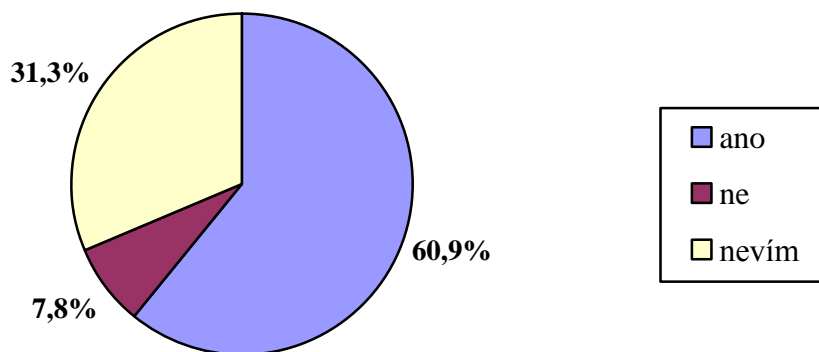
Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že největším problémem je pro dotázané přístup Finančního ředitelství (31,2%). Poměrně velké procento respondentů si dále stěžuje na přístup bankovní instituce (18,8%), Magistrátu města a úřadů jednotlivých městských obvodů (12,5%) a Živnostenského úřadu (12,5%). Malé skupinky podnikatelů pak mají výhrady k přístupu Stavebního úřadu (7,8%), Úřadu práce (6,3%), Státní správy sociálního zabezpečení (6,3%) a Městské policie (4,7%). Zajímavé je, že si ve svých odpovědích podniky nestěžovaly ani na jednu z institucí na podporu podnikání.

Otázka č. 7: Jaké instituce pro podporu podnikání znáte?



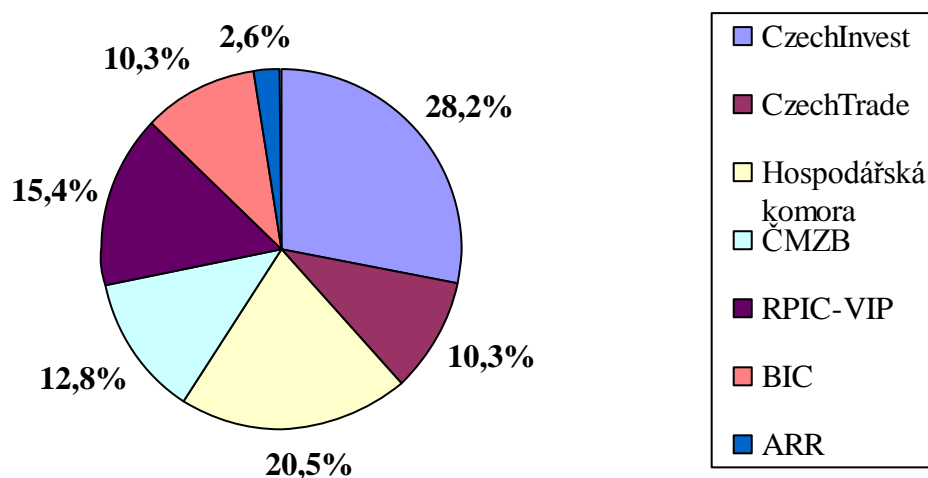
Co se týče povědomí podnikatelů o institucích na podporu podnikání, nejznámější jsou tyto: CzechInvest (23,4%), Hospodářská komora (18,8%), Českomoravská záruční a rozvojová banka (18,8%) a CzechTrade (15,7%). Mezi méně známé instituce patří Regionální poradenské a informační centrum (12,5%) a Podnikatelské a inovační centrum (6,3%). V jediné odpovědi (1,6%) se objevily klastry jako instituce na podporu podnikání. Ve dvou případech (3,1%) neznali respondenti žádnou z uvedených, ani žádnou jinou podobnou instituci. Vysvětlení pro tuto neznalost může být vícero, mohlo jít například o podnikatele, který žádnou podporu podnikání nepotřebuje, a tudíž se o instituce nabízející podporu nezajímá nebo mohlo jít o respondenta, který si v danou chvíli na název konkrétní instituce nevzpomněl.

Otázka č. 8: Využila již nebo hodlá v budoucnu Vaše firma využít služeb některé z institucí pro podporu podnikání?



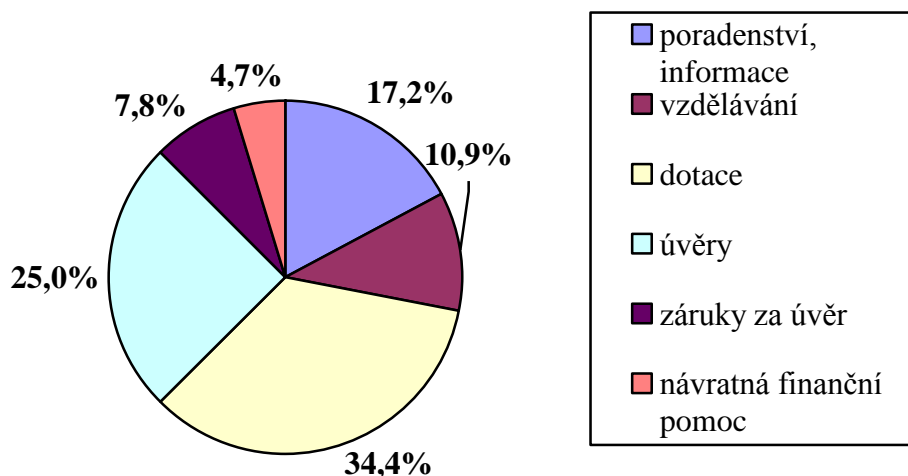
Tato otázka odráží zájem podnikatelů o služby souvisejících s podporou podnikání. Nejčastější odpověď byla „ano“ (60,9%), téměř 8% respondentů však o služby institucí zájem nemá. Celých 31% podnikatelů v této oblasti nemá jasno. Tento fakt může být zapříčiněn jejich nedostatečnou informovaností o nabízených službách institucí na podporu podnikání nebo jejich nezájmem o toto téma.

Otázka č. 9: Pokud jste odpověděli kladně na předchozí otázku, služeb které instituce jste v minulosti využili nebo hodláte využít v budoucnosti?



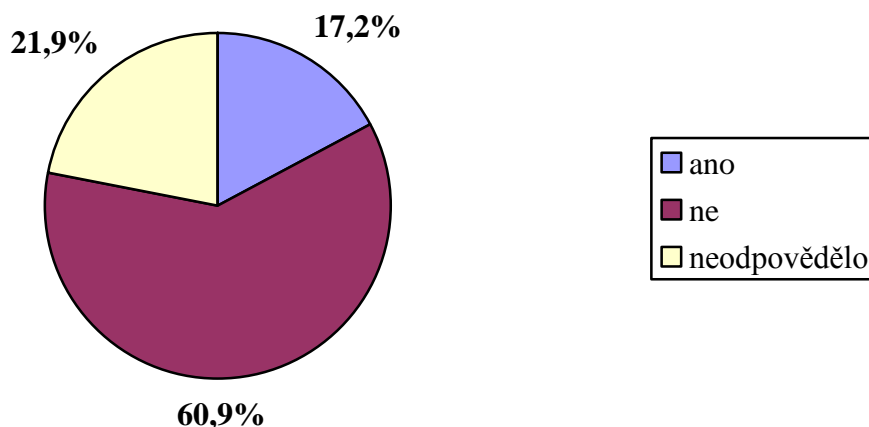
Na předchozí otázku odpovědělo kladně 39 respondentů, z nich 28,2% využilo nebo hodlá využít služeb agentury CzechInvest a 20,5% služeb Hospodářské komory. Podobně velké skupiny podnikatelů pak využilo nebo hodlá využít služeb Regionální a poradenské agentury (15,4%), Českomoravské záruční a rozvojové banky (12,8%), agentury CzechTrade (10,3%) a Podnikatelského a inovačního centra (10,3%). V jedné odpovědi se pak objevila Agentura pro rozvoj regionu.

Otázka č. 10: O jakou formu podpory podnikání by Vaše firma měla zájem?



Co se týče formy podpory, o kterou by měli respondenti zájem, nejčastější odpovědi se vztahovaly k dotacím (34,4%) a úvěrům (25%). Další požadovanou formou podpory je poradenství a informace (17,2%), vzdělávání (10,9%) a záruky za úvěr (7,8%). Tři respondenti by pak uvítali návratnou finanční pomoc bez úroků.

Otázka č. 11: Znáte konkrétní programy podpory podnikání? Pokud ano, které?



Tato otázka zkoumala konkrétní znalost jednotlivých programů podpory respondenty šetření. Konkrétní programy znalo 17,2% dotázaných, mezi jejichž odpověďmi se objevily programy START, ROZVOJ, INOVACE, SPOLUPRÁCE a Operační program Podnikání a inovace. Většina respondentů však žádný konkrétní program podpory nezná (60,9%). Téměř 22% podnikatelů na tuto otázku neodpovědělo.

Otázka č. 12: Co by podle Vašeho názoru podpořilo rozvoj podnikání ve městě Ostrava?

Oslovení podnikatelé se domnívají, že rozvoji podnikání ve městě prospěje dokončení dálnice D47, zkvalitnění místní dopravní infrastruktury, snížení nezaměstnanosti, lepší dostupnost dotací a finančních podpor, výraznější podpora malých a středních podniků, lepší informovanost, snížení administrativní zátěže, odstranění byrokracie a nižší daně nebo daňové prázdny.

3.2.2 Shrnutí výsledků marketingového výzkumu

Ve vzorku respondentů dotazníkového šetření převažovaly mikrofirmy (přes 50%), následovaly malé firmy (cca 31%) a střední firmy (cca 13%). Nejméně zastoupeny byly velké firmy (cca 5%). Co se týče právních forem, převažovaly obchodní společnosti (přes 70%), konkrétně společnosti s ručením omezeným (cca 55%). Převážná část respondentů působí v sektoru služeb (přes 81%), téměř 20% pak ve zpracovatelském průmyslu.

Co se týče **hodnocení kvality spolupráce místních úřadů a institucí** s podnikatelskými subjekty, převážná většina respondentů je s touto spoluprací spokojeno. Cca 44% firem ji označilo jako dobrou, cca 11% jako spíše dobrou a stejné procento respondentů dokonce jako velmi dobrou. Nespokojeno je cca 34% podniků, což však není zanedbatelný podíl. Nejvíce jsou podnikatelé nespokojeni s přístupem Finančního ředitelství (přes 30%), dále s bankovními institucemi (cca 19%), se spoluprací s Magistrátem Ostravy a s úřady jednotlivých městských obvodů (cca 13%) a v neposlední řadě také s Živnostenským úřadem (cca 13%). Zajímavé je, že si podniky ve svých odpovědích nestěžovaly ani na jednu instituci pro podporu podnikání. Z toho vyplývá, že jsou oslovení podnikatelé s přístupem těchto institucí spokojeni. Procento podnikatelů nespokojených s přístupem Finančního úřadu je poměrně vysoké, především pracovníci tohoto úřadu by měli své jednání s klienty výrazně zlepšit. Z absence stížností na přístup institucí na podporu podnikání lze usuzovat, že je jejich způsob jednání s klienty profesionální a odpovídající.

Mezi **nejznámější instituce na podporu podnikání** byly zařazeny agentura CzechInvest (cca 24%), Hospodářská komora a Českomoravská záruční a rozvojová banka (každá cca 19%), agentura CzechTrade (cca 16%) a Regionální informační a poradenská agentura RPIC-VIP (cca 13%). Pouze několik respondentů si vzpomnělo na Podnikatelské a inovační centrum (cca 6%) a

na klastry (cca 2%). 3% účastníků výzkumu uvedlo, že žádnou instituci na podporu podnikání nezná, což je však relativně malý podíl.

Na otázku, zda podnikatelé již **využili nebo v budoucnu hodlají využít služeb některé z institucí na podporu podnikání** odpovědělo přes 60% respondentů „ano“. Tato skupina respondentů využila nebo hodlá využít nejčastěji služeb agentury CzechInvest (cca 28%), služeb Hospodářské komory (cca 21%) a služeb Regionální informační a poradenské agentury (cca 15%). Dále podnikatelé v této souvislosti zmínili Českomoravskou záruční a rozvojovou banku (cca 13%), agenturu Czechtrade (cca 10%) a Podnikatelské a inovační centrum (cca 10%). Jediný respondent pak využil nebo by rád využil služeb Agentury pro regionální rozvoj (cca 3%), v otázce č. 7 (o institucích na podporu podnikání) si na tuto agenturu však nevzpomněl. Asi 8% firem na uvedenou otázku odpovědělo záporně. To může být způsobeno neznalostí těchto institucí a jimi poskytovaných služeb nebo přesvědčením zmíněných podnikatelů, že pomoc těchto institucí nepotřebují. Poměrně velké procento dotázaných uvedlo odpověď „nevím“, což je pravděpodobně zapříčiněno nedostatkem informací o činnostech a službách institucí na podporu podnikání, jejich nedostatečnou propagací. Podle zmíněných odpovědí respondentů tedy usuzují, že jsou nejlépe propagovány celostátně působící instituce (CzechInvest, CzechTrade, Hospodářská komora, Českomoravská záruční a rozvojová banka). Nejlepší propagací z místních (příp. regionálních) institucí disponuje Regionální informační a poradenská agentura RPIC-VIP. Ostatní místní (příp. regionální) instituce a jejich služby zná jen malý počet firem ve městě, některé respondenti neznali vůbec, což je výzva k rapidnímu zlepšení jejich reklamy.

Co se obecně týče **požadovaných podpor podnikání**, oslovené firmy by upřednostnily zejména získání dotací (cca 34%) a úvěrů (25%), menší část respondentů by uvítala poradenské, informační (cca 17%) a vzdělávací služby (cca 11%). Několik podnikatelů by potřebovalo záruku za úvěr a návratnou finanční pomoc bez úroků. Účastníci výzkumu by v oblasti podpory podnikání uvítali **větší aktivitu města**, a to zejména v celkové podpoře malých a středních podniků (cca 44%). Cca 27% respondentů požaduje zlepšení komunikace města s podniky a lepší informovanost podnikatelů. Menší skupiny respondentů pak po městě požadují zlepšení průhlednosti zadávání veřejných zakázek (cca 13%) nebo podporu ze strany města při získávání dotací a úvěrů (cca 11%). Objevily se zde také žádosti o zjednodušení administrativy nebo podporu možností propagace firem ze strany města.

Povědomí podnikatelů o konkrétních programech podpory není na nejlepší úrovni, pouhých cca 17% respondentů dokázalo jmenovat název některého z programů. Nejčastěji si

účastníci výzkumu vzpomněli na programy START, ROZVOJ, INOVACE a SPOLUPRÁCE a na Operační program Podnikání a inovace. Většina respondentů (cca 61%) žádný konkrétní program nezná, velká část podnikatelů na otázku vůbec neodpověděla (cca 22%). Neznalost konkrétních názvů programů podpory však podle mého názoru není velkým problémem nebo překážkou.

Poslední otázka dotazníkového šetření se týkala **doporučení podnikatelů pro rozvoj podnikatelského prostředí v Ostravě**. V odpovědích se objevily návrhy na dobudování dálnice D1, na zkvalitnění místní dopravní infrastruktury, na snížení nezaměstnanosti ve městě, na lepší dostupnost dotací a finančních podpor, obecně na výraznější podporu malých a středních podniků, na lepší informovanost podnikatelů a na odstranění byrokracie, snížení administrativní zátěže a daní a návrh na zavedení daňových prázdnin pro malé a střední podniky.

4 Vlastní návrhy a doporučení

Tato kapitola je praktickou částí diplomové práce, která prezentuje mé vlastní doporučení a návrhy na zlepšení jednotlivých oblastí podnikatelského prostředí ve městě. Sestavení těchto návrhů a doporučení jsem realizovala na základě výsledků provedených SWOT analýz (viz kapitola č. 3.1). Z obecně formulovaných „příležitostí“ podnikatelského prostředí Ostravy jsem v každé oblasti vybrala ty, ke kterým mohu osobně navrhnout konkrétní řešení.

4.1 Oblast územního rozvoje a propagace města

Na území města Ostravy se stále nacházejí větší volné plochy, které oddělují jednotlivá „subcentra“ města. Doporučuji **vypracování projektů na zastavění či jiné účelné využití** těchto ploch. Navrhuji **citlivě posoudit vhodné možnosti využití** těchto lokalit tak, aby esteticky i prakticky zapadaly do svého okolí. V okolí železničních stanic a důležitých silničních komunikací se může jednat o podnikatelské areály s potřebným zázemím, v blízkosti zastávek MHD doporučuji spíše bytovou a ubytovací zástavbu včetně zázemí občanské vybavenosti. V rámci nové výstavby také navrhuji **realizovat architektonicky přitažlivé stavby** a více **umísťovat na veřejných prostranstvích umělecká díla** (sochy, fontánky apod.), které zvýší zájem místních občanů i turistů o město a cestovní ruch obecně.

V oblasti lokalit brownfields by se mělo **intenzivně pokračovat na jejich regeneraci**. Uvědomuji si, že je tato činnost extrémně finančně náročná, proto by mělo město úzce **spolupracovat v tomto ohledu se soukromým sektorem prostřednictvím projektů PPP a využívat dostupných externích finančních zdrojů**, např. z fondů EU. Vzhledem k tomu, že většina těchto lokalit patří soukromým vlastníkům, navrhuji **zkvalitnit a zintenzivnit vyjednávání odpovědných zástupců statutárního města s těmito vlastníky**, nabídnout jim poradenství, potřebné informace a další pomocné služby vedoucí k rychlému zregenerování co největšího množství brownfields a jejich následnému dalšímu využití.

Vzhledem k výhodné geografické poloze města v nadnárodním významu, tzn. u státních hranic s Polskou a Slovenskou republikou, doporučuji výrazněji využívat této přednosti. Ze strategického hlediska je nejvhodnější **rozvíjet spolupráci s příhraničními oblastmi Polské republiky**, například **členstvím v euroregionu Silesia**. Z důvodu prohloubení této spolupráce navrhuji **posílit výuku polského jazyka** na školách všech typů a úrovní (viz kapitola 4.5 Oblast lidských zdrojů a trhu práce), ale také například v soukromých firmách.

Co se týče zlepšování image města, jednoznačně pozitivní vliv na něj bude mít **kvalitní organizace mezinárodních kulturních, sportovních i „pracovních“ akcí** (např. veletrhů, kongresů, výstav apod.). Dále bych doporučila **propagaci města ve sdělovacích prostředcích**, například krátkými spoty v televizním či rozhlasovém vysílání či informování celostátně působícího tisku (včetně redaktorů internetových informačních portálů) o probíhajících významných akcích a turistických zajímavostech.

4.2 Oblast dopravy

V oblasti dopravy jsem identifikovala jako její nejproblémovější součást silniční dopravu, konkrétně individuální automobilovou. Právě ta je největším zdrojem nadlimitního hluku a znečištění ovzduší ve městě. Jako řešení těchto problémů doporučuji na problémových místech **vybudovat moderní protihlukové bariéry**, na místech, kde jejich vybudování není možné pak **odklonit či minimalizovat silniční dopravu**. Zároveň by bylo vhodné **vytvořit dobré zázemí pro MHD, cyklistickou či pěší dopravu**, která by především v těchto oblastech nahradila tu automobilovou. **Vybudování nových bezpečných cyklostezek a pěších zón** však doporučuji i v jiných lokalitách, především podél hlavních silničních tahů a vodních toků a v těch částech města, která nejsou dostatečně obsluhována MHD. Cílem těchto doporučení by mělo být omezení či zastavení růstu osobní automobilové dopravy ve městě, která stále více znečišťuje životní prostředí a snižuje kvalitu života a bydlení místních obyvatel.

Dalším problémem individuální automobilové dopravy je nedostatek parkovacích míst ve městě. Nejjednodušším řešením je **zvýšit kapacitu pozemních parkovišť a míst k stání**, ne vždy to však umožňují prostorové kapacity. V tom případě bych doporučila **vybudování podzemních parkovišť**, především pak v centru města a v nejlidnatějších městských obvodech (např. Ostrava-Jih, Ostrava-Poruba).

Plynulost a bezpečnost hlavních silničních komunikací by pomohly zajistit například **elektronické informační tabule**, které prezentují informace o nehodách, opravách a dalších omezení či nebezpečí. Jako další doporučení pro zvýšení bezpečnosti místních silnic je jejich **rekonstrukce**, v některých částech jejich **rozšíření, vybudování odstavných parkovišť** či **zprovoznění dálnice D1**. Tato dálnice zajistí městu napojení na mezinárodní komunikace,lepší a zrychlí dostupnost ekonomických center ČR i sousedních států,lepší plynulost dopravy, zmírní současnou přetíženost některých silnic, absorbuje velkou část kamionové dopravy a tímlepší také kvalitu života místních obyvatel.

Jedním z hlavních problémů letecké dopravy ve městě je fakt, že je místní letiště cestujícím přístupné pouze individuální automobilovou dopravou. Rozvoji jeho využívání by jistě prospělo **napojení na MHD** (jako nejpraktičtější se mi jeví autobusová doprava) a na **železniční dopravu**, která by zaručovala rychlé spojení s centrem města i dalšími významnými dopravními uzly (např. nádraží Svinov). Železniční napojení by pak mělo jistě svůj význam také v nákladní dopravě.

4.3 Oblast lidských zdrojů a trhu práce

Co se týče oblasti trhu práce, zde doporučuji jeho **časté a pravidelné analýzy** (např. pololetní) prováděné Úřadem práce, především pak požadavků místních zaměstnavatelů na zaměstnance. Na základě těchto výsledků by se měly **přizpůsobit osnovy a náplň výuky na středních a vysokých školách**. Dále by se měla **prohlubovat spolupráce vzdělávacích institucí a zaměstnavatelského sektoru**, a to například **zavedením povinných, nejlépe dlouhodobějších praxí studentů a absolventů** středních a vysokých škol ve studovaném oboru či intenzivnější **spoluprací studentů se zaměstnavateli při zpracování bakalářských a diplomových prací**.

Nejvýraznější nedostatky absolventů škol – znalost anglického jazyka a slabá počítačová gramotnost – se mohou odstranit či minimalizovat **zavedením povinné výuky těchto předmětů na všech typech a úrovních škol**. Co se týče výuky cizích jazyků, největší intenzita výuky by se měla podle mého názoru věnovat angličtině, vzhledem ke geografické poloze města bych zde zdůraznila také **význam polského, příp. německého jazyka**.

Výrazný nedostatek pracovníků v technických oborech lze vyřešit jejich **lepší propagací na základních a středních školách**, například pomocí **prezentací spojených s distribucí kvalitních a podrobných informačních materiálů**. Každý žák či student v posledním nebo předposledním ročníku studia by se měl **povinně zúčastnit pohovoru s kariérním poradcem**, který by mu na základě studijních výsledků a zájmů doporučil vhodné obory dalšího vzdělávání. Tohoto pohovoru by v případě potřeby **měli být přítomni i rodiče či jiní zákonní zástupci žáka/studenta**.

Nedostatek odborných zdravotnických pracovníků by pomohlo odstranit či zmírnit **založení lékařské fakulty** ve městě, která by spolupracovala s místními zdravotnickými a sociálními zařízeními.

4.4 Oblast hospodářství

Pro lepší přehled a orientaci v podnikatelském sektoru navrhuji zřídit **databázi všech podnikatelů v regionu**, přístupnou na internetu, s podrobnými praktickými údaji. Měla by zlepšit povědomí podnikatelů o jejich konkurenci, o dodavatelích či jiných spojencích. Tyto informace by mohly pomoci **podpořit spolupráci** mezi ekonomickými subjekty (např. v klastrech). Tato databáze by měla být přístupná na stanovištích CzechPoint nebo v jakékoli poradenské a informační místní instituci. Za důležitou považuji nejen **spolupráci mezi místními podniky**, ale také jejich **spolupráci se subjekty v příhraničních oblastech Polska a Slovenska**. Firmy tak mohou využívat jak geografické blízkosti těchto trhů, tak minimálních jazykových bariér nebo podobných ekonomických problémů v těchto oblastech.

Podnikatelé by jistě uvítali také **sjednocení informačního a poradenského portálu institucí na podporu podnikání**, kde by na jedné internetové adrese našli ucelené informace od všech existujících center a organizací. Zlepšit by se měla také **komunikace mezi veřejnou správou a podnikateli**, k tomu by dopomohlo zřízení informačního a komunikačního internetového portálu nebo organizace pravidelných společných besed.

Rozvoji podnikání ve městě by podle mého názoru prospělo **vybudování dalších podnikatelských inkubátorů a vědecko-technologických parků**. Město by se mělo **věnovat podpoře vědy a výzkumu**, která má ve městě velký potenciál, konkrétně například oborům ICT a materiálové inženýrství (nanotechnologie), které budou i v budoucnosti velmi potřebné. Bude samozřejmě také důležité umět využívat výsledků výzkumů v praxi, proto bude potřeba **rozvíjet služby příslušných místních institucí a jejich spolupráce s podniky**.

Prestiž i zaměstnanost města by zase posílilo **přilákání větších, především mezinárodních firem**, které by ve městě instalovaly svá administrativní centra. Postupné **odstraňování identifikovaných bariér podnikání** jak v rámci města, tak v regionu a v rámci celé republiky a zároveň **další rozvoj a propagace podpory malého a středního podnikání** by mohlo vést k překonání podprůměrného počtu živnostníků, drobných, malých a středních podniků ve městě. Jako konkrétní doporučení uvádím například **osobní či telefonický průzkum potřeb** jednotlivých malých a středních podniků, který by následovala **osobní prezentace činností podpůrných organizací** v malých a středních podnicích, včetně distribuce propagačních a informačních materiálů.

Z výsledků provedeného marketingového výzkumu vyplynulo, že celostátně působící instituce na podporu podnikání jsou poměrně dobře propagovány a jejich spolupráce s klienty je na velmi dobré úrovni. **Přístup ke svým klientům by měly naopak výrazně zlepšit některé místní úřady**, např. Finanční ředitelství v Ostravě, Živnostenský úřad v Ostravě, Magistrát města a Úřady městských obvodů. Pro řešení této situace bych doporučila jejich pracovníkům **absolvování školení zaměřených na jednání s klienty**. Mnohem **lepší propagaci by měly zase zajistit místní a regionální instituce na podporu podnikání**, jejichž existence a činnost nejsou mezi podnikateli obecně příliš známy. Mezi doporučené způsoby propagace bych osobně zařadila **umístění propagačních letáků do dopravních prostředků MHD, v prostorách ekonomického odboru Magistrátu města, na informačních tabulích či bilboardech** a v neposlední řadě také **aktivní osobní a telefonickou prezentaci institucí**. Podnikatelé hodnotí jako nedostačující **aktivity města celkově v oblasti podpory malého a středního podnikání**, konkrétně pak v podpoře získávání dotací a úvěrů nebo v informovanosti podnikatelů. Převážná většina místních podniků by jistě uvítala také menší daňové zatížení či daňové prázdniny na omezenou dobu. V těchto oblastech by tedy mělo město i stát projevit větší iniciativu, která povede k rozvoji a posílení pozice malých a středních podniků.

4.5 Oblast kvality života a životního prostředí

Mezi problémové jevy města patří existence velkého počtu sídlišť, které se vyznačují sníženou kvalitou bydlení, velkou anonymitou a zvýšenou mírou sociopatologických jevů. Kriminalita v těchto oblastech je obecně jedna z největších ve městě, proto doporučuji **posílit hlídky městských policistů** (především po setmění) a **bezpečnostní kamerový dozor** na sídlišťích a v jejich okolí. Bytové domy na sídlišťích obvykle disponují volnou místností, tzv. kočárkárnou, která by mohla být **využívána pro volnočasové aktivity** místních obyvatel. V jiných typech bytových domů lze takovou volnou místnost často nalézt ve sklepních prostorech. Bezprostřední okolí bytových domů nejen na sídlišťích by mělo být zkultivováno, doporučuji **vybudování nebo zmodernizování dětských hřišť, laviček, zahrad** apod. Pro širší možnosti relaxace místních občanů a rozvoj cestovního ruchu doporučuji **zapojit také vodní toky a jejich okolí**, například vybudováním restauračních zařízení na jejich březích, informačních tabulích o turistických zajímavostech či historii města, odpočívadel apod.

Co se týče nové výstavby, doporučuji se zaměřit jednak **na bytové domy**, ale také na **vybudování nedostatečně kapacitních sociálních, zdravotnických a kulturních zařízení**.

Navrhuji provést v jednotlivých lokalitách průzkum potřeb obyvatel a podle jeho výsledků zvolit potřebné typy zařízení.

Oživení kulturního a sportovního zázemí by pomohla **rekonstrukce a modernizace zastaralých zařízení**, například tzv. Domů kultury.

V oblasti životního prostředí lze doporučit **vytvoření úplné, podrobné a aktualizované databáze ekologických zátěží** na území města, která by byla zdrojem pro plánování a realizaci jejich následné eliminace. Průmyslové podniky, ať činné nebo již nečinné, které znečišťují životní prostředí ve městě, by měly být **vystaveny silnému tlaku jak ze strany veřejné správy, tak ze strany místních obyvatel** s cílem co nejrychlejší nápravy této situace.

4.6 Oblast cestovního ruchu

Rozvoji cestovního ruchu v Ostravě by pomohla **lepší propagace místních akcí a turistických zajímavostí** nejen na území města, ale také za jeho hranicemi. Doporučuji například **vyvěšení propagačních plakátů v dopravních prostředcích MHD, na zastávkách MHD, na informačních tabulích, bilboardech či dát k dispozici propagační materiály recepčním místních a okolních hotelů**. Přilákat další turisty by jistě pomohla **výstavba zábavního areálu nadregionálního významu**, vzhledem ke vztahu města k vědě a technice by se mohlo jednat například o vědecko-zábavní komplex.

S rozvojem cyklostezek a pěších zón ve městě navrhuji **vybudování naučných stezek**, které zde (až na jedinou výjimku) chybí. Pro zlepšení vztahů mezi místními obyvateli bych doporučila pravidelné **organizování slavností**, např. Dne horníků, Slavností piva nebo Dne místních národnostních menšin.

Vzhledem k nedostatečné kapacitě místních ubytovacích zařízení doporučuji **vybudování ubytovacích prostor různých kategorií**. Dále bude vhodné **zavést jednotný rezervační systém**, dostupný především pro pracovníky městských informačních center a cestovních agentur. **Zkvalitnit a zkapacitnit by se měla také stravovací zařízení** za účelem rozvoje gastronomické turistiky.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce bylo nastínit stav podnikatelského prostředí a podnikání na území města Ostravy, identifikovat jejich slabé stránky, problémy a příležitosti a navrhnout vlastní opatření k jejich překonání vedoucí k rozvoji podnikatelského prostředí a podnikání ve městě. Podnikatelské prostředí města jsem pro tyto účely rozdělila do šesti oblastí.

Město Ostrava zažívalo v letech 2006 a 2007 svůj největší rozvoj, ať již z pohledu ekonomického nebo územního. Rostl jeho význam v rámci ČR i mimo něj. Toto období bylo charakteristické výrazným přílivem investic. Přitažlivost města pro investory dodnes spočívá především v jeho strategické poloze v blízkosti státních hranic s Polskou a Slovenskou republikou, v dobrém napojení na mezinárodní dopravní tahy, v připravenosti investičních lokalit, v rychle se rozvíjejícím zázemí pro podnikatele či v dostupnosti mezinárodního letiště pro osobní i nákladní dopravu. Začalo vznikat množství developerských projektů na využití volných ploch města, které tak pomohou odstranit územní nekompaktnost města a přispějí ke zvýšení kvality života a estetickému zatraktivnění města. Podle mého názoru by město mělo prohloubit spolupráci s příhraničními oblastmi, především těmi polskými, aktivně přistupovat k řešení problémů regenerace brownfields, podporovat výstavbu architektonicky atraktivních staveb a zlepšovat svou propagaci za účelem zmírnění své negativní „image“.

V oblasti dopravní i technické infrastruktury město disponuje kvalitními sítěmi. Ostrava je významným silničním i železničním uzlem, mezi jeho silné stránky patří také hustá síť MHD. Mezi největší problémy dopravy v Ostravě patří narůstající intenzita silniční dopravy, která přináší další negativní jevy (zhoršování životního prostředí, zhoršování kvality života obyvatel, zhoršování plynulosti a bezpečnosti dopravy apod.). Výrazným pozitivem v této oblasti bude zprovoznění dálnice D1. Do té doby bude potřeba přijmout opatření, která povedou ke zlepšení této situace. Mezi ně patří například vybudování nových parkovacích míst, pořízení elektronických informačních tabulí, výstavba moderních protihlukových bariér či podpora využívání bezmotorových dopravních prostředků.

Na ostravském trhu práce se projevuje výrazný nesoulad mezi nabídkou a poptávkou pracovních sil. Jako důsledek restrukturalizace průmyslu zde existuje nadprůměrná míra nezaměstnanosti, jedna z nejvyšších v ČR. Dále se zde projevuje nedostatečná spolupráce mezi vzdělávacími zařízeními navzájem a mezi vzdělávacími zařízeními a podnikatelskými subjekty. Na základě těchto zjištění navrhuji provádět pravidelné analýzy potřeb zaměstnavatelů a podle

jejich výsledků přizpůsobovat náplň výuky na středních a vysokých školách. Větší důraz by se měl klást na výuku anglického, polského (příp. německého) jazyka a práce na PC. Školy nabízející technické obory by se měly zaměřit na zlepšení propagace, na všech typech a úrovních škol by mělo být zavedeno kariérní poradenství. K překonání problémů se získáváním odborných zdravotnických pracovníků bych doporučila vybudování lékařské fakulty, která by spolupracovala s místními zdravotnickými a sociálními zařízeními.

Podnikání v Ostravě je charakteristické nadprůměrným zastoupením velkých firem, na kterých závisí místní ekonomika i zaměstnanost. Celkový počet podnikatelských subjektů, stejně jako počet živnostníků, malých a středních podniků ve městě je charakterizován naopak podprůměrným podílem. Prioritou města v této oblasti by tedy měla být výrazná podpora malých a středních podniků, přičemž může využít množství místních, dobře fungujících, ale málo propagovaných, poradenských a informačních institucí. Dále by se měla zlepšit komunikace s orgány veřejné správy a obecně přístup těchto orgánů ke svým klientům. Rozvoji podnikání by prospěla podpora spolupráce mezi podniky navzájem a jejich spolupráce s vědecko-výzkumnými centry. Město Ostrava je totiž významným centrem vědy a výzkumu. K zmírnění jednostranně zaměřené struktury hospodářství města přispívá rozvoj terciální sféry, který by mohl být podpořen přilákáním dalších významných investorů, kteří by ve městě vybudovali svá administrativní centra. Obecně by aktivity města a především státu měly vést k odstraňování identifikovaných bariér podnikání.

Kvalita života místních obyvatel se díky jeho rozvoji neustále zvyšuje. Město se může pyšnit kvalitním kulturním a sportovním zázemím či dobře dostupnou a kvalitní zdravotnickou a sociální péčí. Průměrné ceny bytů jsou zde v porovnání s jinými velkými městy ČR nízké, dobrá je i jejich technická vybavenost. Mezi slabé stránky města Ostravy však patří vysoká kriminalita, existence velkého množství sídlištní výstavby charakteristické zvýšeným výskytem sociopatologických jevů a špatný stav životního prostředí. Vzhledem ke stárnutí místního obyvatelstva a zhoršování jejich zdravotního stavu bude ve městě růst role zdravotnických a sociálních zařízení. Tyto služby by se tedy měly prioritně zkvalitnit a zkapacitnit. Z pohledu životního prostředí je potřeba vytvořit úplnou databázi místních ekologických zátěží. Ke zlepšení kvality ovzduší povede omezování silniční dopravy, kontaminaci půdy a vodních toků může zmírnit velký veřejný tlak na vlastníky jak činných, tak již nečinných průmyslových podniků. Problémové oblasti sídlišť by měly být revitalizovány, doporučuji v těchto lokalitách také zvýšit bezpečnostní opatření.

Cestovní ruch Ostravy má velký potenciál rozvoje, avšak ten není podle mého názoru dostatečně využit. Celkově by si tato oblast zasloužila lepší propagaci. Ostrava sice nemá mnoho historických kulturních památek, disponuje však neobvyklým množstvím zachovalých technických památek. Na území města se nachází také spousta přírodních zajímavostí a obecně turistických atraktivit. Bylo by vhodné podporovat kongresovou, lázeňskou a „event“ turistiku, za podmínky vybudování nových a modernizace stávajících stravovacích zařízení doporučuji rozvíjet také gastronomickou turistiku. Dále by bylo vhodné vybudovat naučné stezky, zábavní areály nadregionálního významu či ubytovacích zařízení různých kategorií. V oblasti cestovního ruchu je důležité zavést jednotný rezervační systém. Pro posílení originálního „image“ města a občanského soužití navrhuji pravidelně organizovat nové slavnosti a kulturní akce, například Den horníků, Slavnosti piva nebo Den národnostních menšin.

Mé doporučení a návrhy jsou určeny jak veřejnému, tak soukromému sektoru, většina těchto opatření však vyžaduje jejich vzájemnou spolupráci. Pozitivní výsledky to přinese jak obou stranám, tak také místním občanům. Jak již bylo řečeno, jevy jako rozvoj podnikání, rozvoj podnikatelského prostředí, růst kvality života, růst zaměstnanosti a rozvoj celého území jsou totiž velmi úzce propojeny a vzájemně se ovlivňují.

RESUMÉ

Podnikání je hnací silou ekonomického rozvoje v tržním hospodářství. Plynou z něj ekonomické i společenské přínosy. Rozvoj podnikání zvyšuje kvalitu života, vytváří nová pracovní místa, umožňuje seberealizaci obyvatel a napomáhá územnímu rozvoji. Tento proces je velmi důležitý, proto je nutné minimalizovat nebo odstranit bariéry a vytvořit prostředí příznivé pro jeho rozvoj.

Hlavním cílem této diplomové práce je identifikovat slabá místa, problémy a příležitosti podnikatelského prostředí ve městě Ostrava a navrhnout vlastní opatření pro zlepšení této situace. Pro tento účel jsem podnikatelské prostředí rozdělila do šesti oblastí. Dílčím cílem práce pak bylo zmapovat názory podnikatelů na úroveň spolupráce s místními orgány státní správy a samosprávy, názory podnikatelů na bariéry podnikání a jejich povědomí o možnostech podpory podnikání. Postoje podnikatelů byly zjišťovány pomocí marketingového výzkumu, metodou dotazníkového šetření.

RESUME

Entrepreneurial activities are the motor of economical development in the market economy. They bring economic gains and social profitabilities. The entrepreneurship development increase the quality of life, create new working stations, facilitate self-actualization of citizens and support territorial development. This process is very important and that is why it is necessary to minimize or eliminate barriers and to create a favourable environment for his development.

The principal aim of this thesis is to identify weaknesses, problems and opportunities of the entrepreneurial environment in the town of Ostrava and to propose my own recommendation to improve this situation. For this purpose, the entrepreneurial environment is divided in six domains. The partial target of the thesis is to map entrepreneurs views on level of cooperation with local authorities, on barriers of their activities and their knowledge of business support possibilities. Theirs views were discovered by marketing research, concretely by using questionnaires.

RESUMÉ

Les activités des entreprises sont l'agent moteur du développement économique à l'économie de marché. Elles amènent des apports économiques et sociales. Le développement d'entreprise fait augmenter le niveau de vie, crée de nouvelles possibilités d'emploi, permet l'auto-réalisation des citoyens et encourage le développement urbain. Ce procès est très important et c'est pourquoi il est nécessaire de minimaliser ou d'éliminer les barrières et de créer un milieu favorable au développement.

Le but principal de ce mémoire est d'identifier des points faibles, des problèmes et des occasions de l'environnement d'entreprise dans la ville d'Ostrava et de proposer recommandations propres pour améliorer la situation. À cette fin l'environnement d'entreprise a été divisé en six parties. L'objet secondaire est ciblé à découvrir les avis des entrepreneurs au niveau de coopération avec les autorités locales, aux barrières de leurs activités et leur conscience sur les possibilités de soutien des entreprises. Pour ce but j'ai utilisé le recherche de marketing, concrètement la méthode par questionnaire.

ANOTACE

Příjmení a jméno autora: Kostková Lucie

Název katedry a fakulty: Katedra aplikované ekonomie, Filozofická fakulta

Název diplomové práce: Rozvoj podnikání v Ostravě

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jiří Klvač, CSc.

Počet znaků: 330 169

Počet příloh: 14

Počet titulů použité literatury: 79

Klíčová slova: podnikání, podnikatelské prostředí, podpora podnikání, rozvoj podnikání, malé a střední podnikání

Charakteristika diplomové práce: Diplomová práce popisuje stav podnikatelského prostředí v Ostravě do roku 2007, identifikuje jeho slabá místa, problémy a příležitosti k rozvoji. Prostřednictvím marketingového výzkumu, konkrétně metody dotazníkového šetření, zjišťuje názory místních podnikatelů na úroveň spolupráce s orgány státní správy a místní samosprávy, jejich názory na bariéry podnikání a povědomí těchto podnikatelů o možnostech podpory jejich podnikatelských činností. Na základě těchto poznatků jsou navrženy vlastní opatření ke zlepšení této situace.

ANNOTATION

Name and surname: Lucie Kostková

Faculty and department: Philosophical faculty, Department of Romance Studies

Name of thesis: The development of enterprise activities in Ostrava

Supervisor: Ing. Jiří Klvač, CSc.

Number of characters: 330 169

Number of annexes: 14

Number of source files: 79

Key words: entrepreneurship, entrepreneurial environment, business support, business development, small and medium enterprises

Description: The thesis describe the state of entrepreneurial environment in Ostrava by the year 2007, identify environment's weaknesses, problems and opportunities for development. This work map entrepreneurs's views on level of cooperation with local authorities, on barriers of their activities and their knowledge of business support possibilities by means of marketing

research, concretely by using questionnaires. On the basis of the entrepreneurial environment description, the author propose his own recommendation to improve the situation.

Seznam tabulek, grafů a obrázků

- Tabulka č. 1** Srovnání věkové struktury obyvatel města Ostravy v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 2** Srovnání průměrného věku obyvatel města Ostravy a vybraných měst ČR
- Tabulka č. 3** Srovnání vybraných demografických údajů města Ostravy v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 4** Vývoj přirozeného přírůstku obyvatel města Ostravy ve vybraných letech
- Tabulka č. 5** Srovnání vybraných demografických údajů města Ostravy v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 6** Vybrané ukazatele populačního vývoje města Ostravy ve vybraných letech
- Tabulka č. 7** Srovnání vybraných demografických údajů města Ostravy s vybranými městy ČR v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 8** Vzdelanostní struktura obyvatelstva města Ostravy a dalších oblastí ČR
- Tabulka č. 9** Vývoj míry nezaměstnanosti a počtu uchazečů o zaměstnání v okrese Ostrava v letech 2004 – 2007
- Tabulka č. 10** Vývoj míry nezaměstnanosti v okrese Ostrava a ve vybraných lokalitách ČR v letech 2004 – 2007
- Tabulka č. 11** Vývoj počtu zaměstnanců v okrese Ostrava v letech 2001 – 2007
- Tabulka č. 12** Srovnání počtu zaměstnanců v okrese Ostrava dle členění Mezinárodní organizace práce v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 13** Vývoj počtu zaměstnanců firem nad 25 pracovníků v letech 2001 – 2007
- Tabulka č. 14** Srovnání počtu zaměstnanců firem nad 25 pracovníků ve vybraných odvětvích OKEČ v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 15** Srovnání počtu zaměstnanců v podnicích do 26 pracovníků a OSVČ v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 16** Srovnání počtu zaměstnavatelů v okrese Ostrava v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 17** Srovnání počtu zaměstnavatelů v podnicích do 26 zaměstnanců v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 18** Srovnání počtu zaměstnavatelů v okrese Ostrava dle členění Mezinárodní organizace práce v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 19** Srovnání počtu firem nad 25 zaměstnanců podle OKEČ v letech 2006 a 2007
- Tabulka č. 20** Srovnání celkového počtu podnikatelských subjektů a počtu subjektů vybraných právních forem ve městě Ostrava a ve vybraných lokalitách ČR v roce 2007 (na 1000 obyvatel)
- Tabulka č. 21** Vývoj počtu ekonomických subjektů v Ostravě, Moravskoslezském kraji a ČR v letech 2004 – 2007

Tabulka č. 22 Počet zaměstnanců a podniků ve vybraných oblastech činnosti v okrese Ostrava v roce 2007

Tabulka č. 23 Nejvýznamnější zaměstnavatelé v okrese Ostrava z hlediska počtu zaměstnanců na území okresu v roce 2007

Graf č. 1 Vývoj počtu a struktury obyvatel města Ostravy v letech 1991 - 2007

Graf č. 2 Vývoj průměrného věku obyvatel Ostravy v letech 1998 - 2007

Graf č. 3 Podrobná věková struktura obyvatel města Ostravy

Graf č. 4 Vývoj počtu cizinců ve městě Ostrava v letech 1997 - 2006

Graf č. 5 Vývoj počtu zaměstnanců drobného podnikání (firem do 25 pracovníků) v okrese Ostrava v letech 1997 - 2007

Graf č. 6 Vývoj počtu OSVČ v okrese Ostrava v letech 2000 - 2007

Graf č. 7 Vývoj počtu zaměstnavatelů drobného podnikání (firem do 25 pracovníků) v okrese Ostrava v letech 1997 - 2007

Obrázek č. 1 Vzdálenost města Ostravy od vybraných měst v ČR a v zahraničí

Obrázek č. 2 Napojení dálnice D47 na stávající dálniční síť v ČR

Obrázek č. 3 Transevropské dopravní koridory na území ČR a jeho okolí

Seznam zkratek

aj.	a jiné
ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
angl.	anglicky
apod.	a podobně
ARR	Agentura pro regionální rozvoj
a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
BIC	Podnikatelské a inovační centrum
cca	přibližně
cit.	citace
CPIT	Centrum pokročilých inovačních technologií
č.	číslo
ČD	České dráhy
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka
ČR	Česká republika
čs.	československý
EIC	Euro Info Centrum
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
EU	Evropská unie
FC	fotbalový klub
ha	hektar
HC	hokejový klub
HDP	hrubý domácí produkt
HSS	hospodářská a sociální soudržnost
ICT	informační a komunikační technologie
IT	informační technologie
JEREMIE	Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises
Kč	Koruna česká
km	kilometr
kol.	kolektiv
kupř.	kupříkladu
m	metr

MHD	Městská hromadná doprava
mil.	milion
m n. m.	metr nad mořem
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	malé a střední podniky
např.	například
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
ODIS	Ostravský dopravní integrovaný systém
OKD	Ostravsko-karvinské doly
OKEČ	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
popř.	popřípadě
příp.	případně
přísp. org.	příspěvková organizace
ROP	Regionální operační program
RPIC, RPIC-VIP	Regionální a informační centrum
s.	strana
Sb.	Sbírka
s.p.	státní podnik
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
TEN-T	Transevropská dopravní síť
T. G. Masaryk	Tomáš Garigue Masaryk
tj.	to jest
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
USA	Spojené státy Americké
ÚP	Úřad práce
vč.	včetně
VŠ	vysoká škola
VŠB-TUO	Vysoká škola Báňská Technická univerzita Ostrava
VTP	Vědecko-technické parky

Seznam použité literatury

Knižní publikace

- 1) VEBER, J., SRPOVÁ, J. a kol. *Podnikání malé a střední firmy*. 2. vydání. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2409-6
- 2) MALACH, A. a kol. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2005. 528 s. ISBN 80-247-0906-6
- 3) LUDVÍK, L. *Rozvoj mikroregionálního podnikatelského prostředí, podpora malého a středního podnikání*. Háj ve Slezsku: MAJ, 2000. 124 s. ISBN 80-86458-03-2
- 4) TILKOVÁ, L. *Rozvoj a podpora podnikání v Moravskoslezském kraji*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2008. 84 s.
- 5) BYSTROŇOVÁ M. *Rozvoj a podpora podnikání ve vybraném regionu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2006. 70 s.

Internetové zdroje

- 6) 1st International school of Ostrava [online] [cit. 10. 2. 2009] <<http://www.is-ostava.cz/cz>>
- 7) A – Z encyklopedie [online] [cit. 20. 12. 2008] <<http://www.az-encyklopedie.info>>
- 8) ABC Slovník cizích slov [online] c 2005 – 2006 <<http://slovník-cizich-slov.abz.cz>>
- 9) Agentura pro regionální rozvoj [online] c 2008 <<http://www.arr.cz>>
- 10) Centrum environmentálních technologií VŠB-TUO [online] c 2004 – 2009 <<http://www.cet.vsb.cz>>
- 11) Centrum pokročilých inovačních technologií VŠB-TUO [online] c 2004 – 2009 <<http://www.cpit.vsb.cz>>
- 12) Czech Top 100 [online] [cit. 25. 2. 2009] <<http://www.ct100.cz>>
- 13) Česká centra rozvoje [online] c 2008 <<http://www.centrarozvoje.cz>>
- 14) Česká kapitálová informační agentura [online] c 2001 – 2005 <<http://www.ckia.cz>>
- 15) České dálnice [online] c 2002 - 2009 <<http://www.ceskedalnice.cz>>
- 16) České firmy [online] [cit. 4. 3. 2009] <<http://www.ceskefirmy.com>>
- 17) Český statistický úřad [online] c 2009 <<http://www.czso.cz>>
- 18) Český svářečský ústav [online] c 2002 – 2009 <<http://www.csuostrava.eu>>
- 19) Dálnice – Silnice [online] c 2007 <<http://www.dalnice-silnice.cz>>
- 20) Developers to region [online] c 2007 <<http://www.developers-to-region.cz>>

- 21) Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství VŠB-TUO [online] [cit. 7. 3. 2009]
<<http://fmmi10.vsb.cz>>
- 22) Finance.cz [online] c 2000 – 2009 <<http://www.finance.cz>>
- 23) Finanční portál pro odborníky i laiky [online] c 2000 – 2009 <<http://www.kurzy.cz>>
- 24) Fyzikálně technický zkušební ústav [cit. 6. 3. 2009] <<http://www.ftzu.cz/cz>>
- 25) Historie města Ostravy [online] [cit. 18. 2. 2009] <<http://ostrava.borec.cz/history.php>>
- 26) Hospodářská komora ČR [online] c 2006 <<http://www.hker.cz>>
- 27) Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku [online] [cit. 2. 3. 2009]
<<http://www.ieep.cz>>
- 28) Institut regionálních informací [online] c 2006 <<http://www.iri.cz>>
- 29) Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí [online] [cit. 10. 2. 2009]
<<http://portal.mpsv.cz>>
- 30) Internetové noviny Ostrava blog [online] c 2004 – 2009 <<http://ostravablog.cz>>
- 31) Internetový magazín o architektuře, designu a umění [online] c 2008 – 2009
<<http://www.earchitekt.cz>>
- 32) Key Investments [online] c 2007 <<http://www.keyinvestments.eu>>
- 33) Konstrukce, Odborný časopis pro stavebnictví a strojírenství [online] c 2002 - 2009
<<http://www.konstrukce.cz>>
- 34) Laboratoř sypkých hmot VŠB-TUO [online] c 2004 <<http://www.lsh.vsb.cz>>
- 35) Letiště Leoše Janáčka Ostrava [online] c 2003 – 2009 <<http://www.airport-ostrava.cz>>
- 36) Magistrát města Ostravy [online] c 2009 <<http://www.ostrava.cz>>
- 37) Materiálový a metalurgický výzkum [online] c 2008 <<http://www.vitkovice-vyzkum.cz>>
- 38) Město Brno [online] c 2009 <<http://www.brno.cz>>
- 39) Ministerstvo průmyslu a obchodu [online] c 2005 <<http://www.mpo.cz>>
- 40) Monty školka a jesle [online] c 2008 <<http://www.montyskolka.cz/>>
- 41) Moravskoslezský kraj [online] [cit. 20. 12. 2008] <<http://www.partnerstvi-msk.cz>>
- 42) Moravskoslezský kraj [online] c 2008 <<http://www.kr-t.cz>>
- 43) Multikulturní centrum Praha [online] [cit. 4. 1. 2009] <<http://www.migraceonline.cz>>
- 44) Národní databáze brownfieldů [online] c 1994 – 2008 <<http://www.brownfieldy.cz>>
- 45) Obchodní rejstřík a Sbírka listin [online] [cit. 20. 3. 2009] <<http://www.justice.cz/or>>
- 46) Oficiální portál pro podnikání a export [online] c 1997 - 2009
<<http://www.businessinfo.cz>>
- 47) Oficiální stránky české Republiky [online] [cit. 4. 2. 2009] <<http://www.czech.cz/cz>>
- 48) Online zprávy hospodářských novin [online] c 1996 – 2009 <<http://ekonomika.ihned.cz>>

- 49) Ostravská univerzita v Ostravě [online] c 2006 – 2009 <<http://www.osu.cz>>
- 50) Ostravské vodárny a kanalizace [online] c 2007 <<http://www.ovak.cz>>
- 51) Ostravský informační portál [online] [cit. 18. 2. 2009] <<http://eostrava.cz>>
- 52) Ostravský informační servis [online] c 2006 – 2009 <<http://www.ostravainfo.cz>>
- 53) Podnikatelské a inovační centrum Ostrava [online] [cit. 7. 3. 2009] <<http://www.bicova.cz>>
- 54) Podnikatelský inkubátor VŠB-TUO [online] [cit. 7. 3. 2009] <<http://pi.cpit.vsb.cz>>
- 55) Profil města Ostravy [cit. 3. 1. 2009] dostupný z: <[http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_obor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20\(08-12-2008\).pdf](http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostava/shared/obcan/magistrat/ekonomicky_obor/dokumenty/Profil%20mesta%20Ostravy%20(08-12-2008).pdf)>
- 56) Rating X Scoring - podklad pro zpracování defaultních studií a pro rozhodování investorů [cit. 8. 3. 2009] dostupný z: <<http://webhosting.vse.cz/ekisl/prace/Vins.pdf>>
- 57) Regionální rada Moravskoslezsko [online] [cit. 30. 1. 2009] <<http://www.rr-moravskoslezsko.cz>>
- 58) Ředitelství silnic a dálnic ČR [online] c 2009 <<http://www.rsd.cz>>
- 59) Sanatoria Klimkovice [online] c 2007 – 2009 <<http://www.sanatoria-klimkovice.cz>>
- 60) Seznam encyklopedie [online] c 1996 – 2009 <<http://encyklopedie.seznam.cz>>
- 61) Seznam Firmy [online] c 1996 – 2009 <<http://www.firmy.cz>>
- 62) Sdružení pro rozvoj Moravskoslezského kraje [online] c 2002 – 2009 <<http://www.msunion.cz>>
- 63) Specializovaný portál pro začínající podnikatele [online] c 2008 <<http://www.ipodnikatel.cz>>
- 64) Strana zelených [online] c 2006 – 2009 <<http://www.zeleni.cz>>
- 65) Superpočítačové centrum VŠB-TUO [online] [cit. 7. 3. 2009] <<http://spc.vsb.cz>>
- 66) Technologický profil ČR [online] c 2003 - 2009 <<http://www.techprofil.cz>>
- 67) Ubytování a dovolená v ČR [online] [cit. 10. 3. 2009] <<http://mesta.turistik.cz>>
- 68) Ústav geoniky AV ČR [online] c 2000 – 2009 <<http://www.ugn.cas.cz>>
- 69) Ústav územního rozvoje [online] c 2001 – 2005 <<http://www.uur.cz>>
- 70) Veřejná databáze Českého statistického úřadu [online] c 2009 <<http://vdb.czso.cz/vdb>>
- 71) Vědecko-technologický park Ostrava [online] c 2009 <<http://www.vtpo.cz>>
- 72) Vítkovice výzkum a aplikace [online] c 2007 <<http://www.vitkovice.net>>
- 73) Vysoká škola Báňská – Technická univerzita Ostrava [online] c 2004 – 2009 <<http://www.vsb.cz>>
- 74) Vysoká škola podnikání [online] c 2009 <<http://portal.vsp.cz>>

- 75) Výstavba dálnice D47 [online] [cit. 2. 1. 2009] <<http://www.viamoravica.cz>>
- 76) Výzkumné energetické centrum VŠB-TUO [online] [cit. 7. 3. 2009]
<<http://vec.vsb.cz/cs/profil.htm>>
- 77) Výzkumný ústav práce a sociálních věcí [online] [cit. 1. 2. 2009] <<http://www.vupsv.cz>>
- 78) Výzkumný ústav vodohospodářský T.G. Masaryka [online] [cit. 6. 3. 2009]
<<http://www.vuv.cz>>
- 79) Zhodnocení podnikatelského prostředí v České republice [cit. 1. 3. 2009] dostupný z:
<<http://st.vse.cz/~XNORS01/xnors01.doc>>

Seznam příloh

- Příloha č. 1** Vládní a nevládní organizace na podporu podnikání
- Příloha č. 2** Národní programy podpory podnikání
- Příloha č. 3** Programy podpory Ministerstva průmyslu a obchodu – TANDEM a IMPULS
- Příloha č. 4** Fondy Evropské unie
- Příloha č. 5** Operační program Podnikání a inovace
- Příloha č. 6** Vývoj HDP ČR v letech 2001 – 2008
- Příloha č. 7** Struktura podnikatelských subjektů v okrese Ostrava dle převažující činnosti a vlivu na zaměstnanost
- Příloha č. 8** Klastry a klastrové iniciativy v ČR
- Příloha č. 9** Ratingové stupnice mezinárodních agentur
- Příloha č. 10** Přehled sociálních služeb poskytovaných dle zákona č. 108/2006 Sb.
- Příloha č. 11** Počty zaměstnanců ve firmách nad 25 pracovníků v odvětvích podle OKEČ v letech 2006 – 2007
- Příloha č. 12** Počty zaměstnavatelů – firem nad 25 pracovníků v odvětvích podle OKEČ v letech 2006 – 2007
- Příloha č. 13** Průvodní dopis dotazníku
- Příloha č. 14** Dotazník

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

ROZVOJ PODNIKÁNÍ V OSTRAVĚ

Magisterská diplomová práce

Studijní program: Odborná francouzština pro hospodářskou praxi

Vedoucí práce: Ing. Jiří Klvač, CSc.

Autor: Bc. Lucie Kostková

Olomouc 2009

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: "Rozvoj podnikání v Ostravě"
vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla
jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne.

Podpis.....

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu mé diplomové práce, Ing. Jiřímu Klvačovi CSc., za jeho rady, postřehy a ochotu.